

ethias

Jaarverslag 2017

Ethias nv

ethias

Ethias nv

Rue des Croisiers 24 - 4000 LUIK www.ethias.be - info@ethias.be

Verzekeringsonderneming toegelaten onder het nr. 0196 voor de beoefening van alle verzekeringstakken Niet-Leven, de levensverzekeringen, de bruidsschats- en geboorteverzekeringen (KB van 4 en 13 juli 1979, BS van 14 juli 1979) alsook de kapitalisatieverrichtingen (Beslissing CBFA van 9 januari 2007, BS van 16 januari 2007).

RPR Luik BTW BE 0404.484.654

Rekening Belfius Bank: BE72 0910 0078 4416 BIC: GKCCBEBB

NATIONALE ZETEL

Rue des Croisiers, 24
4000 LUIK
Tel. + 32 (0)4 220 31 11
Fax + 32 (0)4 220 30 05

ZETEL VOOR VLAANDEREN

Prins-Bisschopssingel 73
3500 HASSELT
Tel. + 32 (0)11 28 21 11
Fax + 32 (0)11 28 20 20

ZETEL VOOR HET DUITSTALIGE GEWEST

Klötzerbahn 24-26
4700 EUPEN
Tel. + 32 (0)87 59 10 00
Fax + 32 (0)87 59 10 09

In 2017 behaalden wij opnieuw een uitstekend **operationeel resultaat** van **284 miljoen euro** neer, dit is een stijging van 12 % vergeleken met vorig jaar.

Rekening houdend met de niet-recurrente elementen bedraagt het nettoresultaat 105,7 miljoen euro, d.i. een stijging van meer dan 31 % vergeleken met het vorige boekjaar.

De **SII-ratio** (nog niet geauditeerd) kwam uit op 205 % vóór dividend, wat eveneens een sterke stijging is vergeleken met eind 2016 (149 % vóór dividend).

Deze uitstekende resultaten getuigen van **de betrokkenheid van het voltallige personeel** bij het transformatieprogramma van de onderneming. Hierdoor zal Ethias in de toekomst nog sterker kunnen worden en in staat zijn om zo goed mogelijk tegemoet te komen aan de verwachtingen van de klant.

Deze prestatie weerspiegelt ook de relevantie en de kracht van een **uniek businessmodel**. Ethias is immers de rechtstreekse integrator van de volledige verzekeringswaardeketen ten gunste van de klant, en dit vanaf de onderschrijving tot de schaderegeling, zonder daarbij de preventie en alle diensten die het verzekeringsproduct aanvullen te vergeten.

Ethias is daarmee de enige verzekeraar op de Belgische markt die **10 verzekeringsproducten aanbiedt die volledig online kunnen worden afgesloten** (van offerte tot betaling).

In een omgeving in volle verandering (technologische, regelgevende, macro-economische evolutie, evolutie in het consumptiegedrag) is Ethias gestart met een programma om haar strategische fundamenten te herzien en te versterken.

Alle medewerkers hebben hun mening kunnen geven over de **waarden** van de onderneming door middel van een interne oefening die eind 2017 werd gevoerd. De nieuwe waarden (Menselijk - Engagement - Enthousiasme - Klanttevredenheid) weerspiegelen de identiteit en de cultuur van Ethias. Zij zullen dagelijks worden toegepast in de hele onderneming en in alle interacties met al onze deelnemende partijen.

De **missie** van Ethias werd eveneens herzien: "de verzekering vereenvoudigen om u zekerheid, gemoedsrust en ondernemingsvrijheid te bieden, met innovatieve producten en diensten. Als partner van uw dagelijkse leven stellen wij onze expertise en ons dynamisme tot uw dienst".

Wij onthouden ook de belangrijkste feiten van 2017:

- De Nationale Bank van België (NBB) bevestigde dat het **financieel saneringsprogramma** van Ethias nv zijn vruchten heeft afgeworpen en dat het bijgevolg als **afgesloten** kan worden beschouwd.
- Het noteringsagentschap Fitch benadrukte onze financiële soliditeit en verhoogde de notering van Ethias tot **BBB+ met stabiel vooruitzicht**.
- De aandeelhouders van Ethias wilden een vooruitzicht op een **stabiel aandeelhouderschap** bieden voor een periode van 2 jaar.
- De **vereenvoudiging van de structuur** van de Ethias-groep.
- De invoering van de operatie "Switch VII" om aan de bezitters van een FIRST-contract van de eerste generatie een uitstappremie van 25 % toe te kennen bij volledige afkoop.
- Het behalen van twee **nieuwe Decavi-trofeeën**, voor onze familiale verzekering (voor de 7de keer) en voor onze brandverzekering voor huurders (voor de 2de keer op rij).
- De lancering van nieuwe producten en diensten die de innovatiecapaciteit van Ethias benadrukken om nog beter tegemoet te komen aan de behoeften van haar klanten met de verzekeringen Ethias Cyber Protection, Gewaarborgd Inkomen voor contractueel en/of statutair overheidspersoneel, de onlinediensten myethias Gezondheidszorgen en Assurkine.

Wij vermelden ook de uitrol van een omvangrijk **programma voor technologische transformatie** voor de ondersteuning van de "omnichannel"-strategie en meer globaal voor de modernisering van onze informatica-architectuur.

Tot slot vervolledigde Ethias, met de oprichting van 'Ethias Pension Fund OFP', haar aanbod van pensioenoplossingen en positioneert zich hierdoor meer dan ooit tot dé pensioenverzekeraar op de Belgische markt.

Wij zijn bijzonder trots op de evolutie van onze activiteiten, van onze organisatie alsook van de resultaten die in 2017 werden opgetekend, die voortvloeien uit een performant en uniek model sinds bijna een eeuw en een geëngageerd en enthousiast personeel, tot uw dienst.

Philippe Lallemand

Voorzitter van het Directiecomité

Myriam Van Varenbergh

Voorzitter van de Raad van bestuur

Inhoud

Governance (op 22 maart 2018)	14
Het Directiecomité	14
De Raad van bestuur	14
Het Audit- en Risicocomité	15
Het Benoemings- en Remuneratiecomité	15
De Commissaris	15
Beheersverslag	16
1 Het jaar 2017 in enkele data en markante feiten	16
1.1 Versterking van de solvabiliteit	16
1.2 Ondertekening van een akkoord met de aandeelhouders in mei 2017	16
1.3 Governance	16
1.4 Uitkering van een dividend	17
1.5 Aankoop en fusie door overname van Whestia	17
1.6 Fitch-beoordeling	17
1.7 Afsluiting van de verbintenissen ten aanzien van de Europese Commissie	17
1.8 Operatie Switch VII	17
1.9 Acquisitie van de portefeuille AO 67 van Ethias GR ovv	17
1.10 Ethias 2.0	18
1.11 Oprichting van een Orgaan voor de Financiering van Pensioenen	18
1.12 De marktomstandigheden in 2017	18
1.13 Investeringsbeleid	19
2 Getrouw overzicht van de ontwikkeling, van de resultaten en van de positie van de vennootschap	19
2.1 Analyse van de resultaten van het boekjaar	19
2.1.1 Niet-Leven	19
2.1.2 Leven	20
2.1.3 Niet-technisch	20
2.2 Evolutie van het eigen vermogen	20
2.3 Solvabiliteit II-margeniveau	20
2.4 Beoordeling van de interne controle	21
2.5 Belangrijke risico's (blootstelling en beheerbeleid) en gebruik van de financiële instrumenten van de vennootschap	22
2.5.1 Governance inzake risicobeheer	22
2.5.2 Risk appetite	23
2.5.3 Verzekeringsrisico's	23
2.5.4 Financiële risico's	23

2.5.5 ALM-risico's.....	24
2.5.6 Operationele risico's.....	24
2.6 Herverzekering	25
2.7 Informatie betreffende milieu- en personeelsaangelegenheden	25
3 Bestemming van het resultaat	27
4 Gebeurtenissen die na de afsluiting van het boekjaar hebben plaatsgevonden	27
5 Informatie over de omstandigheden die een aanzienlijke invloed kunnen hebben op de ontwikkeling van de vennootschap.....	27
5.1 Reglementaire evoluties - SII.....	27
5.2 Reglementaire evoluties - GDPR.....	27
5.3 Technologische evoluties.....	28
6 Onderzoek en ontwikkeling.....	28
7 Rechtvaardiging van de onafhankelijkheid en de competentie van de leden van het Audit- en risicocomité van Ethias nv.....	29
8 Rechtvaardiging van de onafhankelijkheid en de competentie van de leden van het Benoemings- en remuneratiecomité van Ethias nv.....	30
9 Belangenconflicten	30
10 Externe functies uitgeoefend door de leiders van Ethias nv (op 31/01/2018)	32
11 Vergoeding van de bestuurders	34
12 Verslag van de Commissaris over de jaarrekeningen van het boekjaar afgesloten op 31 december 2017	36
13 Toelichting bij de rubrieken van de balans en de resultatenrekening	46
13.1 Balans.....	46
13.1.1 Actief.....	46
13.1.2 Passief.....	46
13.2 Resultatenrekening	47
13.2.1 Technische rekening.....	47
13.2.2 Niet-technische rekening.....	47
14 Balans, resultatenrekeningen en toelichtingen	48
14.1 Balans.....	49
14.2 Resultatenrekening	51
14.3 Toelichting.....	54
14.4 Sociale balans.....	72
Bijlage: verklaring met betrekking tot de niet-financiële informatie.....	74

Voorstelling van Ethias nv

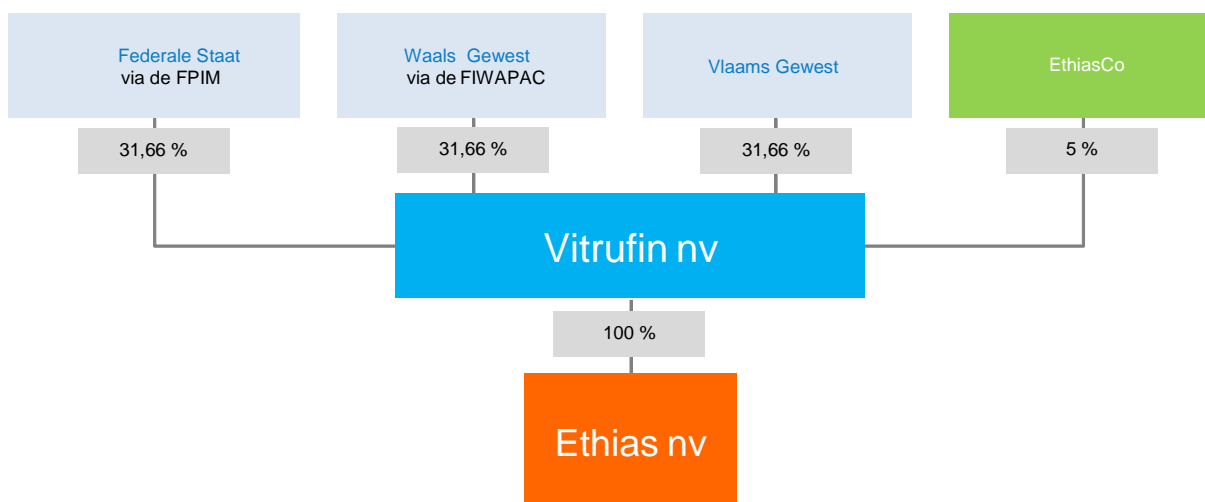
Een mutualistisch geïnspireerde groep

Een onderlinge verzekeringsmaatschappij wordt opgericht door haar leden en leeft voor hen. Ook al is de juridische structuur mettertijd geëvolueerd, toch blijven wij trouw aan de mutualistische waarden die wij hebben vertaald in "**Ethias doet wat moet**": efficiënt handelen voor het welzijn van onze verzekerden en van onze medewerkers.

In 1919 ging een groep gemeente- en provinciebesturen over tot de oprichting van de "**Onderlinge Maatschappij der Openbare Besturen voor verzekering tegen brand, bliksem en ontploffingen**".

Dit was het begin van een rijke geschiedenis met vele wendingen en successen, en met als resultaat een sterke verzekeringsgroep die vandaag kan steunen op het vertrouwen van meer dan één miljoen verzekerden.

Onze structuur

Eind 2017 werd beslist om de kapitaalstructuur van Vitrufin te vereenvoudigen door de preferente aandelen in het bezit van de drie openbare aandeelhouders om te zetten in gewone aandelen als tegenprestatie voor een vermindering van het bezitspercentage van EthiasCo (het vroegere Ethias Gemeen Recht ovv) van 25 %-3 aandelen naar 5 %.

Vitrufin nv is een holdingmaatschappij waarin de openbare overheden (Belgische Staat, Waals Gewest en Vlaams Gewest) participaties hebben genomen die samen 95 % van haar kapitaal vertegenwoordigen. Vitrufin bezit 100 % van de aandelen van Ethias nv.

Ethias nv is de operationele entiteit van de groep aangezien zij alle verzekeringsactiviteiten Leven en Niet-Leven groepeerde, inclusief sinds 31 december 2017 de verzekering tegen arbeidsongevallen - openbare sector (AO Wet van 1967) die voordien werd uitgeoefend door Ethias Gemeen Recht ovv (het huidige EthiasCo).

Zij is bovendien de exclusieve of meerderheidsaandeelhouder van de vennootschappen in de groep zoals Ethias Services (dienstenmaatschappij gespecialiseerd in het domein van de pensioenverzekering), Ethias Patrimoine (maatschappij voor acquisitie en beheer van de roerende en onroerende activa), Ethias Sustainable Investment Fund (institutionele Bevek naar Belgisch Recht), Ethias Spaar- en Kredietdistributie (zaakaanbrenger) en NRB (informaticavenootschap) en is aanwezig in andere vennootschappen waarin zij participaties bezit.

De juridische vorm van **Ethias Gemeen recht ovv** is op 27 december 2017 gewijzigd als gevolg van de overdracht van haar verzekeringsactiviteit aan Ethias nv, om een coöperatieve vennootschap, **EthiasCo** genaamd, te worden waarvan het hoofddoel het beheer van de deelnemingen is. Tot de belangrijkste deelnemingen behoren Vitrufin (bezit van 5 % van de deelnemingen naast de openbare investeerders), Socofe en VEH (beide actief in de energiesector).

Onze waarden en onze missie

Onze **waarden** zijn de grondslag van onze identiteit, van onze cultuur en van onze persoonlijkheid. Kortom, zij vormen het DNA van Ethias. Eind 2017 hebben wij een denkoefening aangevat om de strategische grondslagen van Ethias (missie en waarden) te actualiseren om rekening te houden met de evolutie van de onderneming en haar omgeving.

Uit een peiling bij alle medewerkers van de onderneming kwamen de volgende geactualiseerde waarden:

- **Menselijk:** het menselijke aspect staat centraal in al onze relaties. Wij zijn een daadwerkelijke partner voor elk van onze gesprekspartners. Bij ons zijn nabijheid en solidariteit geen loze woorden.
- **Engagement:** sinds bijna 100 jaar engageren wij ons dag in dag uit voor onze klanten, voor onze collega's en voor de samenleving. Wij zijn betrouwbaar, schenken vertrouwen en gaan proactief te werk. Dit engagement heeft ook betrekking op de ethiek, die aan de basis van al onze acties blijft liggen, en op onze maatschappelijke verantwoordelijkheid.
- **Klanttevredenheid:** dit is de motor van onze activiteit en van al onze acties. Vanuit onze mutualistische achtergrond benadrukken wij de contactcultuur met de cliënt en de kwaliteitsvolle dienstverlening die als voorbeeld geldt. Onze toegankelijkheid, onze efficiëntie, onze flexibiliteit dragen duidelijk bij aan de tevredenheid van onze klanten.
- **Enthousiasme:** wat er ook gebeurt, Ethias heeft een hart voor de zaak. Wij geven dagelijks blijk van energie, vitaliteit, optimisme en dynamisme. Dit enthousiasme maakt ons creatief en laat ons innovatieve projecten ondernemen ten dienste van de klant.

Wij geven dagelijks uiting aan onze waarden (bij het onthaal van onze verzekerden, bij de regeling van een schadegeval, bij een telefonische inlichting ...). Zij concretiseren zich ook in de verwezenlijking van ons dynamische beleid voor maatschappelijke verantwoordelijkheid, luisterend naar de wensen en verwachtingen van onze verzekerden, zowel bij Particulieren als Collectiviteiten.

Onze **missie** is onze bestaansreden. Zij legt duidelijk en beknopt uit wat wij doen en hoe wij ons onderscheiden. Zij geeft zin aan al onze acties en zorgt ervoor dat wij allen in dezelfde richting werken. Onze geactualiseerde missie is als volgt:

De verzekering vereenvoudigen om u zekerheid, gemoedsrust en ondernemingsvrijheid te bieden, met innovatieve producten en diensten.

Als partner van uw dagelijkse leven stellen wij onze expertise en ons dynamisme tot uw dienst.

Meer info: <https://www.ethias.be/corporate/nl.html>

Onze verzekerden en onze producten

Particulieren

Ethias is een directe verzekeraar die een volledig gamma van producten aanbiedt in Leven en Niet-Leven:

- In Niet-Leven biedt Ethias, naast de sterproducten zoals de autoverzekering en de woningverzekering, ook de assistance, de dekking gezondheidszorg, de dekking burgerlijke aansprakelijkheid en de reisannulatieverzekering aan;
- In Leven commercialiseert Ethias voornamelijk overlijdensverzekeringen zonder component Leven en tak 23-contracten. Ethias heeft ook een distributiepartnerschap voor tak 21-producten afgesloten met Integrale.

Onze cliëntenbenadering is opgebouwd rond de permanente ontwikkeling van nieuwe, nog performantere producten en aangepaste en toegankelijke oplossingen tegen de beste prijs-kwaliteitverhouding. Onze doelstelling is dat onze producten worden ontwikkeld om zo goed mogelijk tegemoet te komen aan de behoeften van onze verzekerden, ongeacht zij werknemers van de overheidsdienst zijn.

Ons cliënteel is trouw en telt meer dan één miljoen verzekerden voor hun persoonlijke risico's.

Collectiviteiten

Sinds 1919 is Ethias de bevoorrechte verzekeraar van de openbare Collectiviteiten. Tot haar verzekerden behoren: de Federale Staat, de Gewesten en Gemeenschappen, de lokale overheden (provincies, steden en gemeenten, OCMW's ...), de openbare ondernemingen alsook duizenden intercommunales, scholen, ziekenhuizen, diensten van algemeen nut, verenigingen ...

Alle risico's die de personeelsleden van deze openbare diensten lopen worden gedekt door Ethias: burgerlijke aansprakelijkheid, gezondheidszorgen, arbeids- of sportongevallen, auto en assistance ...

Ethias dekt ook de schade of de eventuele vernietiging van materiaal, gebouwen of installaties.

Op het vlak van pensioenverzekeringen is Ethias de belangrijkste actor in de uitwerking van pensioenplannen in 1ste en 2de pijler van de openbare sector.

Maar vandaag verzekeraar zijn is zich niet tevreden stellen met het verzekeren van een reeks financiële risico's, het is ook een globaal risicopreventiebeleid aannemen. Ethias voert sinds meerdere jaren een proactief en dynamisch preventiebeleid via al haar producten en diensten (risicopreventie inzake arbeidsongevallen of risicovolle weersomstandigheden) of via innovatieve initiatieven (preventieblog op de internetsite www.ethias.be/pro, diverse opleidingen voor onze klanten via de opleidingsschool Ethias Members' Academy, diverse publicaties, enz.).

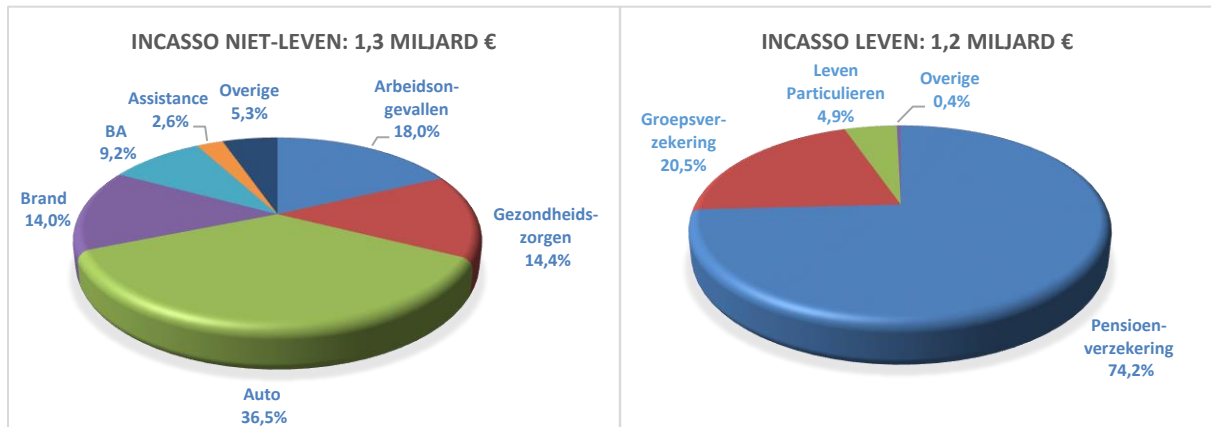
Ondernemingen

Steunend op haar ervaring in de openbare en socialprofitsector stelde Ethias, sinds 2000, haar competenties en haar expertise ten dienste van de private ondernemingen. Om deze laatste toe te laten koploper te zijn in risicobeheer biedt Ethias een reeks dekkingen aan die afgestemd zijn op de specifieke kenmerken van de gelopen risico's en van de ervaren beschermingsbehoeften:

- Patrimonium: verzekering auto, brand en alle risicoverzekeringen, machinebreuk, de verzekering alle risico's, ...
- Aansprakelijkheden: verzekering van de burgerlijke aansprakelijkheid van de onderneming en de burgerlijke aansprakelijkheid van de bestuurders en bedrijfsleiders;
- Medewerkers: verzekering arbeidsongevallen, lichamelijke ongevallen, hospitalisatie, gewaarborgd inkomen, groepsverzekering.

Verdeling van het incasso 2017 van Ethias nv

Het incasso op eind 2017 bedraagt 2,5 miljard euro en is vrijwel in evenwicht tussen de activiteit Leven en de activiteit Niet-Leven. Deze is als volgt verdeeld per product:

Het merendeel van de activiteiten van Ethias is geconcentreerd op de Belgische markt. Ethias is met een marktaandeel van 9 % de 4de verzekeraar van het land voor alle takken samen en de 1ste verzekeraar van de openbare sector en zijn werknemers.

Ons distributiekanaal

Ethias is de enige belangrijke rechtstreekse verzekeraar in België, waar de makelaars en de bankverzekeraars een overheersende plaats innemen.

Op het vlak van de cliënten particulieren verdeelt Ethias haar producten via drie rechtstreekse distributiekanaalen:

- Verzekeringsadviseurs verspreid over het ganse land via een netwerk van 42 kantoren;

- Twee "customer centers" ter beschikking van de verzekerden waar 70 werknemers in 2017 meer dan 800.000 binnenkomende en uitgaande oproepen, 125.000 e-mails, 7.000 text chats en 5.000 social mediacontacten hebben beheerd.
- De internetsite met meer dan 12.000.000 geraadpleegde webpagina's in 2017:
 - dankzij een persoonlijke beveiligde ruimte (My Ethias) kunnen de verzekerden hun verzekeringen raadplegen en bepaalde schadegevallen melden;
 - 10 verzekeringsproducten (**meerdere producten en formules** in Woningverzekering Eigenaar en Huurder, Assistanceverzekering, Annulatie- en bagageverzekering, BA privéleven, Digital Omnium) kunnen volledig online worden afgesloten (globaal proces van offerte tot betaling).

1 Woning
2 Offerte
3 Onderschrijving
4 Betaling
5 Bevestiging

% PROMO
2 maanden gratis* bij elke nieuwe onderschrijving!

Gegevens woning 1/2

Uw situatie

U bent

Maandelijkse huur (kosten inbegrepen) €

Het gebouw is

Adres gebouw

Een team van inspecteurs en preventiespecialisten staat ten dienste van de openbare Collectiviteiten en ondernemingen, met, voor de ondernemingen, de samenwerking met gespecialiseerde makelaars. Dankzij het extranet kunnen de openbare Collectiviteiten en ondernemingen alle nodige informatie vinden over de aard en het type producten die door Ethias worden aangeboden, een of meerdere offertes berekenen en het(de) nodige contract(en) onmiddellijk online afsluiten met het oog op een optimale bescherming.

Businessplan 2018-2022

De strategische assen van de onderneming zijn gebaseerd op een visie met als pijlers: klantentevredenheid, groei, rentabiliteit, ontplooiing van onze medewerkers en tevredenheid van onze aandeelhouders.

Op het vlak van de Particulieren zetten wij het werk voort om de verzekering eenvoudiger en toegankelijker te maken voor iedereen met onze doelstellingen inzake rendabele groei en het behoud van onze positie van rechtstreekse verzekeraar op Belgisch grondgebied. De strategische acties zijn toegespitst op 5 pijlers: CRM (Customer Relationship Management), omnichannel, doelmarkten (overheidspersoneel en Vlaanderen), innovatie en uitmuntendheid in technisch beheer.

In Niet-Leven willen wij voor de Collectiviteiten de positie van multiproducten- en dienstenverzekeraar consolideren bij de openbare Collectiviteiten en de ontwikkeling op de corporate en socialprofitsegmenten voortzetten. In Leven willen wij een allround actor zijn in het beheer van de pensioenen in 1ste en 2de pijler".

Op transversale wijze is de onderneming betrokken in een ambitieus technologisch en organisatorisch transformatieplan.

Trofeeën behaald in 2017

Wij ontvingen twee DECAVI-trofeeën dankzij de kwaliteit van onze producten en de relevantie van onze marketingaanpak:

- Ethias behaalde, voor de 7de keer, de trofee van **beste familiale verzekering**. Deze trofee maakt van deze verzekering een onklopbaar product. Het biedt, tegen een competitieve prijs, zeer ruime waarborgen tegen materiële en lichamelijke schade veroorzaakt aan derden alsook juridische bescherming en bescherming tegen tekortkomingen van derden.

DECAVI 2017:
**BESTE FAMILIALE
VERZEKERING***

- Voor de tweede keer op rij wordt onze **brandverzekering voor huurders** beloond. Voor 12,50 euro per maand biedt zij een speciale dekking voor huurders, voor elk type van woning waarvan de huurprijs minder dan 1.200 euro per maand bedraagt. De basiswaarborgen zoals de dekking van brandschade, stormschade, waterschade, glasbreuk, natuurrampen, diefstal tot 100 % van de inhoud of 24 uur per dag bijstand bij ongeval zijn inbegrepen.

DECAVI 2017:
**BESTE BRANDVERZEKERING
HUURDERS****

2017 in enkele data

10 januari

Als gevolg van het succes van de operatie Switch/FIRST heeft het ratingagentschap Fitch de positie van Ethias geactualiseerd. Zij gaat van BBB (rating watch positive) naar BBB (Outlook positive). Zij looft de verbetering van haar kapitaalpositie en de vermindering van haar rentevoeligheid.

8 februari

Ethias heeft een aantal onderzoeken gevoerd bij een representatieve testgroep van haar verzekerden in Collectiviteiten (openbare en socialprofitsector). De resultaten tonen dat 98 % van deze verzekerden tevreden zijn over Ethias. De meerderheid van de respondenten beschouwt Ethias als een verzekeraar die gemakkelijk toegankelijk, oplossingsgericht is en die een efficiënte dienstverlening biedt. De Belgische identiteit en verankering van de onderneming worden door de klanten beklemtoond en gewaardeerd. Deze onderzoeken werden uitgevoerd door externe en onafhankelijke agentschappen.

15 februari

Ethias lanceert een nieuwe website voor haar B2B-klienten: de openbare sector, de socialprofitsector en de privésector.

15 februari

Ethias ontwikkelt Cyber Protection, de verzekering die zowel de Burgerlijke Aansprakelijkheid (BA) als de bescherming van gegevens dekt bij een cyberaanval.

6 maart

Ethias breidt Assurpharma uit naar het schadebeheer bij een arbeidsongeval. Ethias is de eerste verzekeraar die haar verzekerden, in het kader van de arbeidsongevallen, laat gebruikmaken van de elektronische verzending van de apotheekrekeningen.

8 maart

Ethias stort zich op de sociale netwerken: een unieke gelegenheid om het merk te positioneren en om met de verzekerden te communiceren via Facebook, YouTube, Twitter en LinkedIn.

9 maart

Start van de denkoefeningen over Ethias 2.0 of hoe het organisatiemodel laten evolueren via een transformatieplan dat als doel heeft de relevantie van het businessmodel en de verankering in de markt te versterken en tegelijk de middelenuitdaging op te lossen.

10 maart

Ethias ontwikkelt de webserie “Met Peter, gene zevel!”. Het doel? De verzekeringswereld demystificeren via een didactische en amusante inhoud. De videocapsules hanteren de humoristische stijl van de “YouTubers” zonder echter afbreuk te doen aan de inhoud.

20 maart

De Raad van bestuur van Ethias nv benoemt de heer Philippe Lallemand tot CEO.

29 maart

De Nationale Bank van België (NBB) bevestigt dat het financieel saneringsprogramma van Ethias nv zijn vruchten heeft afgeworpen en dat het bijgevolg als afgesloten kan worden beschouwd.

26 april

Ethias ontvangt twee Decavi-verzekeringstrofeeën: een voor de Familiale Verzekering en een tweede voor de Huurdersverzekering.

8 mei

De aandeelhouders van Ethias sluiten een akkoord om het aandeelhouderschap te stabiliseren voor een periode van 2 jaar. Dit akkoord laat Ethias toe om zich opnieuw te focussen op het verzekeringsberoep door haar businessmodel nog verder te versterken, in het voordeel van alle stakeholders en ten dienste van haar cliënten.

29 mei

Ethias heeft de nodige stappen gezet om haar portefeuille levensverzekeringscontracten FIRST van de eerste generatie te verkopen. In dat kader biedt Ethias haar klanten een uitstappremie van 25 % aan bij volledige afkoop.

29 mei

Ethias lanceert de verzekering “Gewaarbord inkomen” in geval van ziekte of privéongeval voor het contractuele en/of statutaire overheidspersoneel. De werkgever waarborgt voor zijn werkgevers een aanvullende financiële tussenkomst bij arbeidsongeschiktheid, en dit bovenop de voorziene wettelijke bepalingen.

30 mei

Ethias Pension Fund OFP, het pensioenfonds opgericht door Ethias nv en Ethias Gemeen Recht, verkrijgt de toelating van de FSMA om van start te gaan met het beheer van wettelijke en aanvullende pensioentoezeggingen.

26 juni

Om nog beter in te spelen op de verwachtingen van haar klanten lanceert Ethias een nieuwe online dienstverlening: myethias Gezondheidszorgen. Dankzij deze tool kunnen de klanten hun waarborgen gezondheidszorgen raadplegen, alsook die van hun gezinsleden. Zij kunnen bovendien gemakkelijk kostennota's en andere medische kosten versturen, de status van hun terugbetalingen opvolgen en lezen wanneer we hen om bijkomende informatie vragen.

27 juni

Het noteringsagentschap Fitch verhoogt de rating van Ethias naar BBB+ (met stabiel vooruitzicht). Zij benadrukt de afsluiting van een financieel saneringsprogramma waarmee de SII-solvabiliteitsratio kon worden verbeterd (156,5 % op 31 maart 2017 komend van 115,7 % op eind september 2016).

De Europese Commissie sluit het dossier van de staatssteunverbintenissen af.

14 juli

De operatie Switch VII wordt met succes afgesloten (zie punt 1.8)

1 augustus

De Raad van bestuur van Ethias nv benoemt mevrouw Cécile Flandre tot CFO.

15 september

Ethias heeft haar partnership met Blue-bike verlengd voor een nieuwe periode van 3 jaar. Bij problemen zullen de gebruikers van een Blue-bike bijstand krijgen van Ethias Assistance: in 2017 werden per maand 16.971 trajecten afgelegd met een Blue-bike: d.i. een stijging met 25 %. Als maatschappelijk verantwoorde onderneming hecht Ethias veel belang aan “zachte mobiliteit”. Het partnership met Blue-bike sinds 2014 is daarvan een mooi voorbeeld. Die overeenkomst is nu voor 3 jaar verlengd. Ook tijdens de nationale week van de mobiliteit (van 16 tot 22 september) slaan Ethias en Blue-bike de handen in elkaar om de koolstofvoetafdruk van de Belgen te verkleinen.

15 september

De nieuwe organisatiestructuur Ethias 2.0 wordt in de onderneming uitgerold (zie punt 1.10).

25 september

Ethias ontwikkelt een nieuw derdebetalersysteem voor kinesitherapieverzorging bij arbeidsongeval (“Assurkine”). Via die dienst betaalt Ethias de kinesitherapeut rechtstreeks terug. De verzekerde hoeft dus niet langer het getuigschrift voor verstrekte hulp per post te versturen om zo de terugbetaling van zijn zorgverlening te verkrijgen.

25 september

Ethias opent een nieuwe “Concept Store” in Genk.

4 december

Ethias opent een nieuwe “Concept Store” in Merksem (Antwerpen).

12 december

De Waalse overheidsdienst - Mobiliteit hernieuwt het 5-sterrenlabel van Ethias voor haar deelname in het project "**Tous Vélos actifs**". Ethias is sinds 2012 de sturende entiteit van deze operatie.

27 december

Ethias Gemeen Recht verandert van naam, van functie en wordt een coöperatieve. Zij heet voortaan EthiasCo en heeft als missie het beheer van deelnemingen aangezien haar verzekeringsportefeuille werd overgedragen aan Ethias nv met uitwerking op 31 december 2017.

GOVERNANCE (OP 22 MAART 2018)

Het Directiecomité

Naam	Functie
Philippe Lallemand	Voorzitter van het Directiecomité – Chief Executive Officer
Benoît Verwilghen	Ondervoorzitter van het Directiecomité – Vice-CEO – Chief Client Officer
Brigitte Buyle	Lid van het Directiecomité – Chief Digital Transformation Officer
Cécile Flandre	Lid van het Directiecomité – Chief Financial Officer (vanaf 03/08/2017)
Frank Jeusette	Lid van het Directiecomité – Chief Risk Officer
Luc Kranzen	Lid van het Directiecomité – Chief Service Officer

De Raad van bestuur

Naam	Functie
Erik De Lembre	Voorzitter (tot 17/05/2017)
Myriam Van Varenbergh	Voorzitter (vanaf 17/05/2017)
Jacques Braggaar	Bestuurder
Marc Descheemaecker	Bestuurder (vanaf 17/05/2017)
Kathleen Desmedt	Bestuurder (vanaf 11/10/2017)
Claude Desseille	Bestuurder (tot 17/05/2017)
Philippe Donnay	Bestuurder (onafhankelijk) (vanaf 17/05/2017)
Willy Duron	Bestuurder (tot 17/05/2017)
Jean-Pierre Grafé	Bestuurder (tot 17/05/2017)
Olivier Henin	Bestuurder
Ingrid Loos	Bestuurder (onafhankelijk) (vanaf 11/10/2017)
Marc Meurant	Bestuurder (vanaf 11/10/2017)
Philip Neyt	Bestuurder
Anne-Marie Seeuws	Bestuurder (onafhankelijk) (vanaf 11/10/2017)
Karl Van Borm	Bestuurder
Bruno van Lierde	Bestuurder (onafhankelijk) (vanaf 17/05/2017)
Philippe Lallemand	Bestuurder
Benoît Verwilghen	Bestuurder
Brigitte Buyle	Bestuurder (tot 11/10/2017)
Cécile Flandre	Bestuurder (vanaf 16/08/2017)
Frank Jeusette	Bestuurder
Luc Kranzen	Bestuurder (tot 11/10/2017)

Het Audit- en Risicocomité

Naam	Functie
Claude Desseille	Voorzitter (tot 17/05/2017)
Bruno van Lierde	Voorzitter (vanaf 17/05/2017)
Erik De Lembre	Lid (tot 25/04/2017)
Marc Descheemaecker	Lid (vanaf 17/05/2017)
Philippe Donnay	Lid (vanaf 17/05/2017)
Willy Duron	Lid (tot 17/05/2017)
Jean-Pierre Grafé	Lid (tot 17/05/2017)
Ingrid Loos	Lid (vanaf 20/10/2017)
Marc Meurant	Lid (vanaf 20/10/2017)

Het Benoemings- en Remuneratiecomité

Naam	Functie
Erik De Lembre	Voorzitter (tot 17/05/2017)
Myriam Van Varenbergh	Voorzitter (vanaf 23/06/2017)
Jacques Braggaar	Lid
Olivier Henin	Lid
Anne-Marie Seeuws	Lid (vanaf 20/10/2017)
Philippe Donnay	Lid (van 23/06/2017 tot 20/10/2017)

De Commissaris

PwC – Bedrijfsrevisoren bcvba

Woluwe Garden, Woluwedal 18 – B-1932 Sint-Stevens-Woluwe

Vertegenwoordigd door K. Cappaen, Erkend revisor

A01969 - Benoemd voor de boekjaren 2018 en 2019.

BEHEERSVERSLAG

Verslag van de Raad van bestuur van Ethias nv aan de Algemene Vergadering van Ethias nv van 16 mei 2018.

Dit verslag beantwoordt aan hetgeen in het KB van 17 november 1994 is bepaald over de jaarrekeningen van verzekeringsondernemingen en van het Wetboek der vennootschappen.

1 Het jaar 2017 in enkele data en markante feiten

1.1 Versterking van de solvabiliteit

De grote inspanningen die door het geheel van de onderneming werden geleverd hebben hun vruchten afgeworpen en maakten een aanzienlijke verbetering van de Solvabiliteit II-marge mogelijk. Deze bedraagt 205 % vóór dividenden op eind 2017. Na het in aanmerking nemen van een dividend van 150 miljoen euro dat aan de algemene vergadering zal worden voorgesteld, en de verwachting van een voorschot op dividend van 118 miljoen euro, waartoe de Raad van bestuur naar verwachting in de loop van het tweede semester 2018 zou beslissen, bedraagt de SII-ratio (nog niet geauditeerd) 183 % ten opzichte van 146 % eind 2016.

Het financieel herstelprogramma werd op 29 maart 2017 door de NBB aanvaard. De regulator bevestigde dat rekening houdend met het resultaat van de operatie Switch VI (toekenning van een uitstappremie van 25 % bij afkoop van de reserves van de FIRST A) en de impact hiervan op de solvabiliteitsratio er geen enkele aanwijzing meer is dat Ethias niet in staat zou zijn om te voldoen aan de reglementaire kapitaalvereisten. Op basis hiervan was de Bank van mening dat het ingevoerde financieel saneringsprogramma zijn vruchten heeft afgeworpen en dat het als afgesloten kon worden beschouwd. Rekening houdend met de wijzigingen aangebracht in het risicoprofiel van de onderneming naar aanleiding van de operatie Switch VI, vroeg de Bank bovendien aan Ethias nv om tegen 30 november 2017 een geactualiseerde versie van het herstelplan te bezorgen. Dit plan werd binnen deze termijn aan de NBB meegedeeld. De NBB heeft geen opmerkingen geformuleerd.

1.2 Ondertekening van een akkoord met de aandeelhouders in mei 2017

De aandeelhouders wilden een vooruitzicht op stabiliteit van het aandeelhouderschap bieden voor een periode van 2 jaar. Dit akkoord laat Ethias toe om zich opnieuw te focussen op het verzekeringsberoep door haar businessmodel nog verder te versterken, in het voordeel van haar stakeholders en ten dienste van haar cliënten.

Deze beslissing maakt deel uit van een globaal akkoord dat voornamelijk de volgende elementen bevat:

- De doelstelling om de juridische structuren te vereenvoudigen;
- De versterking van de bedrijfsgovernance
- De herbevestiging van de wil om de twee zetels van Luik en Hasselt te behouden en om de kwaliteit van de sociale relaties, die de onderneming karakteriseren, te vrijwaren.

1.3 Governance

Naar aanleiding van de akkoorden, die op 8 mei bereikt werden tussen de aandeelhouders (Sint-Filippusakkoorden) en die een leeftijdslimiet van 70 jaar binnen de raad van bestuur invoeren, hebben vier bestuurders hun ontslag ingediend (Erik De Lembre, Jean-Pierre Grafé, Willy Duron et Claude Desseille) en werden vier nieuwe bestuurders benoemd door de gewone algemene vergadering van 17 mei 2017 (Myriam Van Varenbergh, Marc Descheemaecker, Philippe Donnay et Bruno van Lierde).

De statuten van Ethias nv werden bovendien aangepast tijdens de Algemene Vergadering van 11 oktober 2017 om de Raad van bestuur samen te stellen uit twaalf niet-uitvoerende bestuurders (waaronder vier onafhankelijke bestuurders) en vier uitvoerende bestuurders. De twee overige leden van het Directiecomité (Brigitte Buyle en Luc Kranzen) hebben ontslag genomen als uitvoerende bestuurders vanaf 11 oktober 2017 maar blijven evenwel permanente genodigden binnen de Raad van bestuur, zonder stemrecht. Bij deze gelegenheid werden tevens vier nieuwe niet-uitvoerende bestuurders benoemd (Kathleen Desmedt, Ingrid Loos, Marc Meurant en Anne-Marie Seeuws). Bijgevolg respecteert de samenstelling van de Raad van bestuur de taalpariteit alsook artikel 518bis van het Wetboek der vennootschappen met betrekking tot het type bestuurders. Bovendien voorzien de statuten nu in een leeftijdsgrens voor de uitoefening van het mandaat van bestuurder, die vastgesteld is op 70 jaar. Iedere bestuurder is van rechtswege ontslagnemend op de datum van zijn 70ste verjaardag en wordt vervangen door een nieuwe bestuurder.

1.4 Uitkering van een dividend

Tijdens de Algemene Vergadering van Ethias nv op 16 mei 2017 werd beslist om een dividend van 45 miljoen euro uit te keren aan de moedermaatschappij Vitrufin nv zodat zij over de nodige liquiditeiten zou beschikken voor de betaling van de resterende coupons met betrekking tot haar senior lening van 278 miljoen euro. Bovendien zal aan de Algemene Vergadering van 16 mei 2018 worden voorgesteld om een dividend van 150 miljoen euro te storten. Dit zal, aangevuld met een voorschot op dividend van 118 miljoen euro, waartoe de Raad van bestuur naar verwachting zal beslissen en dat in de loop van het tweede semester zou worden gestort, Vitrufin nv toelaten te beschikken over de nodige cash om haar senior lening in januari 2019 terug te betalen.

1.5 Aankoop en fusie door overname van Whestia

In 2017 heeft Ethias nv, die al 25 % van het kapitaal van Whestia in bezit had, de totaliteit van de aandelen verworven. Na akkoord van de NBB hebben de overdracht van de aandelen en de betaling van de overdrachtprijs plaatsgevonden op 3 april 2017. De fusie door overname van Whestia door Ethias vond plaats op 23 juni 2017, met terugwerkende kracht op 1 januari 2017.

1.6 Fitch-beoordeling

Op 10 januari 2017 plaatste het noteringsagentschap Fitch, naar aanleiding van het succes van de operatie Switch VI, de rating voor financiële soliditeit van Ethias nv in BBB onder positief vooruitzicht. Fitch heeft de verbetering van de kapitaalpositie van Ethias en de vermindering van onze rentegevoeligheid erkend.

Op 27 juni 2017 verhoogde Fitch de financiële soliditeitsnotering naar BBB+ met stabiel vooruitzicht, om het einde van het financieel herstelprogramma weer te geven.

1.7 Afsluiting van de verbintenissen ten aanzien van de Europese Commissie

De verbintenissen van Ethias ten aanzien van de Europese Commissie in het kader van het staatssteundossier als gevolg van de herkapitalisatie van de onderneming door de openbare overheden in 2008 zijn verstreken op 31 december 2016.

De afsluiting van de verbintenissen werd officieel door de Commissie aan de Belgische Staat bevestigd op 30 juni 2017.

1.8 Operatie Switch VII

Ethias wil zich definitief ontdoen van haar FIRST A-portefeuille en is begonnen met een proces van portefeuilleoverdracht. Indien deze overdracht wordt gerealiseerd, zal dit geen enkel gevolg hebben voor de voorwaarden en clausules van de betrokken verzekeringsovereenkomsten. Bij een overdracht aan een niet-Belgische verzekeraar van de Europese economische ruimte zullen deze contracten evenwel de bescherming van maximum 100.000 euro, toegekend door het Belgisch waarborgfonds, verliezen.

Om te anticiperen op de reacties van verzekeringnemers die van de actie Switch VI (2016) zouden hebben geprofiteerd als zij kennis hadden gehad van deze overdracht, besliste Ethias om de actie te herhalen door opnieuw, in het kader van een actie Switch VII die liep van 29 mei tot 14 juli 2017, een uitstappremie aan te bieden die gelijk is aan 25 % van de wiskundige reserve bij een totale afkoop.

Deze operatie kende eveneens een groot succes met afkopen voor een bedrag van 432 miljoen euro met een bruto kostprijs van 108 miljoen euro. Deze afkopen hebben bijgedragen tot een significante verbetering van de SII-marge (geraamde impact van +18 %).

Bovendien anticipeerde Ethias op 31/12/2017 op de kostprijs van de verkoop van de resterende "FIRST A"-portefeuille en heeft zij aldus een geraamde last van 106 miljoen euro geboekt.

1.9 Acquisitie van de portefeuille AO 67 van Ethias GR ovv

Ethias nv startte in juni 2017 het aankoopproces van de verzekeringsportefeuille "arbeidsongevallen van de openbare sector" van Ethias Gemeen Recht ovv.

Deze aankoop, die werd gerealiseerd voor een prijs van 1,5 miljoen euro, is effectief sinds 31 december 2017, na het bekomen van het akkoord van de NBB over de operatie en de transformatie van de juridische vorm van Ethias Gemeen Recht ovv in een

Coöperatieve Vennootschap met Beperkte Aansprakelijkheid. De nieuwe coöperatieve kreeg de naam EthiasCo en heeft als hoofddactiviteit het bezit van deelnemingen, met als belangrijkste de deelneming in Vitrufin nv.

Deze aankoop heeft als doel een einde te stellen aan de dienstverlenings- en herverzekeringsakkoorden tussen Ethias nv en Ethias Gemeen Recht ovv.

1.10 Ethias 2.0

Een nieuwe organisatie-architectuur, Ethias 2.0 gedoopt, werd in september 2017 ingevoerd met als belangrijkste doelstellingen: meer coherentie, meer efficiëntie en meer wendbaarheid, om de klant definitief centraal te stellen in de organisatie. In dit kader werden de bevoegdheden van het Directiecomité, voorgezeten door Philippe Lallemand, CEO, herverdeeld: Benoît Verwilghen, Vice-CEO, heeft de leiding over de directie Client Center die de activiteiten cliënten Collectiviteiten en Particulieren groepeert (marketing, distributiekanaalen, productontwikkeling, herverzekering, actuaariaat). Cécile Flandre werd benoemd als CFO ter vervanging van Benoît Verwilghen en Luc Kranzen nam de leiding van het Services Center op zich, dat de diensten aan de Collectiviteiten en Particulieren groepeert (contractbeheer en schadebeheer). Brigitte Buylle wordt Chief Digital Transformation Officer met de IT als belangrijkste verantwoordelijkheid. Frank Jeusette blijft CRO.

1.11 Oprichting van een Orgaan voor de Financiering van Pensioenen

Op 30 mei 2017 verkrijgt Ethias de erkenning van de FSMA om haar activiteiten inzake beheer van wettelijke en aanvullende pensioentoezeggingen aan te vatten en richt zij een pensioenfonds, Ethias Pension Fund (OPF), op. De oprichting van dit gemengde en multi-werkgeversfonds laat Ethias toe haar aanbod inzake pensioenoplossingen te diversifiëren.

Eenzijds is Ethias van mening dat, in de huidige context van de financiële markten, de oplossing van het pensioenfonds van belang is voor het beheer van de aanvullende pensioenplannen van haar eigen medewerkers. Aldus werd begin juli 2017 iets minder dan 257 miljoen euro overgedragen.

Anderzijds maakt Ethias, door aan haar pensioenfonds een multi-werkgeverskarakter te geven, van de gelegenheid gebruik om een antwoord te bieden op de vragen van de markt aangezien het fonds openstaat voor alle openbare ondernemingen of collectiviteiten, mits de naleving van een toetredingsprocedure.

1.12 De marktomstandigheden in 2017

In 2017 was er wereldwijd een versnelling van de economische activiteit. Vooral China en de conjunctuurverbetering in de eurozone hebben bijgedragen aan deze sterkere algemene groei. Ondanks het onvermogen van de Trump-regering om haar grote belofde hervormingen door te voeren, kenden de Verenigde Staten een ietwat sterkere groei dan de voorbije jaren. De foto van de economie in 2017 is dus vrij goed, maar de financiële markten hebben zich vooral gefocust op de monetaire beleidsvoering en de geopolitieke spanningen tijdens het voorbije jaar.

Zoals eind 2016 beloofd heeft de Fed haar richtrentes wel drie keer verhoogd in 2017. De ECB kondigde op haar beurt een vermindering van haar activa-aankoopprogramma (QE) aan. Zij kondigde ook aan haar richtrentes te behouden gedurende een bepaalde tijd na het einde van het activa-aankoopprogramma.

Bovendien kende 2017 talrijke politieke en geopolitieke risico's. In Europa verlopen de brexit-onderhandelingen moeilijk en het zou kunnen dat beide partijen het niet eens worden over de uitstapvoorwaarden en geen akkoord bereiken voor de officiële scheidingsdatum in maart 2019. Wat de financiële markten betreft, waren de obligatierendementen zeer volatiel in deze context van gunstige macro-economische cijfers, maar met aanhoudende geopolitieke spanningen en een voorzichtig discours van de centrale banken. De OLO-rente op 10 jaar ging van 0,53 % begin januari naar 0,82 % eind juli en daalde vervolgens geleidelijk na de aankondigingen van de ECB over de QE en de zwakke inflatiecijfers. Hij sloot het jaar uiteindelijk af op 0,63 %.

De Duitse Bund op 10 jaar herstelde ook goed in de eerste helft van het jaar, met een piekrendement van 0,54 % alvorens het jaar te eindigen op 0,43 %.

Bij de perifere landen waren de prestaties sterk uiteenlopend. Portugal profiteerde van haar gunstige economische resultaten en van haar ratingverhoging door S&P en Fitch. Ondanks de politieke turbulenties steeg de rente op 10 jaar in Italië met 10 bpn en eindigde het jaar op 2,02 %. Spanje heeft van zijn kant weinig geleden onder de dramatische aanpak van het Catalaanse probleem met een kleine rentestijging van 19 bpn die het jaar eindigt op 1,57 %.

Op de bedrijfsobligatiemarkten begon de iTraxx-index op 5 jaar het jaar op 72 bpn en eindigde op 45 bpn. De eerste helft van het jaar was vrij volatiel. Het tweede deel van het jaar was minder volatiel met een constante inkrimping zonder grote kredietgebeurtenis. 2017 zal records verbroken hebben in termen van nieuwe uitgaven (primaire markt), de bedrijven zijn hun schuld blijven herfinancieren en profiteerden van de lage financieringsrentes.

De aandelenmarkten volgden de stijgende tendens, voornamelijk gedreven door een economische context die wereldwijd duidelijk verbeterde alsook door de gunstige resultatenpublicaties van vennootschappen. In de Verenigde Staten stijgt de S&P-index met 19,42 % ten opzichte van het vorige jaar. De Europese aandelenmarkten waren ietwat volatieler. Enerzijds werden de beleggers gerustgesteld door de afwendings van het risico op het uiteenvallen van de Europese Unie. Anderzijds werden zij in het begin van het 2de semester verontrust door de mogelijke neerwaartse bijstelling van de accommoderende maatregelen door de ECB. De index Euro Stoxx 50 sluit het jaar af op +6,49 %.

Op het vlak van de Europese sectoren zijn de technologische waarden letterlijk de hoogte in geschoten (+19,34 % op de technologische index) gevolgd door de “grondstoffen” (+19,34 %), de financiële holdings +17,13 %) en de industriële waarden (+14,70 %). De enige sectoren die een negatieve prestatie neerzetten zijn de “telecommunicatie” (-3,36 %), de “retail” (-2,96 %), de media (-2,47 %) en de “oliesector” (-2,15 %).

1.13 Investeringsbeleid

In 2017 gebeurde, net zoals de voorbije jaren, het merendeel van de investeringen in staatsobligaties en bedrijfsobligaties. Zoals in 2016 deed de geringe visibiliteit op de verwachte rente-evolutie ons stapsgewijs investeren in de loop van het jaar. De derivatenprogramma's om zich in te dekken tegen een rentedaling werden aangepast op basis van de ALM-doelstellingen.

De vastgoedbeleggingen, zowel in België als in de buurlanden, werden eveneens voortgezet conform de wens van Ethias nv om haar blootstelling aan deze activaklasse te verhogen via (directe en indirecte) vastgoedinvesteringen.

De actie Switch VII had een aanzienlijke impact op het niveau van de liquiditeiten die sterk gedaald zijn. Er werd een belangrijke liquiditeitsbuffer opgebouwd als anticipering op de actie. Maar gezien het grote succes ervan werden er obligatieverkoopsook alsook repoverrichtingen uitgevoerd.

Als verantwoordelijke financiële partner ziet Ethias nv er ook op toe om de naleving van haar fundamentele waarden te promoten via een ethische investeringscode. Een zwarte lijst van verboden investeringen wordt jaarlijks geactualiseerd. De laatste versie van deze investeringscode werd goedgekeurd door het Directiecomité op 12 december 2017. In haar vastgoedbeleggingen geeft Ethias nv tevens de voorkeur aan investeringen die haar maatschappelijke rol versterken, zoals de investering in rust- en verzorgingstehuizen.

2 Getrouw overzicht van de ontwikkeling, van de resultaten en van de positie van de vennootschap

2.1 Analyse van de resultaten van het boekjaar

Het totale incasso van 2017 bedraagt 2,484 miljard euro, dit is een stijging met 1,2 % ten opzichte van het incasso van het vorige boekjaar.

2017 noteert een operationeel resultaat van 285 miljoen euro, dit is een vooruitgang van 12 % vergeleken met het vorige boekjaar.

Dit resultaat wordt hoofdzakelijk gegenereerd door de activiteit Niet-Leven (operationeel resultaat van 228 miljoen euro). De activiteit Leven noteert op haar beurt een operationeel resultaat van om en bij de 75 miljoen euro en stijgt met 65 % ten opzichte van 2016.

Na het in aanmerking nemen van niet-recurrente elementen (kost van de Switch-operaties met betrekking de FIRST A-afkopen en geraamde kost van de verkoop van de resterende FIRST A-portefeuille voor een totaal van 215 miljoen euro, niet-recurrente financiële opbrengsten van 69 miljoen euro en de kost van andere niet-recurrente elementen van 33 miljoen euro) bedraagt het nettoresultaat 105,8 miljoen euro. Dit nettoresultaat stijgt met meer dan 31 % vergeleken met het vorige boekjaar.

2.1.1 Niet-Leven

Het incasso Niet-Leven bedraagt 1.334 miljoen euro op eind 2017 en stijgt met 1,8 % vergeleken met 2016. Dit bedrag wordt als volgt verdeeld tussen de segmenten Particulieren en Collectiviteiten en Ondernemingen:

- Het incasso Particulieren is stabiel en bedraagt 577 miljoen euro op eind 2017 (versus 574 miljoen euro op eind 2016);
- Het incasso Collectiviteiten en Ondernemingen bedraagt 757 miljoen euro op eind 2017 en stijgt lichtjes ten opzichte van eind 2016 (736 miljoen euro), vooral dankzij de ontwikkeling van de activiteit “ondernemingen”.

Het operationele resultaat Niet-Leven is stabiel en bedraagt 228 miljoen euro op eind 2017. Dit resultaat kon worden geboekt vooral dankzij een gunstigere schadelast (geringe schadelast voor de producten Auto, Brand) en de veralgemening van de operationele uitmuntendheid in al onze processen. Deze werden deels gecompenseerd door het in het resultaat opnemen van bepaalde IT-uitgaven als gevolg van de technologische veroudering en de ontmanteling van oude systemen in het kader van de lopende technologische modernisering en lagere recurrente financiële opbrengsten in 2017.

Het nettoresultaat Niet-Leven bedraagt 244 miljoen euro na het in aanmerking nemen van niet-recurrente financiële opbrengsten voor 16 miljoen euro.

Ethias nv noteert een uitstekende gecombineerde netto-ratio van 90,8 %.

2.1.2 Leven

Het incasso op eind 2017 is stabiel vergeleken met 2016 en bedraagt 1.150 miljoen euro, waarvan 57 miljoen euro in Particulieren en 1.093 miljoen euro in Collectiviteiten en Ondernemingen.

De activiteit Leven Particulieren werd dit jaar beïnvloed door de operatie "Switch VII". De actie kende een groot succes met afkopen voor een bedrag van 432 miljoen euro met een kost van 108 miljoen euro. De reserves van deze portefeuille vertegenwoordigen nog slechts 177 miljoen euro op eind 2017.

Het incasso in Leven Particulieren steeg in 2017 (+16 %) voornamelijk als gevolg van de integratie van de schuldsaldoverzekeringportefeuille van Whestia na afloop van de fusie door overname van Whestia door Ethias nv (met uitwerking op 1 januari 2017).

Het incasso Leven Collectiviteiten en Ondernemingen overschrijdt het miljard euro en is hoofdzakelijk het resultaat van de commercialisering van de verzekeringsproducten Leven van de 1ste pijler (Pensioenverzekering) en van de 2de pijler (Groepsverzekering), met een incasso van respectievelijk 854 miljoen euro (stijging) en 236 miljoen euro (daling).

De reserves Leven (zonder knipperlichtvoorziening) bedragen 9.573 miljoen euro op eind 2017 (versus 10.222 miljoen euro op eind 2016). Deze daling wordt voornamelijk verklaard door:

- een daling van de reserves in tak 21 van 9.814 miljoen euro naar 8.762 miljoen euro als gevolg van de afkopen in FIRST A (operatie Switch VII) en aan de overdrachten naar het OFP (Ethias Pension Fund) en tak 23. Er moet worden genoteerd dat de reserves Leven Collectiviteiten bijna 8 miljard euro bedragen en dat de gemiddelde gewaarborgde rentevoet met betrekking tot de 1ste pijler jaarlijks wordt aangepast om rekening te houden met de rente-evolutie van de OLO's op 10 jaar.
- een stijging van de reserves in tak 23 met 403 miljoen euro om 811 miljoen euro te bereiken op eind 2017 vooral als gevolg van de reserveoverdrachten van de 1ste en 2de pijlers van de tak 21 naar tak 23.

De knipperlichtvoorziening Leven bedraagt 1.037 miljoen euro op eind 2017. Deze werd in 2017 niet gedoteerd: de NBB heeft bevestigd dat Ethias hiervan vrijgesteld was.

Het operationele resultaat Leven stijgt en bedraagt 75 miljoen euro op eind 2017 (versus 45 miljoen euro op eind 2016). Deze stijging komt voornamelijk van de rentedaling in tak 21 (van 2,58 % in 2016 naar 2,18 % in 2017). Er werd een voorziening voor winstdeelnames van 33 miljoen euro samengesteld op het boekjaar 2017 (versus 21 miljoen euro in 2016 voornamelijk op de gekantonnerde fondsen van de 1ste pijler).

Het nettoresultaat Leven op eind 2017 bedraagt 23,7 miljoen euro en wordt beïnvloed door de volgende uitzonderlijke elementen:

- de impact van de kost van de operatie "Switch VII" (-108 miljoen euro);
- andere niet-recurrerende elementen (57 miljoen euro), voornamelijk niet-recurrerende financiële opbrengsten.

2.1.3 Niet-technisch

In 2017 toont het niet-technische resultaat een negatieve bijdrage vóór belasting van -154,1 miljoen euro tegen 147,8 miljoen euro in het vorige jaar, onder invloed van uitzonderlijke elementen van 135,3 miljoen euro, waaronder de kost van de afbouw van de resterende FIRST A-portefeuille tot beloop van 106 miljoen euro.

2.2 Evolutie van het eigen vermogen

Na bestemming van het resultaat noteert het eigen vermogen een daling met 49 miljoen euro en eindigt op 1.122,3 miljoen euro tegen 1.171,2 miljoen euro in het vorige jaar. Dit is te wijten aan de kapitaalvergoeding die grotendeels gecompenseerd wordt door de bijdrage van het jaarresultaat (105,8 miljoen euro).

2.3 Solvabiliteit II-margeniveau

De SII-marge op eind december 2017 (nog niet geauditeerd) opgesteld volgens de standaardformule bedraagt 205 %. De Raad van bestuur van Ethias nv van 22 maart heeft beslist om aan de Algemene Vergadering van 16 mei voor te stellen om een dividend van 150 miljoen euro te storten. Dit zal, aangevuld met de toekenning van een voorschot op dividend van 118 miljoen euro waartoe de Raad van bestuur naar verwachting zou beslissen en dat in de loop van het tweede semester 2018 zou worden gestort, Vitrufin nv toelaten te beschikken over de nodige cash om haar senior lening in januari 2019 terug te betalen en zal de marge op 183 % brengen.

In 2017 kon dankzij de operatie Switch VII die in mei werd gelanceerd (aanbod van een uitstappremie van 25 % aan de houders van een FIRST A bij volledige afkoop het SII-margeniveau aanzienlijk worden verbeterd. De impact hiervan wordt op 18 % geraamd.

2.4 Beoordeling van de interne controle

De opstelling van het verslag over de beoordeling van het interne controlesysteem is conform de circulaire NBB_2015_21 over de interne controle alsook de COSO-normen 2013.

In termen van controleomgeving:

- heeft Ethias aandacht voor de naleving van de integriteit en van de ethische waarden die zij uitdraagt;
- wil Ethias haar doelstellingen bereiken door een duidelijke definitie van haar organische structuren, van de passende bevoegdheden en verantwoordelijkheden; Ons transformatieplan Architectuur 2.0 beantwoordt aan deze behoefte;
- toont Ethias haar engagement om competente medewerkers aan te trekken, te vormen en te fideliseren in overeenstemming met de doelstellingen van haar meerjarenplan;
- versterkt Ethias voor al haar medewerkers de plicht om hun verantwoordelijkheden op het vlak van interne controle op te nemen.

In termen van risicobeoordeling:

- ziet Ethias erop toe duidelijk de doelstellingen te bepalen die een identificatie en een beoordeling van de risico's verbonden aan haar doelstellingen verzekeren;
- identificeert zij de risico's verbonden aan de realisatie van haar doelstellingen in het geheel van haar verantwoordelijkheidsperimeter en analyseert zij deze risico's regelmatig teneinde de geschikte beheermodaliteiten voor deze risico's te bepalen;
- integreert zij het interne en externe frauderisico in haar beoordeling van de risico's die de realisatie van haar doelstellingen in het gedrang kunnen brengen;
- identificeert en beoordeelt zij regelmatig de wijzigingen die een significante impact zouden kunnen hebben op haar interne controlesysteem.

In termen van controleactiviteit:

- implementeert en/of herzielt Ethias haar controleactiviteiten door middel van richtlijnen die de beoogde doelstellingen preciseren, en procedures die deze richtlijnen activeren;
- selecteert en ontwikkelt Ethias de controleactiviteiten, met inbegrip van de algemene informaticacontroles, die bijdragen tot het behoud of de vermindering van de risico's verbonden aan de realisatie van haar doelstellingen aan aanvaardbare niveaus.

In termen van informatie en communicatie:

- communiceert Ethias intern de informatie die vereist is voor de goede werking van de andere componenten van de interne controle, meer in het bijzonder door het verkrijgen van relevante en kwaliteitsvolle informatie.
- communiceert Ethias met derden over de punten die de werking van overige componenten van de interne controle kunnen treffen.

In termen van sturing:

- realiseert Ethias permanente en/of punctuele beoordelingen om te controleren of de componenten van de interne controle wel degelijk zijn ingevoerd en werkzaam zijn;
- communiceert zij, te gepasten tijde, een beoordeling van de tekortkomingen van de interne controle aan de verantwoordelijken van de corrigerende maatregelen, met name aan het Directiecomité en het Audit- en Risicocomité.

Zoals bij elk intern controleapparaat kan het door Ethias ingevoerde systeem slechts een absolute garantie bieden wanneer de risico's volledig uitgesloten zijn. Het systeem verschaft dan ook slechts een redelijke mate van zekerheid met betrekking tot de verwezenlijking van haar doelstellingen. Het evolueert voortdurend en maakte in 2017 het voorwerp uit van de volgende acties:

- verbetering van de governance;
- invoering van een proces voor operationele uitmuntendheid;
- herziening van alle interne beleidslijnen;
- versterking van de onafhankelijke controlefuncties.

2.5 Belangrijke risico's (blootstelling en beheerbeleid) en gebruik van de financiële instrumenten van de vennootschap

2.5.1 Governance inzake risicobeheer

Het deugdelijk bestuur van een verzekeringsonderneming vereist de invoering van de volgende functies: interne audit, compliance, riskmanagement en actuariële controle. Dit zijn niet enkel onafhankelijke controlefuncties, maar ook governancefuncties. Hun besluiten en adviezen vertalen zich in maatregelen voor de versterking van de beheersstructuur, de organisatie en de interne controle. Deze functies zijn zodanig gestructureerd dat zij drie "verdedigingslijnen" vormen:

Eerste verdedigingslinie - De dagelijkse opvolging van de risico's

De eerste verdedigingslinie wordt verzekerd door de operationele lijnen en de supportfuncties (accounting, asset management, IT, human resources ...). Hun taak bestaat erin de risico's van elke verrichting te identificeren en de procedures en vastgestelde limieten te respecteren.

Ethias ziet erop toe dat alle werknemers een juist begrip hebben van de risico's die de goede realisatie van de activiteiten waarmee zij belast zijn kunnen bedreigen. Zo is iedere werknemer verantwoordelijk voor de identificatie en de beoordeling van de risico's die permanent worden gelopen.

Dankzij een netwerk van "risico"-correspondenten in de operationele lijnen en de supportfuncties kunnen de technische competenties van de experts op het terrein worden benut.

Tweede verdedigingslinie - De supervisie over de risico's

De tweede verdedigingslinie omvat de controlefuncties, namelijk de risicobeheerfunctie (Risk Management), de actuariële functie (Actuariële Controle) en de compliancefunctie, die erover moeten waken dat de risico's volgens de vastgestelde regels en procedures geïdentificeerd en beheerd worden door de eerste verdedigingslinie.

Deze drie functies vallen onder de CRO, die instaat voor de transversale coördinatie van de werkzaamheden en voor een passende uitwisseling van relevante informatie.

De CRO, lid van het Directiecomité, moet zich ervan verzekeren dat de risicobeheerstructuur van Ethias operationeel is en moet de doeltreffendheid ervan verbeteren. De entiteiten die hiërarchisch afhangen van de CRO staan hem bij in zijn evaluatie van het risicoprofiel van de vennootschap, van de afstemming ervan op de strategie en de risicoappetijt alsook bij de identificatie van de toekomstige risico's.

De tweede verdedigingslinie, die onafhankelijk is van de eerste, handhaaft een methodologisch kader en onderliggende processen om de geïmplementeerde risicobeheerstructuur te kunnen controleren en superviseren. Bij overschrijding van het door Ethias gewenste risicoprofiel kan zij op het operationele niveau tussenkomen om wijzigingen te initiëren en de eerste verdedigingslinie te ondersteunen bij het oplossen van de problemen.

Om de risicogovernance te versterken heeft het Directiecomité van Ethias tot slot beslist om comités op te richten die gewijd zijn aan het risicobeheer:

- het Comité voor risicobeheer;
- het Strategisch investeringscomité;
- het Comité verzekering en herverzekering;
- het Comité opvolging van de operationele risico's;
- het Assets & Liabilities Committee (ALCO).

Deze comités zijn in feite opvolgings-, beslissings- en rapporteringsinstrumenten op het vlak van risico's. Elk comité wordt voorgezeten door een lid van het Directiecomité. De CRO is aanwezig op ieder comité gewijd aan het risicobeheer. Het was de wens van het Directiecomité en van de Raad van bestuur om "sterke comités" op te richten teneinde een doeltreffende "risk governance" binnen de onderneming te organiseren. Met dit doel werden ook de verantwoordelijkheden van ieder comité duidelijk vastgelegd door middel van een huishoudelijk reglement.

Het **Comité voor risicobeheer** ("CRB") heeft als opdracht de strategieën inzake risicobeheer op te stellen, de toestand van alle risico's op te volgen en de instrumenten, maatregelen en acties voor risicobehandeling te superviseren.

Het **Strategisch investeringscomité** ("SIC") heeft de volgende opdracht: de investeringsrichtlijnen vastleggen en de portefeuille opvolgen in functie van de risicoappetijt en de investeringsfilosofie goedgekeurd door het Directiecomité en de Raad van bestuur.

Het **Comité verzekering-herverzekering** ("CVH") volgt de technische risico's van de bestaande producten op, analyseert de mitigerende acties voor de technische risico's, analyseert de wijzigingen aan de bestaande producten of de nieuwe productvoorstellen en superviseert het herverzekeringprogramma.

Het **Assets and liabilities Committee** ("ALCO") heeft als opdracht bij te dragen aan de bescherming van Ethias op het vlak van liquiditeit, rentabiliteit en solvabiliteit via de afstemming van de activa en de passiva van de onderneming.

Derde verdedigingslinie - De onafhankelijke evaluatie

De derde verdedigingslinie bestaat uit de interne audit, die onder andere de naleving van de procedures door de eerste en de tweede verdedigingslinie beoordeelt en, meer in het algemeen, de doeltreffendheid van het internecontrolesysteem. Om haar onafhankelijkheid te verzekeren rapporteert deze entiteit hiërarchisch aan de CEO en functioneel aan het Audit- en Risicocomité.

Op het vlak van risicobeheer heeft de Raad van bestuur van Ethias nv de eindverantwoordelijkheid over de doeltreffendheid van het risicobeheersysteem. Om zijn opdrachten tot een goed einde te brengen steunt de Raad op het Audit- en Risicocomité. Het Audit- en Risicocomité adviseert de Raad van bestuur over alle aspecten betreffende de Risk Appetite en het niveau van tolerantie op het gebied van risico's, analyseert de rapportering inzake risico's, challengeert de implementatie van het risicomanagementsysteem door het Directiecomité, en controleert de correcte toepassing ervan.

2.5.2 Risk appetite

De risicoappetijt van Ethias, aangepast aan Solvency II, werd goedgekeurd door de Raad van bestuur en is opgebouwd rond 4 hoofdpunten: de solvabiliteit, de rentabiliteit, de liquiditeit en de operationele uitmuntendheid. Elk van deze punten wordt vervolgens ontwikkeld zodat de in te voeren doelstellingen en richtlijnen concreet kunnen worden vastgelegd.

2.5.3 Verzekeringsrisico's

Het beheer van de verzekeringsrisico's is als volgt opgenomen in het beheer van de onderneming:

1. In Collectiviteiten volgen de onderschrijvers de onderschrijvingsgidsen die de onderschrijvingslimieten vastleggen, zowel op het vlak van de algemene en specifieke contractvoorwaarden als op het vlak van de tarifiering en de hoogte van het risico. Zij bepalen ook het bevoegdheidsniveau toegekend op basis van het hiërarchische niveau en de te volgen procedures, waarbij een Acceptatiebureau fungeert als laatste instantie op operationeel niveau.
2. Voor de Particulieren zijn de onderschrijvers enerzijds onderworpen aan risicoaanvaardingsprocedures die de hiërarchische lijnen volgen en anderzijds aan bepaalde limieten die in de informaticasystemen zijn geïmplementeerd.
3. De diensten actuariaat en herverzekering bepalen de noden van de onderneming op het vlak van herverzekering. De overeenkomsten worden jaarlijks herzien op basis van de onderschrijvingscapaciteiten van de onderneming en van de vragen van de productie.
4. De tarieven worden vastgesteld door de actuarissen-tarifeerders en zijn onderworpen aan het advies van de Actuariële Controle. De actuariële controle geeft ook, op onafhankelijke wijze, advies aan het Directiecomité over de technische rentabiliteit van de producten, over het herverzekeringsplan, over de toereikendheid van de technische voorzieningen, over het ALM-beheer en over het winstdeelnemingsplan.
5. Het Comité verzekering & herverzekering volgt de technische risico's van de bestaande producten op, analyseert de mitigerende acties van de technische risico's, analyseert de wijzigingen aan de bestaande producten of de nieuwe productvoorstellen en superviseert het herverzekeringsprogramma. Het brengt verslag uit aan het Directiecomité voor validatie.
6. Elk nieuw product en elke wijziging van bestaande producten wordt vooraf geanalyseerd door de Directie "product- & market management" voor de particulieren en door de directies Leven en Niet-Leven voor de Collectiviteiten. Het product wordt in al zijn aspecten bestudeerd: marketing, juridisch, fiscaal, rendabiliteit, ALM-verplichtingen, compliance ... overeenkomstig de procedure inzake de ontwikkeling van een nieuw product of de wijziging van een bestaand product goedgekeurd door het Directiecomité van Ethias nv op datum van 17 november 2014 en 21 december 2015.

2.5.4 Financiële risico's

Het beheer van de financiële risico's is op de volgende wijze opgenomen in het beheer van de onderneming:

1. De financiële beheerders zijn verplicht de investeringsfilosofie en de investeringscode te respecteren en erover te waken dat hun posities de financiële limieten niet overschrijden en de asset allocation respecteren.
2. De directie financiën organiseert wekelijks een Tactisch Investeringscomité dat beslist over de acties die moeten worden gevoerd enerzijds in het kader van bovenvermelde beperkingen en anderzijds op basis van de gedragslijnen en beslissingen die voortvloeien uit het Strategisch Investeringscomité.
3. Het Strategisch Investeringscomité heeft als opdracht de investeringsrichtlijnen vast te leggen en de portefeuille op te volgen in functie van het door de Raad van bestuur goedgekeurde investeringsbeleid. Het brengt verslag uit aan het Directiecomité voor validatie.
4. De samenstelling en de waarden van financiële portefeuilles worden maandelijks gecontroleerd via het "Investment Dashboard". Een driemaandijks verslag over de financiële risico's geeft een globaal overzicht van de financiële risico's waaraan de onderneming is blootgesteld. Het bevat de blootstellingsprofielen per risico van de activa in portefeuille en toont de resultaten van de gevoeligheidsanalyses voor de waarde van de portefeuilles.

2.5.5 ALM-risico's

Een driemaandelijks ALM-verslag laat toe om het activa-passivabeheer en de liquiditeitssituatie te diagnosticeren en om de nodige corrigerende maatregelen voor te stellen. Dit verslag wordt geanalyseerd door het comité ALCO. De besluiten worden voorgesteld aan het Directiecomité dat eventueel de corrigerende maatregelen neemt die zich opdringen en die het mogelijk maken om bepaalde risico's specifiek te sturen. Een samenvattend verslag wordt overgemaakt aan de Raad van bestuur.

De opdracht van het Comité ALCO bestaat erin om bij te dragen aan de bescherming van Ethias op het vlak van rendabiliteit, liquiditeit en Solvency II-positionering. Het comité staat in voor het valideren van de strategieën inzake ALM, investering, commerciële ontwikkeling en het verzekeren van de opvolging hiervan, het valideren van de SAA, het verzekeren van de coherentie met de Risk Appetite, het valideren van de toekenning van winstdeelnames.

2.5.6 Operationele risico's

Op het vlak van operationele risico's voert Ethias verschillende types van risicoanalyses uit, met name:

- analyse van de operationele risico's op activiteiten;
- analyse van de operationele risico's op projecten;
- analyse van de operationele risico's op de nieuwe producten;
- analyse van de operationele risico's op de organisatorische veranderingen.

In een streven naar optimalisatie werd de informatiebeveiliging en de continuïteit van de activiteiten geïntegreerd in het beheer van de operationele risico's.

De CRO heeft ook het volgende op punt gesteld:

- een procedure om operationele incidenten van allerlei aard naar boven te doen doorstromen. Dit zou op termijn moeten toelaten om de incidenten van structurele aard op te sporen;
- een procedure inzake informatiebewaking die toelaat de bedreigingen op te volgen waarmee de onderneming zou kunnen worden geconfronteerd;
- het administratieve klachtenbeheer en de analyse van de klachtenstatistieken.

Het Risicobeheercomité staat in voor de opvolging van het operationele risico (met inbegrip van de conformiteitsrisico's) en analyseert en stelt richtsnoeren voor m.b.t. de overeenstemmende mitigerende/beheersmaatregelen. Het brengt verslag uit aan het Directiecomité voor validatie.

2.6 Herverzekering

De herverzekering past in het beheersingsproces van de verzekeringsrisico's. Zij draagt eveneens bij tot de verbetering van de solvabiliteitsratio.

De belangrijkste verzekeringsrisico's van Ethias nv betreffen de schade- en burgerlijke aansprakelijkheidsverzekeringen, de aansprakelijkheid van motorrijtuigen en de catastroferisico's (natuurlijk of menselijk) op mensen en/of goederen.

Deze risico's worden gedekt door middel van herverzekeringsverdragen en facultatieve herverzekeringsovereenkomsten voor de risico's die buiten het kader van de verdragen vallen. De meerderheid van deze contracten zijn op niet-proportionele basis afgesloten.

De herverzekeringsprogramma's zijn verdeeld in vier grote delen: de schadeverzekeringen, de aansprakelijkheidsverzekeringen, de motorrijtuigenverzekeringen, de personenverzekeringen (arbeidsongevallen en overlijdens-/invaliditeitsverzekeringen). Zij worden elk jaar opnieuw geëvalueerd om te beantwoorden aan de behoeften van de productie rekening houdend met de markt van de herverzekering en om het in het kader van SII vereiste vermogen te dekken.

De rentevoeten van de herverzekeringspremie op de markt daalden over het algemeen gezien de afwezigheid van grote rampen op wereldvlak en de aanzienlijke beschikbare capaciteiten.

De herverzekeringsprogramma's zijn weinig geëvolueerd tussen 2016 en 2017. Globaal is onze herverzekeringskost stabiel.

2.7 Informatie betreffende milieu- en personeelsaangelegenheden

Stevig verankerd in een dynamisch meerjarenplan voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen schenkt Ethias zeer in het bijzonder aandacht aan de ecologische en maatschappelijke gevolgen van haar activiteiten. Op ecologisch vlak maakte deze bewustmaking voor duurzame uitdagingen het voorwerp uit van verschillende concrete realisaties in het kader van het meerjarenactieplan MVO.

De verklaring met betrekking tot de niet-financiële informatie bepaald door de wet van 3 september 2017 (wet inzake de bekendmaking van de niet-financiële informatie en informatie inzake diversiteit door bepaalde grote vennootschappen en groepen) zal in een apart rapport worden voorgesteld. Overeenkomstig de wet is dit rapport opgenomen in de toelichting bij dit jaarverslag.

Eén van de acties die Ethias in het kader van dit meerjarenplan ontwikkelde, is de invoering van een kordaat beleid in de volgende 4 domeinen:

- vermindering van haar verbruik van fossiele energie;
- vermindering van de CO₂-uitstoot gegenereerd door haar bedrijfsactiviteit;
- beheer van afval, verpakkingen en gebruikte verbruiksgoederen;
- leveranciersbeheer afgestemd op criteria inzake ethiek, duurzaamheid en nabijheid.

Om deze doelstellingen te bereiken rolde Ethias de volgende belangrijke projecten uit die een aanvulling zijn op de vorige investeringen:

- maatschappelijk verantwoorde aankopen: bepaling van selectiecriteria voor de leveranciers (nabijheid, duurzame/ethische criteria, IAO ...);
- milieubeheer: kwantificering van de verbruiksdaling (energie, water, papier, afval) met name bij het afsluiten van een CAO. Hierdoor kon het verbruik van wit papier en kartonnen drinkbepers met 5 % worden verminderd over een periode van 3 maanden en vergeleken met dezelfde periode in 2015. Invoering van de corrigerende en/of innoverende maatregelen om onze uitstoot te verminderen (automatisch uitschakelen van verlichting en van machines, met name de buitenreclamen na 22 u. ...);
- CSR-certificering: meetbare en objectieveerbare certificering voor U&I ISAE 3000;
- duurzaam vastgoed: technische inrichting van de regionale zetels;
- mobiliteit: aanpassing van de infrastructuur aan de "groene mobiliteit" en aanmoediging van zachte mobiliteit.

In detail, de hieronder vermelde acties, die in 2012-2013 werden ondernomen, blijven voortduren:

- onderschrijving van contracten voor groenstroomlevering waarbij voorrang wordt gegeven aan het "garantielabel van groene oorsprong". Deze waarborgt de levering van energie opgewekt door hydro-elektriciteit, windkracht, cogeneratie of zonne-energie;
- in partnership met de vennootschap CO2Logic, jaarlijkse meting van de koolstofvoetafdruk die resulteert in actievoorstellen om de voetafdruk te verminderen.
- partnership met Bpost voor de CO₂-compensatie van mailings;
- invoering van een "slowfood"-beleid in het personeelsrestaurant (98.000 maaltijden/jaar) en keuze van lokale leveranciers die zich aansluiten bij het restaurantcharter van Ethias en de duurzaamheids-/duurzame landbouw-/biolabels;
- invoering van het concept van "duurzame" commerciële agentschappen;
- modernisering van de productie-uitrustingen en van het verwarmings-/aircobeleid;
- introductie van "duurzame, maatschappelijke en lokale" keuzecriteria bij de selectie van goederen en leveranciers;
- aanvraag van de internationale certificering ISAE 3000 in management van de prestaties op ecologisch vlak.

Primordiale motiveringselementen zijn de werkomstandigheden, waarvan de kwaliteit het resultaat is van een permanente en constructieve dialoog met de vakbondsorganisaties.

Bovendien zag Ethias, met respect voor haar waarden, erop toe dat de algemene voorwaarden van alle bestelbonnen een artikel bevatten volgens dewelke de leverancier zich ertoe verbindt de basisprincipes van de IAO (Internationale Arbeidsorganisatie) na te leven en te doen naleven door zijn eventuele onderaannemers: verbod op kinderarbeid, naleving van de syndicale vrijheid, afschaffing van iedere vorm van dwangarbeid, verbod op discriminatie inzake tewerkstelling en beroepsuitoefening. Zo sensibiliseert de onderneming ook haar onderaannemers voor deze problematiek.

Ethias beschikt ook over een ethische investeringscode met ecologische, sociale (rechten van de mens en recht op arbeid) en governancebegrippen (ESG). De ethische investeringscode van Ethias wordt jaarlijks herzien met de hulp van een externe partner en bevat een lijst met verboden investeringen. Deze lijst van ondernemingen vermeldt deze die niet in lijn zijn met de 10 principes van het mondiaal pact van de Verenigde Naties inzake de rechten van de mens, het recht op arbeid, milieu en corruptiebestrijding en/of die betrokken zijn bij controversiële bewapening. Bovendien hebben we sinds 2017 thermische steenkool, de fossiele brandstof die het meest bijdraagt aan de opwarming van de aarde, van onze investeringen uitgesloten.

Ons bedrijfsrestaurant geeft voorrang aan lokale seizoensgroenten die biologische worden geteeld. Sinds 2014 zet Ethias deze koers voort door in haar aanbestedingen van werkzaamheden de product- en technische varianten met een ecologisch duurzaam label te integreren. Deze denkoefening moet toelaten een echt verantwoord alternatief aan te bieden.

Ethias is zich ervan bewust dat de CO₂-uitstoot verbonden aan het woon-werkverkeer een belangrijke impact heeft op het milieu. Zij ontwikkelde daarom een mobiliteitsplan rond verschillende punten.

Zowel het gebruik van het openbaar vervoer als carpooling (fiscaal voordeel) werden gepromoot onder het personeel. Ethias past het "derdebetalen"-principe toe (volledig gratis abonnement op openbaar vervoer voor de werknemers). Bovendien verleende Ethias, in partnership met het Waalse Gewest, haar steun en haar medewerking aan het project "Friday Bikeday" om andere alternatieven voor het woon-werkverkeer te promoten. Met deze actie behaalde Ethias in 2017 en dat voor het tweede jaar op rij het 5-sterrenlabel "Tous Vélos actifs". In 5 jaar tijd is het aantal werknemers dat dagelijks met de fiets naar het werk komt vervijfvoudigd (14,12 % van het personeel, d.i. ruim boven het landelijk gemiddelde).

Er worden momenteel projecten ontwikkeld om de vastgoedinfrastructuur aan te passen aan deze problematiek.

Als maatschappelijk verantwoordelijke onderneming ondersteunde Ethias eveneens alternatieve mobiliteitsprogramma's die uitgaan van de openbare overheden, zoals 'Covoit-stop'. Sinds 2014 stelt Ethias een vloot van 10 bedrijfsfietsen (waaronder een elektrische) ter beschikking van haar personeelsleden voor persoonlijke verplaatsingen (tijdens de middagpauze, na het werk). Een twintigtal medewerkers beschikken sinds 2013 over een elektrische fiets voor hun woon-werkverkeer (pilotproject dat voor 50 % gesubsidieerd wordt door het Waalse Gewest (mobiliteit)). Er werd een gratis oplaadpunt voor elektrische fietsen geïnstalleerd in de parkeergarage.

De onderneming past sinds 2008 een milieumaatregel toe voor haar bedrijfsvoertuigen: er werd een maximale CO₂-uitstoot vastgelegd voor ieder type van bedrijfsvoertuig. De beheersing van de koolstofuitstoot is een belangrijk actiepunt voor Ethias. Daarenboven publiceert Ethias in haar ondernemingsverslag haar eigen CO₂-rapport. Centraal hierin staat de CO₂-voetafdruk van de onderneming (berekend door CO₂logic). Over een periode van vijf jaar kon Ethias haar CO₂-voetafdruk met de helft verminderen. Als verzekeraar die bewust is van de impact van de ongunstige weersomstandigheden op de schadelast van haar verzekerden lanceerde Ethias vanaf 2012 een waarschuwings- en preventiedienst bij risicovolle weersomstandigheden bestemd voor de lokale overheden.

De bekommernis van Ethias om duurzame gedragingen te doen doorsijpelen in de onderneming vertaalde zich door de wil van de onderneming om innovatieve verzekeringstarieven aan te bieden voor elektrische/hybride voertuigen of voor bestuurders die hun aantal kilometers per jaar willen verminderen.

Vanuit sociaal oogpunt heeft ons beleid als doel de transformatie te ondersteunen die nodig is om de uitdagingen van het volgende decennium aan te gaan en onze organisatie te versterken. De vele acties die ondernomen zijn om Ethias te versterken hebben en zullen een impact hebben op de werkkraft. Anderzijds zal de context ons in de komende jaren verplichten om de toewijzing van middelen te optimaliseren teneinde de structurele aanwervingen te beperken. In deze context is de directie human resources, met de steun van het Directiecomité, gestart met een diepgaande denkoefening om de organisatorische architectuur van Ethias opnieuw uit te vinden en onze uitdagingen te kunnen aangaan:

- het bieden van een hogere klantervaring in een digitale wereld;
- het ontwikkelen van de financiële flexibiliteit en het concurrentievoordeel van de onderneming;
- het ontwikkelen van een moderne en uitnodigende werkomgeving voor de teams.

Aldus werden of zullen verschillende HR-hefbomen zoals een nieuw loon- en talentmanagementbeleid worden uitgerold. In deze context van verandering zullen onze investeringen in opleidingen toenemen. Hiertoe hebben wij een specifiek begeleidingsprogramma voor de verandering ingevoerd zonder evenwel de technische opleidingen uit het oog te verliezen. Ten aanzien van deze evoluties blijft het evenwel van belang om een zeer hoog expertisedomein te handhaven op technisch (verzekeringen), commercieel en managementvlak.

Primordiale motiveringselementen zijn de werkomstandigheden, waarvan de kwaliteit het resultaat is van een permanente en constructieve dialoog met de vakbondsorganisaties.

3 Bestemming van het resultaat

De te bestemmen winst van het boekjaar bedraagt 105,8 miljoen euro, die, samen met de overgedragen winst van het vorige boekjaar, resulteert in een te bestemmen winst van 215,6 miljoen euro.

De volgende bestemming zal aan de Algemene Vergadering worden voorgesteld:

- terugneming van beschikbare reserves: -3,8 miljoen euro;
- bestemming aan de wettelijke reserve: 5,3 miljoen euro;
- kapitaalvergoeding (dividend): 150 miljoen euro;
- over te dragen winst: 64 miljoen euro.

4 Gebeurtenissen die na de afsluiting van het boekjaar hebben plaatsgevonden

Op datum van 16 april 2018 heeft Ethias voor haar resterende FIRST A-portefeuille een overdrachtsovereenkomst afgesloten met een niet-Belgische verzekeraar van de Europese Economische Ruimte. Dit impliceert dat de voormelde contracten het voordeel verliezen van de maximale bescherming van 100.000 euro, toegekend door het Belgische Waarborgfonds. Deze overdracht is onderworpen aan de goedkeuring van de Belgische regelgever. De closing zou voor het einde van 2018 plaatsvinden. Het beheer van de overgedragen contracten zal door Ethias worden verzekerd gedurende maximum 2 jaar. De impact van deze transactie werd in de rekeningen 2017 geprovisioneerd tot beloop van 106 miljoen euro.

5 Informatie over de omstandigheden die een aanzienlijke invloed kunnen hebben op de ontwikkeling van de vennootschap

5.1 Reglementaire evoluties - SII

De gebruikte standaardmethodes, hypothesen en parameters in de berekening van het volgens de standaardformule vereiste solvabiliteitskapitaal (SCR) zullen eind 2018 worden herzien. Dit heronderzoek wil het Solvency II-stelsel aanpassen aan de marktevolutions en hierin de praktische ervaring opnemen die verworven werd tijdens de eerste jaren van de toepassing ervan. De Europese toezichthouder op de verzekeringen en de bedrijfspensioenen (EIOPA) startte eind 2016 met een raadpleging bij de stakeholders van de sector om de aanpassingen te identificeren die moeten worden doorgevoerd in de kalibrering van de SCR in standaardformule.

De reglementaire onzekerheid met betrekking tot deze herziening zou een tastbare impact kunnen hebben op de Solvabiliteit II-ratio's van de ondernemingen.

5.2 Reglementaire evoluties - GDPR

In mei 2018 zal er een nieuwe Europese reglementering inzake gegevensbescherming (GDPR - General Data Protection Regulation) van kracht worden om de burgers te beschermen tegen cybercriminaliteit.

De verplichtingen van de GDPR brengen een grondige wijziging in het beheer en de bescherming van de persoonsgegevens teweeg. Deze verordening zal van toepassing zijn op alle Europese ondernemingen die gegevens van hun klanten, leveranciers en werknemers moeten verzamelen en verwerken.

Om aan deze wet te voldoen is het van essentieel belang om een transparante communicatie te garanderen over de soorten gegevens die bewaard worden, alsook het gebruik en het doel ervan. Bovendien moeten de door het bedrijf bewaarde persoonsgegevens perfect worden beschermd, wat met name het volgende impliceert:

- een grotere beveiliging van de gegevensoverdracht tussen Ethias en haar klanten (websites ...), haar externe netwerken (geneesheren, experts ...), haar leveranciers (Assurcard ...);

- de bewaring van de gegevens op een beveiligde plaats;
- de identificatie van de personen, die binnen Ethias, toegangsrecht tot de gegevens hebben.

Ethias zet zich actief in om zich binnen de gestelde termijn in overeenstemming te brengen met de regelgeving via de uitvoering van een transversaal actieplan. Dit plan omvat voornamelijk het opstellen van een governance ad hoc, het sensibiliseren van alle medewerkers voor de gegevensbeschermingsproblematiek, het bepalen van de verplichtingen van onze onderaannemers en partners ten aanzien van de GDPR, het invoeren van beginselen van de vertrouwelijkheid van gegevens, de risicoanalyse en de beveiliging van onze gegevensverwerking.

5.3 Technologische evoluties

Ethias startte met een omvangrijk technologisch transformatieprogramma ter ondersteuning van haar ambities.

Dit programma omvat de aankoop van nieuwe informaticatools die toelaten een antwoord te bieden op de toekomstige behoeften van onze cliënten en de prestaties in het algemeen te verbeteren. Deze tools zullen met name de uitrol van de omnichannel-strategie (e-commerce, social media, enz.) ondersteunen. Dit programma omvat ook de modernisering van de informatica-architectuur, die de activiteit Niet-Leven ondersteunt, via de Guidewire-toepassing, de ontwikkeling van robots die toelaten bepaalde taken te automatiseren en de uitrol van aanvullende CRM-tools.

Om de integratie en het gebruik van Guidewire binnen Ethias voor te bereiden ging in december 2015 het implementeringsprogramma "Century" van start. Century heeft als doel alles in het werk te stellen opdat Guidewire volledig operationeel zou zijn in 2019. Dit programma besteedt ook aandacht aan de noodzakelijke opleiding en begeleiding bij een dergelijk transformatieproces.

De investeringen in de informaticaprojecten Century, Digital, CRM en de modernisering van de architectuur tijdens de voorbije 3 jaar, tot eind 2017, bedragen 69,5 miljoen euro.

6 Onderzoek en ontwikkeling

Op het vlak van innovatie was het jaar 2017 bijzonder productief:

- Ethias pakte in februari 2017 uit met "**Cyber Protection**", de verzekering die zowel de burgerlijke aansprakelijkheid (BA) als de bescherming van gegevens dekt bij een cyberaanval.
- In maart 2017 creëerde Ethias de **webserie** "Met Peter, gene zever!" op Youtube om de verzekeringswereld op didactische en plezierige wijze te demystificeren en te vereenvoudigen.
- Ethias commercialiseerde in mei 2017 de verzekering "**Gewaarborgd inkomen**" in geval van ziekte of privéongeval voor het contractuele en/of statutaire overheidspersoneel. De werkgever waarborgt voor zijn werkgevers een aanvullende financiële tussenkomst bij arbeidsongeschiktheid, en dit bovenop de voorziene wettelijke bepalingen.

- In juni 2017 ontwikkelde Ethias een nieuwe onlinedienst: **Myethias Gezondheidszorgen**. Dankzij deze tool kunnen de klanten hun waarborgen Gezondheidszorgen raadplegen, alsook die van hun gezinsleden. Zij kunnen bovendien gemakkelijk kostennota's en andere medische kosten versturen, de status van hun terugbetalingen opvolgen en lezen wanneer we hen om bijkomende informatie vragen. Deze nieuwe dienst is gratis toegankelijk voor de begunstigen van een collectieve ziekteverzekering afgesloten door hun werkgever en voor de klanten die een individuele hospitalisatieverzekering hebben afgesloten.

- In september 2017 introduceerde Ethias een nieuw derdebetalersysteem voor kinesitherapieverzorging bij arbeidsongeval ("Assurkine"). Dankzij deze dienst vergoedt Ethias de kinesist rechtstreeks en de aangeslotene hoeft dus niet langer een attest van zorgverstrekking per post te versturen om de terugbetaling te bekomen.

7 Rechtvaardiging van de onafhankelijkheid en de competentie van de leden van het Audit- en risicocomité van Ethias nv

Het Audit- en risicocomité is samengesteld uit vijf niet-uitvoerende bestuurders, waaronder drie onafhankelijke bestuurders. Om de efficiëntie van dit comité te versterken, nemen ook de voorzitter en de ondervoorzitter van het Directiecomité, de CRO, de interne auditor en, in voorkomend geval, de erkende commissaris deel aan de vergaderingen, zonder er evenwel lid van te zijn.

Het Audit- en risicocomité wordt voorgezeten door Bruno van Lierde en is tevens samengesteld uit Ingrid Loos, Marc Descheemaeker, Philippe Donnay en Marc Meurant.

De h. van Lierde beschikt over een diploma rechten en een diploma economie (KU Leuven) en volgde het Stanford Executive Program. Hij heeft ruime ervaring in financiële diensten aangezien hij als Senior Partner en Managing Director van de Boston Consulting Group advies heeft verleend aan de algemene directies van banken en verzekeringsondernemingen over hun strategie, fusies en overnames, hun organisatie, grote programma's voor verandering en verbetering van de prestaties. Hij is voorzitter van de Raad van Buy Way, Sopartec, Tempora, de Internationale Kamer van Koophandel (België) en SOS Kinderdorpen (België). Hij is lid van de raad van bestuur van Look&Fin en van Europa ziekenhuizen. Hij is Professor strategie aan Solvay Brussels School of Economics and Management.

De h. van Lierde voldoet bovendien aan de onafhankelijkheidscriteria bepaald door artikel 526 ter van het Wetboek der vennootschappen.

De h. Descheemaeker is licentiaat in de toegepaste economische wetenschappen en heeft een postgraduaat in Europese economische studies. Hij was afgevaardigd bestuurder van de NMBS, uitvoerend ondervoorzitter van de groep ISS en afgevaardigd bestuurder van ISS België. Thans is hij voorzitter van Brussels Airport Company en van De Lijn, onafhankelijk bestuurder van de Hoge Raad voor Diamant en bestuurder van Vitrufin, EIB, EIF, GIMV en van de NMBS waar hij ook voorzitter is van het auditcomité.

De h. Donnay heeft een licentiaat en een master in de economische wetenschappen.

Hij was macro-econoom bij de Bank Degroof Luxembourg, Chief economist bij de FEB en kabinetsdirecteur - Cellen Algemeen beleid en strategie van de Vice-eersteminister en Minister van Werk en Gelijke kansen en van de Vice-eersteminister en Minister van Binnenlandse Zaken en Gelijke kansen en is nu Commissaris bij het Plan. Bovendien is hij onafhankelijk bestuurder van Reacfin, bestuurder van Vitrufin en van het Instituut van de Nationale rekeningen, ondervoorzitter van AWEX, lid van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid, de hoge Raad voor de Financiën, de Studiecommissie voor de Vergrijzing, het Belgisch Instituut voor openbare financiën en voorzitter van het Wetenschappelijk comité voor de economische begroting.

Hij beantwoordt aan de onafhankelijkheidscriteria bepaald door artikel 526 ter van het Wetboek der vennootschappen.

Mevr. Loos beschikt over een licentie in de toegepaste economische wetenschappen (Universiteit Antwerpen) alsook over een master in de economie (KUL) en een master in change management (Universiteit Amsterdam).

Tijdens haar loopbaan in de financiële sector bekleedde zij leidinggevende functies in de corporatekredietverlening, de financiële engineering, het risk management en de interne audit en was zij secretaris-generaal van de Fortis-groep. Mevr. Loos is bovendien onafhankelijk lid van het auditcomité van de lokale besturen van de Vlaamse overheid en was directeur bij PwC Belgium - Advisory, waar zij aan de wieg stond van de governance adviesactiviteiten.

Zij beantwoordt aan de onafhankelijkheidscriteria bepaald door artikel 526 ter van het Wetboek van Vennootschappen.

De h. Meurant is burgerlijk ingenieur in de toegepaste wiskunde en licentiaat in de actuariële wetenschappen.

Hij heeft een solide ervaring opgebouwd in de verzekeringswereld als lid van het Directiecomité en vervolgens CEO van Winterthur-Europe Verzekeringen voor België en Luxemburg. Nadien was hij CEO van CPH Life waar hij de invoering van de SII-reglementering stuurde. Bovendien was hij bestuurder van BBL Life en BBL Insurance, Touring Verzekeringen, Atelia, Verheyen, Winterthur Tsjechische Republiek en lid van het Uitvoerend Comité van Assuralia.

De h. Meurant is momenteel ook risk manager en uitvoerend bestuurder van MMH, voorzitter van Smartplan, Amifor alsook bestuurder van CPH Life en BIA Groep.

8 Rechtvaardiging van de onafhankelijkheid en de competentie van de leden van het Benoemings- en remuneratiecomité van Ethias nv

Het Benoemings- en remuneratiecomité is samengesteld uit vier niet-uitvoerende bestuurders. Het wordt voorgezeten door Myriam Van Varenbergh, voorzitter van de Raad van bestuur, en is tevens samengesteld uit Anne-Marie Seeuws, Jacques Braggaar en Olivier Henin.

Mevr. Van Varenbergh is licentiate in de rechten (en heeft tevens aanvullende licenties gevolgd in fiscaal recht en vennootschapsrecht). Zij is advocate m.n. gespecialiseerd in vennootschapsrecht. Mevrouw Van Varenbergh is sinds verschillende jaren lid van de Raad van Bestuur van vennootschappen, waaronder Fluida NV en Vandenbussche NV, alsook van de Vlaamse Regulator voor de Media en van de Luca School of arts.

Zij was bovendien lid van de Hoge Raad voor justitie, de Benoemingscommissie van het Notariaat, de Raad voor Verkiezingsbetwistingen en was voorzitter van VZW Amazone en van de Raad van gelijke kansen voor mannen en vrouwen.

Zij is momenteel nog actief in verschillende verenigingen zoals o.a. als penningmeester van European Women Lawyees Association.

Zij is bovendien lid van de raad van bestuur van Vitrufin NV.

De h. Braggaar is licentiaat in de criminologie. Hij bekleedde de functies van verantwoordelijke HR-budget in verschillende ministeriële kabinetten. Hij was adjunct-secretaris-generaal, lid van het Franstalige en nationale Directiecomité van de NVSM, waar hij onder meer belast was met het beheer van de human resources van de algemene directie en bestuurder van meerdere vzw's gekoppeld aan de mutualiteit. Hij was ook bestuurder en lid van het Benoemings- en remuneratiecomité van Sowaer. Hij is momenteel secretaris-generaal van de Parti socialiste. Hij is nog steeds bestuurder van Solidaritas. De h. Braggaar kent Ethias bijzonder goed aangezien hij bestuurder was van Ethias Gemeen Recht (nu EthiasCo). Hij is bovendien bestuurder-lid van het Directiecomité van Vitrufin."

De h. Henin is licentiaat in de rechten en heeft een DEA in economisch recht. Hij was kabinetsdirecteur van verschillende ministeries, bestuurder van de Europese Investeringsbank, vertegenwoordiger van de minister van financiën bij de regentenraad van de NBB en regeringscommissaris binnen de raad van bestuur van het Beschermingsfonds voor deposito's en financiële instrumenten. Hij is momenteel CFO van de NMBS en voorzitter van Fedimmo, ondervoorzitter van de FPIM en bestuurder van Brussels Airport, Sabena Aerospace Engineering, Thi Factory, Eurogate en Lineas. De h. Henin is tevens voorzitter van EthiasCo.

Mevr. Seeuws is licentiate in de toegepaste economische wetenschappen.

Zij heeft ruime ervaring opgedaan in de verzekeringswereld: zij was bestuurder-lid van het Directiecomité van Baloise verzekering, bestuurder van Euromex Verzekering, bestuurder-lid en vervolgens voorzitter van het directiecomité van Nateus Life Verzekering, van Nateus Verzekering, van Audi Verzekering en bestuurder van Nateus Nederland en Korfina Insurance (als vertegenwoordiger van Nateus).

Zij beantwoordt aan de onafhankelijkheidscriteria bepaald door artikel 526 ter van het Wetboek van Vennootschappen.

9 Belangenconflicten

Indien een bestuurder, rechtstreeks of onrechtstreeks, een vermogensrechtelijk belang heeft dat in strijd is met een beslissing of een verrichting die uitgaat van de Raad van bestuur, moet hij dit meedelen aan de andere bestuurders vóór de beraadslaging van de

Raad van bestuur. Zijn verklaring alsook de redenen ter rechtvaardiging van het in zijn hoofde bestaande belangenconflict moeten worden opgenomen in de notulen van de Raad van bestuur die de beslissing neemt.

(1) Tijdens zijn vergadering van 20 maart 2017 beoordeelde de Raad van bestuur de realisatie van de doelstellingen 2016 van het Directiecomité ».

De leden van het Directiecomité hebben zich ervan onthouden deel te nemen aan de beraadslaging en de stemming van de Raad van bestuur, aangezien werd vastgesteld dat zij, in de zin van artikel 523 van het wetboek van de vennootschappen, een tegengesteld vermogensbelang hadden ten aanzien van de beslissing die de Raad van bestuur zou kunnen nemen, d.i. de toekenning van een variabele remuneratie op basis van de realisatie van hun doelstellingen 2016.

Uittreksel uit de notulen van deze vergadering:

“... De raad onderzoekt vervolgens de variabele vergoedingen die men voorstelt aan hen (de leden van het directiecomité) toe te kennen. In dat opzicht wordt er verduidelijkt dat het bedrag van de variabele vergoeding voor B. Buyle pro rata werd berekend gelet op haar periode van tewerkstelling binnen de onderneming in 2016.

De raad beslist om deze voorstellen te valideren, waarbij het bedrag van de variabele component als laag wordt beschouwd. Een bestuurder benadrukt evenwel dat het er niet op neerkomt een engagement aan te gaan om, in de toekomst, automatisch een variabele vergoeding toe te kennen.

...

Om te voldoen aan het voorschrift van artikel 523 van het wetboek der vennootschappen stelt de raad van bestuur vast dat de beslissing die hij heeft genomen om de variabele vergoedingen, zoals voorgesteld, toe te kennen aan de leden van het directiecomité een vermogensweerslag heeft voor deze leden en voor de onderneming. De raad rechtvaardigt deze beslissing met de realisatie van de doelstellingen die hen werden toegewezen voor het jaar 2016. “

(2) Tijdens zijn vergadering van 20 maart 2017 stelde de raad van bestuur overigens de toekomstige CEO aan.

De hh. Verwilghen en Lallemand hebben zich ervan onthouden deel te nemen aan de beraadslaging en de stemming van de Raad van bestuur, aangezien werd vastgesteld dat zij, in de zin van artikel 523 van het wetboek van de vennootschappen, een tegengesteld vermogensbelang hadden ten aanzien van de beslissing die de Raad van bestuur zou kunnen nemen, d.i. de benoeming van de toekomstige CEO, aangezien beide kandidaat zijn voor de uitoefening van deze functie. Deze beslissing zou een impact kunnen hebben op de bezoldiging van de aangestelde persoon.

Uittreksel uit de notulen van deze vergadering:

“...Zoo benoemt hij (de raad van bestuur) bij meerderheid de h. Philippe Lallemand als voorzitter van het directiecomité van Ethias nv en dit vanaf vandaag, onder voorbehoud van goedkeuring door de NBB.

...

Om te voldoen aan het voorschrift van artikel 523 van het wetboek der vennootschappen stelt de raad van bestuur vast dat de beslissing die hij heeft genomen om Ph. Lallemand aan te stellen als voorzitter van het directiecomité een vermogensweerslag heeft voor hem en voor de onderneming, wat overeenkomt met de wijziging van diens vergoeding omwille van deze benoeming.”

(3) Tijdens zijn vergadering van 16 mei 2017 heeft de Raad van bestuur de doelstellingen 2017 voor de leden van het Directiecomité.

De leden van het Directiecomité hebben zich ervan onthouden deel te nemen aan de beraadslaging en de stemming van de Raad van bestuur, aangezien werd vastgesteld dat zij, in de zin van artikel 523 van het wetboek van de vennootschappen, een tegengesteld vermogensbelang hadden ten aanzien van de beslissing die de Raad van bestuur zou kunnen nemen, d.i. de toekenning van een variabele remuneratie op basis van de realisatie van hun doelstellingen 2017.

Uittreksel uit de notulen van deze vergadering:

“... De raad van bestuur verleent zijn akkoord aan de doelstellingen 2017 voor de leden van het directiecomité, zoals deze werden voorgesteld.

Om een antwoord te geven op de bepaling van artikel 523 van het Wetboek van vennootschappen stelt de raad van bestuur vast dat de aard van de door hem genomen beslissing schuilt in de vastlegging van de doelstellingen 2017 voor de leden van het directiecomité. Deze laatste hadden hierbij dus mogelijkwijs een tegengesteld vermogensbelang aangezien de verwezenlijking van de doelstellingen 2017 bepalend is voor de uitbetaling in 2018 van hun variabele bezoldiging 2017. De raad van bestuur rechtvaardigt de beslissing die genomen werd in het belang van de maatschappij.”

(4) Tijdens zijn vergadering van 16 mei 2017 bepaalde de Raad van bestuur ook de remuneratie van de CEO.

De h. Lallemand heeft zich ervan onthouden deel te nemen aan de beraadslaging en de stemming van de Raad van bestuur, aangezien werd vastgesteld dat hij, in de zin van artikel 523 van het wetboek van de vennootschappen, een tegengesteld

vermogensbelang had ten aanzien van de beslissing die de Raad van bestuur zou kunnen nemen, d.i. de bepaling van de remuneratie van de CEO.

Uittreksel uit de notulen van deze vergadering:

“... Na deze toelichtingen, en na bespreking, beslist de raad van bestuur om in te stemmen met het voorstel van het benoemings- en remuneratiecomité m.b.t. het bedrag van de bruto jaarbezoldiging van de CEO.

Om een antwoord te geven op de bepaling van artikel 523 van het Wetboek van vennootschappen stelt de raad van bestuur vast dat de aard van de door hem genomen beslissing schuilt in de vastlegging van de bezoldiging van de CEO. De h. Lallemand had hierbij dus een tegengesteld vermogensbelang. De Raad van bestuur rechtvaardigt de beslissing die genomen werd in het belang van de maatschappij.”

(5) Tijdens zijn vergadering van 23 juni 2017 onderzocht de Raad van bestuur de acquisitie van de verzekeringsportefeuille AO '67 van Ethias Gemeen Recht.

De hh. Henin en Van Borm hebben zich ervan onthouden deel te nemen aan de beraadslaging en de stemming van de Raad van bestuur, aangezien werd vastgesteld dat zij, in de zin van artikel 523 van het wetboek van de vennootschappen, een tegengesteld vermogensbelang hadden ten aanzien van de beslissing die de Raad van bestuur zou kunnen nemen met betrekking tot de acquisitie van de verzekeringsportefeuille AO '67 van Ethias GR door Ethias nv voor zover zij in de raden van beide vennootschappen zetelen en door beide worden vergoed.

Uittreksel uit de notulen van deze vergadering:

“ ... Zo gaat de raad van bestuur akkoord met de overname van de portefeuille OA '67 van Ethias GR ... De raad verleent overigens mandaat aan het directiecomité om de overeenkomst voor de overname van deze portefeuille te ondertekenen, onder de hierboven beschreven voorwaarden. “

De leden van het Directiecomité melden op hun beurt dat er geen enkele beslissing werd genomen en geen enkele operatie werd beslist die zou vallen onder het toepassingsdomein van artikel 524ter van het Wetboek van de Vennootschappen.

10 Externe functies uitgeoefend door de leiders van Ethias nv (op 31/01/2018)

Overeenkomstig de CBFA-circulaire PPB-2006-13-CPB-CPA betreffende de uitoefening van externe functies door de bedrijfsleiders van onder meer verzekeringsmaatschappijen publiceren wij de lijst van de externe functies uitgeoefend door de bestuurders en de effectieve leiders van Ethias nv in andere vennootschappen dan deze waarmee Ethias nv nauwe banden onderhoudt.

Zijn niet opgenomen in deze lijst de externe functies uitgeoefend in instellingen van collectieve belegging, patrimoniumvennootschappen en zogenaamde "managementvennootschappen".

Bestuurders van Ethias nv			
Naam	Maatschappij	Maatschappelijke zetel	Uitgeoefende functie
Braggaar Jacques	Mutualité Solidaris Mons-Wallonie picarde	rue du Fort 48 7800 Ath	Bestuurder
Descheemaecker Marc	Europese Investeringsbank	Boulevard Konrad Adenauer 98-100 L-2950 Luxembourg	Bestuurder
	Brussels Airport Company	Reyerslaan 80 1030 Brussel	Voorzitter van de Raad van bestuur
	De Lijn	Motstraat 20 2800 Mechelen	Voorzitter van de Raad van bestuur
	Europees Investeringsfonds	Avenue J.F. Kennedy 37b L-2968 Luxembourg	Bestuurder
	GIMV (Beleggingsonderneming - Beursgenoteerde vennootschap)	Karel Oomsstraat 37 2018 Antwerpen	Bestuurder
	Hoge Raad voor Diamant	Hoveniersstraat 22 2018 Antwerpen	Onafhankelijk bestuurder
	N.M.B.S.	Frankrijkstraat 46 1060 Brussel	Bestuurder
Donnay Philippe	Agence wallonne à l'Exportation et aux investissements étrangers	Sainteletteplaats 2 1080 Brussel	Ondervoorzitter van de Raad van bestuur

	Federaal Planbureau	Kunstlaan 47-49 1000 Brussel	Commissaris bij het Plan
	Instituut voor de nationale rekeningen	Vooruitgangstraat 50 1210 Brussel	Bestuurder
	Reacfin	Place de l'Université 25 1348 Louvain-la-Neuve	Onafhankelijk bestuurder
Henin Olivier	Brussels Airport Company	Reyerslaan 80 1030 Brussel	Bestuurder
	Eurogare	Place De Bronckaert 26 4000 Liège	Bestuurder
	Fedimmo	Waversesteenweg 1945 1160 Brussel	Voorzitter van de Raad van bestuur
	Lineas	Koning Albert II-laan 37 1030 Brussel	Bestuurder
	Sabena Aerospace Engineering	E. Mounierlaan 2 1200 Brussel	Bestuurder
	N.M.B.S.	Frankrijkstraat 56 1060 Brussel	Chief financial officer
	Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij (Financiële holding)	Louizalaan 54/1 1050 Brussel	Ondervoorzitter van de Raad van bestuur
	Thi Factory	Marcel Broodthaersplein 4 1060 Brussel	Bestuurder
Meurant Marc	AMIFOR (Verzekeringsonderneming)	Centrumgalerie 1000 Brussel	Voorzitter van de Raad van bestuur
	BIA Groep	rue du Cerf 200 1332 Genval	Bestuurder
	CPH Life (Verzekeringsonderneming)	rue Perdue 7 7500 Tournai	Bestuurder
	M.M.H. (Verzekeringsonderneming)	Boulevard A. de Fontaine 15 6000 Charleroi	Uitvoerend bestuurder
	Smart Plan	Linthoutstraat 120 1040 Brussel	Voorzitter van de Raad van bestuur
Neyt Philip	Curalia (Verzekeringsonderneming)	Archimedesstraat 61 1000 Brussel	Bestuurder
	Ghelamco Invest (Beursgenoteerde vennootschap)	Zwaanhofweg 10 8900 Ieper	Bestuurder
	Leo Stevens en Cie (Investeringsmaatschappij)	Schildersstraat 33 2000 Antwerpen	Bestuurder
	Vladubel	Havenlaan 2 1080 Brussel	Bestuurder
van Lierde Bruno	Buy Way (Kredietinstelling)	Bisschopsstraat 26 1000 Brussel	Voorzitter van de Raad van bestuur
	Look and Fin	Researchdreef 12 1070 Brussel	Bestuurder
	Sopartec	Place de l'Université 1 1348 Louvain-la-Neuve	Voorzitter van de Raad van bestuur
	Tempora	Oude Vijversstraat 44-46 1190 Brussel	Voorzitter van de Raad van bestuur
Van Varenbergh Myriam	Fluidda	Groeningenlei 132 2550 Kontich	Bestuurder
	Vandenbussche	Groendreef 21 9880 Aalter	Bestuurder

Effectieve leiders van Ethias nv

Naam	Maatschappij	Maatschappelijke zetel	Uitgeoefende functie
Flandre Cécile	Elia Asset	Keizerslaan 20 1000 Brussel	Bestuurder
	Elia System Operator (Beursgenoteerde vennootschap)	Keizerslaan 20 1000 Brussel	Bestuurder
Lallemand Philippe	Safran Aero Boosters	route de Liers 121 4041 Herstal	Bestuurder
	Wespavia (Financiële holding)	avenue Maurice Destenay 13 4000 Liège	Bestuurder
Verwilghen Benoît	Fin Co	Duboisstraat 48 2060 Antwerpen	Bestuurder

11 Vergoeding van de bestuurders

Naam van de bestuurder (niet-uitvoerend en uitvoerend)	Functie binnen Ethias nv	Vergoeding Ethias nv (presentiegeld)	Vergoeding Ethias nv (vast)	Aantal vergaderingen Ethias nv (RVB - Audit- en risicocomité - Benoemings- en remuneratiecomité)
Myriam Van Varenbergh (ingetreden op 17/05/2017)	Voorzitster	12.000	17.187,50	15
Erik De Lembre (uitgetreden op 17/05/2017)	Niet-uitvoerend bestuurder	16.000	12.187,50	17
Jacques Braggaar	Niet-uitvoerend bestuurder	26.413,80	9.500	25
Claude Desseille (uitgetreden op 17/05/2017)	Niet-uitvoerend bestuurder	9.000	8.437,50	10
Willy Duron (uitgetreden op 17/05/2017)	Niet-uitvoerend bestuurder	10.000	4.687,50	11
Jean-Pierre Grafé (uitgetreden op 17/05/2017)	Niet-uitvoerend bestuurder	12.000	4.687,50	13
Olivier Henin	Niet-uitvoerend bestuurder	25.560,80	9.500	24
Philip Neyt	Niet-uitvoerend bestuurder	18.000	7.500	18
Marc Descheemaecker (ingetreden op 17/05/2017)	Niet-uitvoerend bestuurder	16.000	7.812,50	18
Kathleen Desmedt (ingetreden op 11/10/2017)	Niet-uitvoerend bestuurder	5.000	1.662,50	5
Ingrid Loos (ingetreden op 11/10/2017)	Niet-uitvoerend bestuurder	8.000	2.633,32	8
Marc Meurant (ingetreden op 11/10/2017)	Niet-uitvoerend bestuurder	8.000	2.633,32	8
Anne-Marie Seeuws (ingetreden op 11/10/2017)	Niet-uitvoerend bestuurder	5.000	2.050,81	5
Philippe Donnay	Niet-uitvoerend bestuurder	17.000	8.672,50	22
Bruno van Lierde (ingetreden op 17/05/2017)	Niet-uitvoerend bestuurder	15.000	14.062,50	17
Karl Van Borm	Niet-uitvoerend bestuurder	15.000 (*)	7.500 (*)	16
Philippe Lallemand	CEO	(**)-	(**)-	16
Benoît Verwilghen	Vice-CEO/CCO	(**)-	(**)-	17
Brigitte Buyle (uitgetreden op 11/10/2017)	CDTO	(**)-	(**)-	13
Cécile Flandre	CFO	(**)-	(**)-	3
Frank Jeusette	CRO	(**)-	(**)-	15
Luc Kranzen (uitgetreden op 11/10/2017)	CSO	(**)-	(**)-	14

(*) gestort aan de Stad Antwerpen

(**) door toepassing van artikel 11 van de statuten wordt het mandaat van de uitvoerende bestuurders onbezoldigd uitgeoefend.

Naam van de bestuurder	Functie	Vergoeding vennootschap die tot de consolidatiekring behoort NRB (***) (Presentiegelden)	Vergoeding vennootschap die tot de consolidatiekring behoort NRB (***) (Vast)	Aantal vergaderingen NRB (Raad van bestuur, Benoemings- en remuneratie- comité, Auditcomité)
Philippe Lallemand	Voorzitter	5.000	12.500	10
Benoît Verwilghen (uitgetreden op 27/04/2017)	Niet-uitvoerend bestuurder	1.000	2.812,5	2
Brigitte Buyle	Niet-uitvoerend bestuurder	4.000	5.000	8
Frank Jeusette (uitgetreden op 27/04/2017)	Niet-uitvoerend bestuurder	1.000	2812,5	2
Luc Kranzen (uitgetreden op 27/07/2017)	Niet-uitvoerend bestuurder	500	2.500	1

(***) gestort aan Ethias nv

Naam van de bestuurder	Functie	Vergoeding vennootschap die tot de consolidatiekring behoort NRB - (Presentiegelden)	Vergoeding vennootschap die tot de consolidatiekring behoort NRB - (Vast)	Aantal vergaderingen NRB (Raad van bestuur, Benoemings- en remuneratiecomité, Auditcomité)
Erik De Lembre (uitgetreden op 19/12/2017)	Niet-uitvoerend bestuurder	4.500	6.250	9
Vennootschap Claude Desseille	Niet-uitvoerend bestuurder	3.000	5.312,50	6

Naam van het lid van het directiecomité	Functie	Bruto vergoeding (*)	Bruto variabele vergoeding (*)
Philippe Lallemand ⁽¹⁾	CEO	362.927,12	6.901,14
Benoît Verwilghen ^{(2) (4)}	Vice-CEO/CCO	378.974,12	9.319,72
Brigitte Buyle	CDTO	305.235,95	1.581,61
Cécile Flandre ^{(3) (4)}	CFO	137.830,70	0,00
Frank Jeusette	CRO	269.549,13	6.641,39
Luc Kranzen	CSO	269.549,13	6.727,97

(*) Omvat niet de andere voordelen.

(1) CEO vanaf 20/03/2017 (van 01/01/2017 tot 19/03/2017: lid van het DC verantwoordelijke van de Collectiviteiten)

(2) CEO ad interim tot 19/03/2017

(3) In dienst getreden op 03/08/2017

(4) Onder zelfstandigenstatuut

12 Verslag van de Commissaris over de jaarrekeningen van het boekjaar afgesloten op 31 december 2017

**VERSLAG VAN DE COMMISSARIS AAN DE ALGEMENE VERGADERING VAN
AANDEELHOUDERS VAN DE VENNOOTSCHAP ETHIAS NV OVER DE
JAARREKENING VOOR HET BOEKJAAR AFGESLOTEN OP 31 DECEMBER 2017**

In het kader van de wettelijke controle van de jaarrekening van Ethias NV (de “Vennootschap”), leggen wij u ons commissarisverslag voor. Dit bevat ons verslag over de controle van de jaarrekening alsook het verslag betreffende de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Deze verslagen zijn één en ondeelbaar.

Wij werden benoemd in onze hoedanigheid van commissaris door de algemene vergadering van 17 mei 2017, overeenkomstig het voorstel van de raad van bestuur uitgebracht op aanbeveling van het audit- en risicocomité en op voordracht van de ondernemingsraad. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die beraadslaagt over de jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2019. Wij hebben de wettelijke controle van de jaarrekening van Ethias NV uitgevoerd gedurende tien opeenvolgende boekjaren.

Verslag over de controle van de jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de jaarrekening van de Vennootschap, die de balans op 31 december 2017 omvat, alsook de resultatenrekening van het boekjaar afgesloten op die datum en de toelichting, met een balanstotaal van EUR 17.150.438.684 en waarvan de resultatenrekening afsluit met een te bestemmen winst van het boekjaar van 105.779.413.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en de financiële toestand van de Vennootschap per 31 december 2017, alsook van haar resultaten over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel voor verzekeringsondernemingen.

Basis voor ons oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISA's). Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie “*Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de jaarrekening*” van ons verslag. Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de Vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Kernpunten van de controle

Kernpunten van onze controle betreffen die aangelegenheden die naar ons professioneel oordeel het meest significant waren bij de controle van de jaarrekening van de huidige verslagperiode. Deze aangelegenheden zijn behandeld in de context van onze controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover, en wij verschaffen geen afzonderlijk oordeel over deze aangelegenheden.

Schattingen gebruikt bij de toereikendheidstest van technische voorzieningen voor de activiteit leven

Beschrijving van het kernpunt

Op 31 december 2017 bedragen de technische voorzieningen voor de activiteit leven EUR 9,776 miljoen en vertegenwoordigen deze 57% van het balanstotaal. Toereikendheidstesten werden uitgevoerd om te verzekeren dat de technische voorzieningen voldoende zijn ten opzichte van de verwachte toekomstige kasstromen. De toereikendheidstest van de technische voorzieningen voor de activiteit leven is relatief complex en grotendeels gebaseerd op het beoordelen van onzekere toekomstige gebeurtenissen. De veronderstellingen die worden gebruikt als onderdeel van de toereikendheidstesten van de technische voorzieningen voor de activiteit leven, kunnen worden beïnvloed door economische omstandigheden, toekomstige managementacties en de wetten en voorschriften die van toepassing zijn op de Vennootschap. Ze zijn voornamelijk afhankelijk van risico's gerelateerd aan sterftecijfers en levensduur, rendementen op de financiële markten (in het bijzonder de rentetarieven), overheadkosten en andere inschattingen van experts. De mate van onzekerheid die hierdoor wordt gegenereerd en de mogelijke onzekerheid die samenhangt met modelleringstechnieken en de discretionaire aard van de veronderstellingen die bij de toereikendheidstesten zijn gebruikt, zijn de belangrijkste redenen waarom we dit onderwerp als een kernpunt van de controle beschouwen.

Hoe zijn we omgegaan met dit kernpunt van de controle

Met de hulp van onze interne actuariële experts hebben we controles uitgevoerd op de operationele effectiviteit van de procedures en controles die de Vennootschap heeft opgezet om de toereikendheid van de technische voorzieningen voor de activiteit leven te waarborgen. We hebben bijzondere aandacht besteed aan de controles die gericht zijn op het waarborgen van de kwaliteit van de gegevens die worden gebruikt in de toereikendheidstesten van de technische voorzieningen leven.

Daarnaast hebben we ook de relevantie beoordeeld van de gehanteerde veronderstellingen ten aanzien van de huidige marktomstandigheden en de toereikendheid ervan in vergelijking met de verzekeringstechnische resultaten die tijdens het afgelopen boekjaar werden geboekt. We hebben onze bevindingen ook gedeeld en bevestigd met de actuarissen en de actuariële functie van de Vennootschap.

Resultaten van onze procedures

Op basis van onze audit, zijn wij van mening dat de veronderstellingen die worden gebruikt in de toereikendheidstesten van de technische voorzieningen voor de activiteit leven redelijk zijn ten aanzien van de huidige marktomstandigheden en de verzekeringstechnische resultaten van het afgelopen boekjaar.

Waardering van beleggingen waarvoor een marktprijs op een actieve beurs niet beschikbaar is

Beschrijving van het kernpunt

De Vennootschap houdt beleggingen aan waarvoor er geen marktprijs beschikbaar is op een actieve beurs. De waarde van een aantal van deze beleggingen wordt bepaald met behulp van waarderingstechnieken die al dan niet gebaseerd zijn op waarneembare marktgegevens. Op 31 december 2017 bezat de Vennootschap activa, gewaardeerd door een niet-onafhankelijke tegenpartij (voornamelijk obligaties en derivaten), voor een bedrag van EUR 610,5 miljoen. Verder hield de Vennootschap ook intern gewaardeerde activa aan (voornamelijk bedrijfsobligaties) voor een bedrag van EUR 156,5 miljoen.

De waardering van deze beleggingen is een kernpunt van de controle vanwege het belang van de gemaakte schattingen en de impact die de gebruikte waardering kan hebben op toelichting 3 van de jaarrekening en op de bepaling van te boeken waardeverminderingen.

Hoe zijn we omgegaan met dit kernpunt van de controle?

We hebben de operationele effectiviteit van de belangrijkste controles, die zijn opgezet om de juistheid van de waardering van deze investeringen te garanderen, getest en gevalideerd.

Voor een steekproef van investeringen hebben we de gemaakte schattingen en de belangrijkste veronderstellingen die zijn gebruikt bij het bepalen van hun waarde (disconteringsvoet, rentecurve, enz.) beoordeeld. We hebben ook de basisgegevens getest die zijn gebruikt bij het bepalen van de marktwaarde (toekomstige kasstromen, enz.). Tot slot hebben we beroep gedaan op waarderingsdeskundigen, gespecialiseerd in financiële instrumenten, voor een onafhankelijke waardeherberekening van een selectie van investeringen.

Resultaten van onze procedures

Wij zijn van mening dat de basishypotheses die worden gebruikt bij het bepalen van de marktwaarde redelijk zijn. Onze onafhankelijke tests hebben geen uitzonderingen aan het licht gebracht bij het bepalen van de marktwaarde van beleggingen waarvoor een marktprijs op een actieve beurs niet beschikbaar is.

Waardering van immateriële vaste activa (exclusief goodwill)

Beschrijving van het kernpunt

De afgelopen jaren heeft de Vennootschap aanzienlijke investeringen gedaan om haar IT-tools te verbeteren en te moderniseren. Het doorlopende technologie-transformatieprogramma omvat ook de modernisering van de IT-architectuur ter ondersteuning van de niet-leven activiteiten. Op 31 december 2017 bedroeg het bedrag aan immateriële vaste activa (exclusief goodwill) inclusief overige immateriële vaste activa en vooruitbetalingen EUR 69,6 miljoen. Dit bedrag omvat voornamelijk computer software en vooruitbetalingen op IT-ontwikkelingskosten.

In overeenstemming met de waarderingsregels worden immateriële vaste activa opgenomen tegen historische kostprijs, verminderd met afschrijvingen en waardeverminderingen.

Gezien de aard van deze immateriële vaste activa en hun significant bedrag, beschouwen wij de waardering ervan als een kernpunt van de controle.

Hoe zijn we omgegaan met dit kernpunt van de controle ?

We hebben geverifieerd dat de investeringen in de immateriële vaste activa voldoen aan de activeringscriteria die zijn vastgelegd in de boekhoudwetgeving. Specifiek moet het actief identificeerbaar zijn en de kosten betrouwbaar in te schatten. Bedragen die geactiveerd werden, zijn vergeleken met de onderliggende facturen, en we hebben eveneens geverifieerd dat deze betrekking hadden op IT-kosten die voldeden aan de criteria inzake activering.

We hebben geverifieerd dat de afschrijvingsperiode van de overige immateriële vaste activa redelijk was in verhouding tot hun geschatte gebruiksduur en dat de afschrijving werd geboekt in overeenstemming met de waarderingsregels.

Resultaten van onze procedures

Op basis van de procedures die we hebben uitgevoerd, hebben onze testen geen uitzonderingen aan het licht gebracht. Wij zijn van mening dat de geschatte levensduur zoals bepaald door de Vennootschap, redelijk is.

Acquisitie van de activiteit arbeidsongevallenverzekering van EthiasCo (voorheen Ethias GR OVV)

Beschrijving van het kernpunt

Op 31 december 2017 verwierf de Vennootschap de arbeidsongevallenportfolio (of "AT 67") van EthiasCo (voorheen Ethias GR OVV). Deze transactie is een kernpunt van de controle vanwege de complexiteit en de significantie van de beoordelingen en veronderstellingen die zijn gemaakt bij de toewijzing van de aankoopprijs en de bepaling van de goodwill. Op datum van de overname bedraagt de goodwill in de jaarrekening met betrekking tot deze transactie EUR 33,5 miljoen.

Hoe zijn we omgegaan met dit kernpunt van de controle?

We hebben de desbetreffende overname-overeenkomst verkregen en geanalyseerd om te verifiëren dat de juiste boekhoudkundige verwerking werd toegepast en dat er voldoende informatie was opgenomen in de toelichting bij de jaarrekening.

We hebben de boekhoudkundige verwerking van de betaalde vergoeding van deze acquisitie geëvalueerd.

We hebben de reële waarde van de overgenomen activa en passiva gecontroleerd, inclusief de belangrijkste veronderstellingen, zoals de gehanteerde disconteringsvoet. We hebben deze veronderstellingen besproken met het management. We hebben ook waarderingsdeskundigen ingeschakeld om ons bij te staan bij het identificeren en waarderen van de verworven activa en passiva.

Resultaten van onze procedures

Wij zijn van mening dat de gebruikte methodologie en veronderstellingen om de goodwill te bepalen redelijk zijn, en dat de boekhoudkundige verwerking overeenstemt met de overname-overeenkomst.

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur voor de jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel voor verzekeringsondernemingen, alsook voor het implementeren van de interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht voor het opstellen van de jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat dat het gevolg is van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de jaarrekening is de raad van bestuur verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de Vennootschap om haar continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de Vennootschap te liquideren of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen, of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten; en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze jaarrekening, beïnvloeden.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de Vennootschap;

- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door de raad van bestuur gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;
- het concluderen dat de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de Vennootschap om haar continuïteit te handhaven. Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de jaarrekening, of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de Vennootschap haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening, en van de vraag of de jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld.

Wij communiceren met het audit- en risicocomité onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

Wij verschaffen aan het audit- en risicocomité tevens een verklaring dat wij de relevante deontologische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd, en wij communiceren met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en, waar van toepassing, over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Uit de aangelegenheden die met het audit- en risicocomité zijn gecommuniceerd bepalen wij die zaken die het meest significant waren bij de controle van de jaarrekening van de huidige verslagperiode, en die derhalve de kernpunten van onze controle uitmaken. Wij beschrijven deze aangelegenheden in ons verslag, tenzij het openbaar maken van deze aangelegenheden is verboden door wet- of regelgeving of, in buitengewoon zeldzame omstandigheden, tenzij wij bepalen dat een aangelegenheid niet in ons verslag moet worden opgenomen omwille van het feit dat de negatieve gevolgen van dergelijke communicatie redelijkerwijs worden verwacht groter te zijn dan de voordelen voor het maatschappelijk verkeer.

Verslag betreffende de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport, van de documenten die overeenkomstig de wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften dienen te worden neergelegd, voor het naleven van de wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften die van toepassing zijn op het voeren van de boekhouding, alsook voor het naleven van het Wetboek van vennootschappen en van de statuten van de Vennootschap.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm (herzien) bij de in België van toepassing zijnde internationale auditstandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport, bepaalde documenten die overeenkomstig de wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften dienen te worden neergelegd, alsook de naleving van de statuten en van bepaalde verplichtingen uit het Wetboek van vennootschappen te verifiëren, en verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag en andere informatie opgenomen in het jaarrapport

Naar ons oordeel, na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag, stemt dit jaarverslag overeen met de jaarrekening voor hetzelfde boekjaar, enerzijds, en is dit jaarverslag opgesteld overeenkomstig de artikelen 95 en 96 van het Wetboek van vennootschappen, anderzijds.

In de context van onze controle van de jaarrekening zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, in het bijzonder op basis van de kennis verkregen in de controle, of het jaarverslag en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport een afwijking van materieel belang bevat, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, dienen wij u geen afwijking van materieel belang te melden. Wij formuleren geen enkele vorm van assurance-conclusie omtrent het jaarrapport.

De niet-financiële informatie werd opgenomen in het jaarrapport. Dit verslag van niet-financiële informatie bevat de op grond van artikel 96, §4 van het Wetboek van vennootschappen vereiste inlichtingen en is in overeenstemming met de jaarrekening voor hetzelfde boekjaar. De Vennootschap heeft zich bij het opstellen van deze niet-financiële informatie gebaseerd op het internationaal erkend "UN Global Compact" referentiemodel. Wij spreken ons evenwel niet uit over de vraag of deze niet-financiële informatie in alle van materieel belang zijnde opzichten is opgesteld in overeenstemming met het in het jaarverslag vermelde "UN Global Compact" referentiemodel. Verder drukken wij geen enkele mate van zekerheid uit over individuele elementen opgenomen in deze niet-financiële informatie.

Vermelding betreffende de sociale balans

De sociale balans, neer te leggen bij de Nationale Bank van België overeenkomstig artikel 100, § 1, 6°/2 van het Wetboek van vennootschappen, bevat, zowel qua vorm als qua inhoud alle door dit Wetboek voorgeschreven inlichtingen en bevat geen van materieel belang zijnde inconsistenties ten aanzien van de informatie waarover wij beschikken in het kader van ons controledossier.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

- Wij hebben geen opdrachten verricht die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de jaarrekening en zijn in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de Vennootschap.
- De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle van de jaarrekening bedoeld in artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de jaarrekening.

Andere vermeldingen

- Onverminderd formele aspecten van ondergeschikt belang, werd de boekhouding gevoerd in overeenstemming met de in België van toepassing voor verzekeringsondernemingen zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.
- De resultaatverwerking die aan de algemene vergadering wordt voorgesteld, stemt overeen met de wettelijke en statutaire bepalingen.
- Wij dienen u geen verrichtingen of beslissingen mede te delen die in overtreding met de statuten of het Wetboek van vennootschappen zijn gedaan of genomen.
- Huidig verslag is consistent met onze aanvullende verklaring aan het auditcomité bedoeld in artikel 79 van de Wet van 13 maart 2016 op het statuut van en het toezicht op verzekerings- of herverzekeringsondernemingen, dat verwijst naar artikel 11 van verordening (EU) nr. 537/2014.
- Overeenkomstig artikel 523 van het Wetboek van vennootschappen dienen wij tevens verslag uit te brengen over de hierna volgende verrichtingen die hebben plaats gevonden tijdens het boekjaar afgesloten op 31 december 2017:
 - Tijdens zijn vergadering van 20 maart 2017 beoordeelde de raad van bestuur de realisatie van de doelstellingen 2016 van het directiecomité. De leden van het directiecomité hebben zich ervan onthouden deel te nemen aan de beraadslaging en de stemming van de raad van bestuur, aangezien werd vastgesteld dat zij, in de zin van artikel 523 van het Wetboek van de vennootschappen, een tegengesteld vermogensbelang hadden ten aanzien van de beslissing die de raad van bestuur zou kunnen nemen, d.i. de toekenning van een variabele remuneratie op basis van de realisatie van hun doelstellingen 2016.
 - Tijdens zijn vergadering van 20 maart 2017 stelde de raad van bestuur de toekomstige CEO aan. De hh. Verwilghen en Lallemand hebben zich ervan onthouden deel te nemen aan de beraadslaging en de stemming van de raad van bestuur, aangezien werd vastgesteld dat zij, in de zin van artikel 523 van het Wetboek van de vennootschappen, een tegengesteld vermogensbelang hadden ten aanzien van de beslissing die de raad van bestuur zou kunnen nemen, d.i. de benoeming van de toekomstige CEO, aangezien beide kandidaat zijn voor de uitoefening van deze functie. Deze beslissing zou een impact kunnen hebben op de bezoldiging van de aangestelde persoon.

- Tijdens zijn vergadering van 16 mei 2017 heeft de raad van bestuur de doelstellingen 2017 voor de leden van het directiecomité vastgelegd. De leden van het directiecomité hebben zich ervan onthouden deel te nemen aan de beraadslaging en de stemming van de raad van bestuur, aangezien werd vastgesteld dat zij, in de zin van artikel 523 van het Wetboek van de vennootschappen, een tegengesteld vermogensbelang hadden ten aanzien van de beslissing die de raad van bestuur zou kunnen nemen, d.i. de toekenning van een variabele remuneratie op basis van de realisatie van hun doelstellingen 2017.
- Tijdens zijn vergadering van 16 mei 2017 bepaalde de raad van bestuur ook de remuneratie van de CEO. De h. Lallemand heeft zich ervan onthouden deel te nemen aan de beraadslaging en de stemming van de raad van bestuur, aangezien werd vastgesteld dat hij, in de zin van artikel 523 van het Wetboek van de vennootschappen, een tegengesteld vermogensbelang had ten aanzien van de beslissing die de raad van bestuur zou kunnen nemen, d.i. de bepaling van de remuneratie van de CEO.
- Tijdens zijn vergadering van 23 juni 2017 onderzocht de raad van bestuur de acquisitie van de verzekeringsportefeuille AO '67 van Ethias Gemeen Recht. De hh. Henin en Van Borm hebben zich ervan onthouden deel te nemen aan de beraadslaging en de stemming van de raad van bestuur, aangezien werd vastgesteld dat zij, in de zin van artikel 523 van het Wetboek van de vennootschappen, een tegengesteld vermogensbelang hadden ten aanzien van de beslissing die de raad van bestuur zou kunnen nemen met betrekking tot de acquisitie van de verzekeringsportefeuille AO '67 van Ethias GR door Ethias NV voor zover zij in de raden van beide vennootschappen zetelen en door beide worden vergoed.

Luik, 26 april 2018

De commissaris
PwC Bedrijfsrevisoren bcvba
Vertegenwoordigd door

Kurt Cappoen
Bedrijfsrevisor

13 Toelichting bij de rubrieken van de balans en de resultatenrekening

13.1 Balans

13.1.1 Actief

Rubriek B. Immateriële activa

- I. Oprichtingskosten: betreft de uitgiftekosten van achtergestelde obligaties.
- II. Immateriële vaste activa: Het betreft voornamelijk de goodwill met betrekking tot de portefeuille-aankoop en de deelneming alsook de bedragen geïnvesteerd als "rechten" in de "tax shelter" en software en informaticaontwikkelingen.

Rubriek C. Beleggingen

- I. Terreinen en gebouwen.
 - 1. Onroerende goederen bestemd voor bedrijfsdoeleinden: maatschappelijke onroerende goederen.
 - 2. Overige: onroerende goederen bestemd voor verhuur evenals de gestorte voorschotten op de professionele onroerende goederen in opbouw.

Rubriek E. Vorderingen

- I. Vorderingen uit hoofde van rechtstreekse verzekeringsverrichtingen
 - 1. Verzekeringnemers: het gaat voornamelijk over bedragen verschuldigd door onze verzekerden.
 - 3. Overige: omvat de bedragen verschuldigd door de verscheidene verzekeringsmaatschappijen, de voorzieningen voor verhaal, evenals de uitbetaalde uitkeringen in 2017 maar met uitwerking in 2018.
- II. Vorderingen uit hoofde van herverzekeringsverrichtingen: groepeert de vorderingen bij de herverzekeraars.
- III. Overige vorderingen: omvat de gestorte borgtochten, de te recuperen inkomsten op gekantonnerde fondsen, de te recuperen annuïteiten op hypothecaire leningen Stater, de vooraf betaalde kosten en diverse te recuperen bijdragen en taksen.

Rubriek F. Overige activabestanddelen

- I. Materiële activa: omvat de installaties, machines, elektronische uitrusting, het gereedschap, meubilair en rollend materieel, inrichting van de gebouwen en de voorraden.
- II. Beschikbare waarden: kasspeciën en de tegoeden, op termijn van minder dan één maand, bij de verschillende banken.

Rubriek G. Overlopende rekeningen

- I. Verworven, niet-ervallen interesten en huurgelden: inkomsten uit roerende goederen in portefeuille en verworven bankdeposito's in 2017 maar waarvan de inning slechts in 2018 geschiedt.

13.1.2 Passief

Rubriek E. Voorzieningen voor overige risico's en lasten

- III. Overige voorzieningen: het betreft voornamelijk voorzieningen voor de kost van de verkoop van de portefeuille FIRST en voor het eindloopbaanplan.

Rubriek G. Schulden

- I. Schulden uit rechtstreekse verzekeringsverrichtingen: omvat de premies betaald vóór vervaldag, de bedragen verschuldigd aan verschillende verzekeringnemers en de uit te betalen uitkeringen.
- IV. Schulden ten aanzien van kredietinstellingen: omvat hoofdzakelijk repo's en de collateral.
- V. Overige schulden
 - 2. Overige: omvat hoofdzakelijk de leveranciers, de te ontvangen facturen, de stortingen in afwachting van boeking, het te betalen dividend en de kosten op gekantonnerde fondsen.

Rubriek H. Overlopende rekeningen

Omvat hoofdzakelijk de gelopen niet-ervallen interesten op de obligatieleningen.

13.2 Resultatenrekening

13.2.1 Technische rekening

Rubriek 2 : Beleggingsopbrengsten - Technische rekening Leven

Rubriek 2bis : Beleggingsopbrengsten - Technische rekening Niet-Leven

b) Opbrengsten van andere beleggingen

bb) opbrengsten afkomstig van andere beleggingen: de opbrengsten van beleggingen, die dekkingswaarden zijn van technische voorzieningen en technische schulden, zijn onder deze posten geboekt.

Rubriek 3 : Overige technische opbrengsten, onder aftrek van herverzekering - Technische rekening Niet-Leven.

Het betreft voornamelijk opbrengsten ingevolge het RDR-beheer (Règlement Direct/Directe regeling) en opbrengsten uit de "quota share" herverzekering (95 %).

Rubriek 5 : Wijziging van de overige technische voorzieningen, onder aftrek van herverzekering - Technische rekening Niet-Leven.

Het betreft de wijziging van de voorziening voor indexering in de wet 1971 en het aandeel (95 %) van de wijziging van het indexeringsfonds in de wet 1967.

Rubriek 6 : Wijziging van de andere technische voorzieningen, onder aftrek van herverzekering - Technische rekening Leven.

Deze post omvat de wijziging van de voorziening inzake de verzekering "Leven".

Rubriek 8 : Overige technische lasten, onder aftrek van herverzekering - Technische rekening Niet-Leven.

Herneemt hoofdzakelijk de kapitalen overgedragen aan het Fonds voor arbeidsongevallen in de wet 1971.

Rubriek 11 : Overige technische lasten, onder aftrek van herverzekering - Technische rekening Leven.

Het betreft hoofdzakelijk de taks op winstdeelnemingen en de taks op bepaalde wiskundige reserves Leven en de bijdrage aan het beschermingsfonds voor deposito's.

13.2.2 Niet-technische rekening

Rubriek 7 : Overige opbrengsten

Deze post omvat voornamelijk de terugnemingen van waardevermindering op vorderingen en de ontvangen commissielonen.

Rubriek 8 : Overige lasten

Het betreft de minderwaarden op realisaties van vorderingen, waardeverminderingen op vorderingen alsook een voorziening voor overige risico's en lasten die met name de dotatie voor het eindloopbaanplan en die voor de verkoop van de portefeuille FIRST A omvatten.

14 Balans, resultatenrekeningen en toelichtingen

Cijfers (in euro-eenheden) vastgelegd op 31 december 2017 door de Raad van bestuur van 22 maart 2018 en gecontroleerd door de Commissaris op 26 april 2018.

14.1 Balans

Actief	2017	2016
B. Immateriële activa	128.958.877	78.644.360
I. Oprichtingskosten	2.033.732	2.785.767
II. Immateriële vaste activa	126.925.145	75.858.593
1. Goodwill	57.278.282	-
2. Overige immateriële vaste activa	17.454.984	40.046.386
3. Vooruitbetalingen	52.191.879	35.812.207
C. Beleggingen	14.904.239.973	15.632.322.048
I. Terreinen en gebouwen	268.940.988	266.072.014
1. Onroerende goederen bestemd voor bedrijfsdoeleinden	73.725.345	72.731.674
2. Andere	195.215.643	193.340.340
II. Beleggingen in verbonden ondernemingen en deelnemingen	416.317.426	424.029.678
- Verbonden ondernemingen	341.497.326	314.046.007
1. Deelnemingen	305.500.326	314.046.007
2. Bons, obligaties en vorderingen	35.997.000	-
- Overige ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	74.820.100	109.983.671
3. Deelnemingen	42.508.691	67.216.995
4. Bons, obligaties en vorderingen	32.311.409	42.766.676
III. Overige financiële beleggingen	14.212.851.751	13.816.826.813
1. Aandelen, deelnemingen en andere niet-vastrentende effecten	448.834.627	385.629.570
2. Obligaties en andere vastrentende effecten	13.004.608.487	12.590.978.078
4. Hypothecaire leningen en hypothecaire kredieten	402.325.211	455.465.621
5. Overige leningen	351.775.865	367.045.512
6. Deposito's bij kredietinstellingen	5.138.276	3.564.083
7. Andere	169.285	14.143.949
IV Deposito's bij cederende ondernemingen	6.129.808	1.125.393.543
D. Beleggingen met betrekking tot de verrichtingen verbonden aan een beleggingsfonds van de activiteitengroep "Leven" en waarvan het beleggingsrisico niet gedragen wordt door de onderneming	810.549.540	408.388.776
Dbis. Delen van de herverzekeraars in de technische voorzieningen	131.970.962	121.543.427
I. Voorziening voor niet-verworven premies en lopende risico's	682.217	666.468
II. Voorziening voor verzekering 'Leven'	783.510	1.474.182
III. Voorziening voor te betalen schaden	130.505.235	119.402.777
IV Voorziening voor winstdeling en restorno's	-	-
E. Vorderingen	386.668.878	388.162.691
I. Vorderingen uit hoofde van rechtstreekse verzekeringsverrichtingen	205.414.576	218.847.236
1. Verzekeringnemers	90.342.124	113.393.002
2. Tussenpersonen	30.807.407	27.859.784
3. Andere	84.265.045	77.594.450
II. Vorderingen uit hoofde van herverzekeringsverrichtingen	91.152.649	64.359.308
III. Overige vorderingen	90.101.653	104.956.147
F. Overige activabestanddelen	564.730.873	686.369.711
I. Materiële activa	23.286.940	21.409.634
II. Beschikbare waarden	541.443.933	664.960.077
G. Overlopende rekeningen	223.319.581	227.709.768
I. Verworven, niet-ervallen interesten en huurgelden	223.319.581	227.709.768
Totaal van het actief	17.150.438.684	17.543.140.781

Passief	2017	2016
A. Eigen vermogen	1.122.296.393	1.171.206.261
I. Geplaatst kapitaal of equivalent fonds, onder aftrek van het niet-opgevraagde kapitaal	1.000.000.000	1.000.000.000
1. Geplaatst kapitaal	1.000.000.000	1.000.000.000
III. Herwaarderingsmeerwaarde	26.248.883	32.486.908
IV Reserves	31.953.389	28.907.940
1. Wettelijke reserve	26.350.000	21.050.000
3. Vrijgestelde reserves	5.603.389	4.687.948
4. Beschikbare reserves	-	3.169.992
V. Overgedragen resultaat	64.094.121	109.811.413
1. Overgedragen winst	64.094.121	109.811.413
B. Achtergestelde schulden	462.472.403	460.188.941
Bbis Fonds voor toekomstige dotaties	7.728.650	6.753.686
C. Technische voorzieningen	13.629.267.279	14.488.079.062
I. Voorzieningen voor niet-verdiende premies en lopende risico's	293.272.275	291.243.282
II. Voorziening voor verzekering 'Leven'	9.765.963.190	10.818.537.330
III. Voorziening voor te betalen schaden	3.292.464.549	3.108.208.832
IV Voorziening voor winstdeling en restorno's	34.534.465	24.069.615
V. Voorziening voor egalisatie en catastrofes	31.440.312	32.524.136
VI. Overige technische voorzieningen	211.592.488	213.495.867
D. Technische voorzieningen met betrekking tot de verrichtingen verbonden aan een beleggingsfonds van de activiteitengroep "Leven" wanneer het beleggingsrisico niet gedragen wordt door de onderneming	810.549.539	408.388.776
E. Voorzieningen voor overige risico's en lasten	213.706.645	126.746.055
I. Voorzieningen voor pensioenen en soortgelijke verplichtingen	3.476.887	11.405.518
II. Voorzieningen voor belastingen	2.880.925	2.413.927
III. Overige voorzieningen	207.348.833	112.926.610
F. Deposito's ontvangen van herverzekeraars	103.001.026	101.486.535
G. Schulden	778.842.824	757.623.991
I. Schulden uit hoofde van rechtstreekse verzekeringsverrichtingen	124.422.760	123.155.590
II. Schulden uit hoofde van herverzekeringsverrichtingen	4.428.313	1.913.530
IV Schulden aan kredietinstellingen:	342.931.554	336.368.630
V. Overige schulden	307.060.197	296.186.241
1. Schulden wegens belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	63.425.840	80.332.494
a) belastingen	24.419.433	43.364.192
b) bezoldigingen en sociale lasten	39.006.407	36.968.302
2. Andere	243.634.357	215.853.747
H. Overlopende rekeningen	22.573.925	22.667.474
Totaal van het passief	17.150.438.684	17.543.140.781

14.2 Resultatenrekening

I. Technische rekening Niet-Leven	2017	2016
1. Verdiende premies, onder aftrek van herverzekering	1.303.140.620	1.258.927.447
a) Brutopremies	1.333.968.213	1.310.083.800
b) Uitgaande herverzekeringspremies (-)	-28.814.349	-33.930.433
c) Wijziging van de voorziening voor niet-verdiende premies en lopende risico's, zonder aftrek van herverzekering (stijging -, daling +)	-2.028.993	-17.462.566
d) Wijziging van de voorziening voor niet-verdiende premies en lopende risico's, deel van de herverzekeraars (stijging +, daling -)	15.749	236.646
2bis. Opbrengsten van beleggingen	139.217.265	174.793.671
a) Opbrengsten van beleggingen in verbonden ondernemingen of deze waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	7.263.811	9.525.388
aa) verbonden ondernemingen	5.832.060	5.832.060
1° deelnemingen	5.832.060	5.832.060
bb) overige ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	1.431.751	3.693.328
1° deelnemingen	842.197	3.087.107
2° bons, obligaties en vorderingen	589.554	606.221
b) Opbrengsten van andere beleggingen	110.332.753	121.660.559
aa) opbrengsten van terreinen en gebouwen	47.320	214.961
bb) opbrengsten van andere beleggingen	110.285.433	121.445.598
c) Terugnemingen van waardecorrecties op beleggingen	13.443.431	23.872.301
d) Meerwaarden op realisaties	8.177.270	19.735.423
3. Overige technische opbrengsten, onder aftrek van herverzekering	1.155.386	1.486.004
4. Schadelast, onder aftrek van herverzekering (-)	-918.669.720	-913.660.544
a) Betaalde nettobedragen	875.333.946	878.362.603
aa) brutobedragen	883.268.116	903.331.134
bb) deel van de herverzekeraars (-)	-7.934.170	-24.968.531
b) Wijziging van de voorziening voor te betalen schaden, onder aftrek van herverzekering (stijging +, daling -)	43.335.774	35.297.941
aa) wijziging van de voorziening voor te betalen schaden, zonder aftrek van herverzekering (stijging +, daling -)	38.582.586	22.626.000
bb) wijziging van de voorziening voor te betalen schaden, deel van de herverzekeraars (stijging -, daling +)	4.753.188	12.671.941
5. Wijziging van de overige technische voorzieningen, onder aftrek van herverzekering (stijging -, daling +)	11.894.513	3.171.680
6. Winstdeling en restorno's, onder aftrek van herverzekering (-)	-9.417.682	-9.371.124
7. Nettobedrijfskosten (-)	-243.668.692	-213.557.009
a) Acquisitiekosten	139.975.698	173.098.484
c) Administratiekosten	104.415.635	41.538.063
d) Van de herverzekeraars ontvangen commissies en winstdeelnemingen (-)	-722.641	-1.079.538
7bis. Beleggingslasten (-)	-14.106.012	-22.548.381
a) Beheerlasten van de beleggingen	4.498.437	2.830.509
b) Waardecorrecties op beleggingen	4.745.176	18.702.882
c) Minderwaarden op realisaties	4.862.399	1.014.990
8. Overige technische lasten, onder aftrek van herverzekering (-)	-26.153.246	-24.680.705
9. Wijziging van de voorziening voor egalisatie en catastrofes, onder aftrek van herverzekering (stijging -, daling +)	1.083.824	-84
10. Resultaat van de technische rekening Niet-Leven		
Winst (+)	244.476.256	254.560.955

II. Technische rekening Leven		2017	2016
1. Premies, onder aftrek van herverzekering		1.148.352.137	1.140.872.354
a) Brutopremies		1.150.458.727	1.143.739.501
b) Uitgaande herverzekeringspremies (-)		-2.106.590	-2.867.147
2. Opbrengsten van beleggingen		480.161.611	568.851.171
a) Opbrengsten van beleggingen in verbonden ondernemingen of deze waarmee een deelnemingsverhouding bestaat		8.643.101	35.056.470
aa) verbonden ondernemingen		7.390.803	25.403.023
1° deelnemingen		7.390.803	25.403.023
bb) overige ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat		1.252.298	9.653.447
1° deelnemingen		827.429	9.216.566
2° bons, obligaties en vorderingen		424.869	436.881
b) Opbrengsten van andere beleggingen		345.244.645	368.065.899
aa) opbrengsten van terreinen en gebouwen		14.834.078	14.643.297
bb) opbrengsten van andere beleggingen		330.410.567	353.422.602
c) Terugnemingen van waardecorrecties op beleggingen		30.230.947	87.874.064
d) Meerwaarden op realisaties		96.042.918	77.854.738
3. Waardecorrecties op beleggingen van de actiefpost D (opbrengsten)		108.837.385	35.997.758
4. Overige technische opbrengsten, onder aftrek van herverzekering		4.146.539	42.887.582
5. Schadelast, onder aftrek van herverzekering (-)		-1.916.878.611	-2.623.032.730
a) Betaalde nettobedragen		1.918.633.865	2.622.413.492
aa) brutobedragen		1.922.020.073	2.623.466.922
bb) deel van de herverzekeraars (-)		-3.386.208	-1.053.430
b) Wijziging van de voorziening voor te betalen schaden, onder aftrek van herverzekering (stijging +, daling -)		-1.755.254	619.238
aa) wijziging van de voorziening voor te betalen schaden, zonder aftrek van herverzekering (stijging +, daling -)		-1.755.254	619.238
bb) wijziging van de voorziening voor te betalen schaden, deel van de herverzekeraars (stijging -, daling +)		-	-
6. Wijziging van de overige technische voorzieningen, onder aftrek van herverzekering (stijging -, daling +)		411.275.502	761.997.336
a) Wijziging van de voorziening voor verzekering 'Leven', onder aftrek van herverzekering (stijging -, daling +)		463.303.383	740.307.772
aa) Wijziging van de voorziening voor verzekering 'Leven', zonder aftrek van herverzekering (stijging -, daling +)		463.994.055	740.265.192
bb) Wijziging van de voorziening voor verzekering 'Leven', deel van de herverzekeraars (stijging +, daling -)		-690.672	42.580
b) Wijziging van de overige technische voorzieningen, onder aftrek van herverzekering (stijging -, daling +)		-52.027.881	21.689.564
7. Winstdeling en restorno's, onder aftrek van herverzekering (-)		-10.464.850	13.725.922
8. Nettobedrijfskosten (-)		-37.913.361	-32.723.550
a) Acquisitiekosten		9.330.652	21.045.888
c) Administratiekosten		29.042.834	12.585.933
d) Van de herverzekeraars ontvangen commissies en winstdeelnemingen (-)		-460.125	-908.271
9. Beleggingslasten (-)		-72.006.830	-172.232.244
a) Beheerlasten van de beleggingen		-11.947.573	42.726.281
b) Waardecorrecties op beleggingen		54.150.922	76.573.221
c) Minderwaarden op realisaties		29.803.481	52.932.742
10. Waardecorrecties op beleggingen van de actiefpost D (kosten) (-)		-82.591.392	-26.599.868
11. Overige technische lasten, onder aftrek van herverzekering (-)		-9.223.755	-22.600.624
12bis. Wijziging van het fonds voor toekomstige dotaties (stijging-, daling +)		25.036	-6.753.686
13. Resultaat van de technische rekening Leven			
Winst (+)		23.719.411	
Verlies (-)			-319.610.579

III. Niet-technische rekening	2017	2016
1. Resultaat van de technische rekening Niet-Leven		
Winst (+)	244.476.256	254.560.955
2. Resultaat van de technische rekening Leven		
Winst (+)	23.719.411	
Verlies (-)	-	-319.610.579
3. Opbrengsten van beleggingen	17.005.463	17.979.851
b) Opbrengsten van andere beleggingen	15.284.463	13.623.179
bb) opbrengsten van andere beleggingen	15.284.463	13.623.179
c) Terugnemingen van waardecorrecties op beleggingen	1.721.000	4.327.258
d) Meerwaarden op realisaties	-	29.414
5. Beleggingslasten (-)	-28.541.100	-29.700.171
a) Beheerlasten van de beleggingen	28.404.100	28.449.825
b) Waardecorrecties op beleggingen	137.000	1.244.288
c) Minderwaarden op realisaties	-	6.058
7. Overige opbrengsten	9.825.142	128.860.481
8. Overige kosten (-)	-156.573.474	-75.631.938
8bis. Lopend resultaat vóór belastingen		
Winst (+)	109.911.698	
Verlies (-)		-23.541.401
11. Uitzonderlijke opbrengsten (+)	-	106.317.333
12. Uitzonderlijke kosten (-)	-	
13. Uitzonderlijk resultaat		
Winst (+)		106.317.333
Verlies (-)		-
15. Belastingen op het resultaat (-/+)	-3.336.119	-2.480.463
15bis. Uitgestelde belastingen (-/+)	119.275	-127.910
16. Resultaat van het boekjaar		
Winst (+)	106.694.854	80.167.559
Verlies (-)		
17. a) Onttrekking aan de belastingvrije reserves	223.124	64.040
b) overboeking naar de belastingvrije reserves (-)	-1.138.565	-312.448
18. Te bestemmen resultaat van het boekjaar		
Winst (+)	105.779.413	79.919.151
Verlies (-)	-	-

Resultaatverwerking	2017	2016
A. Te bestemmen winstsaldo	215.590.826	158.811.413
Te bestemmen verlies (-)		
1. Te bestemmen winst van het boekjaar	105.779.413	79.919.151
Overgedragen verlies van het vorige boekjaar (-)	-	-
2. Overgedragen winst van het vorige boekjaar	109.811.413	78.892.262
Overgedragen verlies van het vorige boekjaar (-)	-	-
B. Onttrekking aan het eigen vermogen	3.803.295	-
1. aan het kapitaal en aan de uitgiftepremies	-	-
2. aan de reserves	3.803.295	-
C. Toevoeging aan het eigen vermogen (-)	-5.300.000	-4.000.000
2. aan de wettelijke reserve	5.300.000	4.000.000
D. Over te dragen resultaat		
1. Over te dragen winst (-)	-64.094.121	-109.811.413
F. Uit te keren winst (-)	-150.000.000	-45.000.000
1. Vergoeding van het kapitaal	150.000.000	45.000.000

14.3 Toelichting

Nr. 1. Staat van de immateriële activa, de onroerende goederen die tot belegging dienen en de effecten bestemd voor beleggingen

Benaming	Betrokken activaposten			
	B. Immateriële activa	C.I. Terreinen en gebouwen	C.II.1. Deelnemingen in verbonden ondernemingen	C.II.2. Bons, obligaties en vorderingen in verbonden ondernemingen
a) Aanschaffingswaarde				
Per einde van het vorige boekjaar	107.749.638	317.028.889	256.677.708	-
Mutaties tijdens het boekjaar:				
- Acquisities	98.910.288	14.909.750	2.170.278	35.997.000
- Overdrachten en buitengebruikstellingen	-	-104.756	-49.210.144	-
- Overboekingen van een post naar een andere	-	-	38.739.359	-
- Overige mutaties	-	-	-	-
Per einde van het boekjaar	206.659.926	331.833.883	248.377.201	35.997.000
b) Meerwaarden				
Per einde van het vorige boekjaar		31.058.927	72.345.152	
Mutaties tijdens het boekjaar:				
- Geboekt		-	-	
- Afgeboekt		-	-	
Per einde van het boekjaar		31.058.927	72.345.152	
c) Afschrijvingen en waardeverminderingen				
Per einde van het vorige boekjaar	29.105.278	82.015.802	14.976.853	-
Mutaties tijdens het boekjaar:				
- Geboekt	48.595.771	11.936.020	699.127	-
- Teruggenomen want overtollig	-	-	-453.954	-
- Afgeboekt	-	-	-	-
Per einde van het boekjaar	77.701.049	93.951.822	15.222.027	-
c) Niet-opgevraagde bedragen				
Per einde van het vorige boekjaar			-	
Mutaties tijdens het boekjaar:			-	
Per einde van het boekjaar			-	
Netto boekwaarde per einde van het boekjaar	128.958.877	268.940.988	305.500.326	35.997.000

Benaming	Betrokken activaposten			
	C.II.3. Deelnemingen in ondernemingen waarmee een deelnemings-verhouding bestaat	C.II.4. Bons, obligaties en vorderingen in ondernemingen waarmee een deelnemings-verhouding bestaat	C.III.1. Aandelen, deelnemingen en andere niet-vastrentende effecten	C.III.2. Obligaties en andere vastrentende effecten
a) Aanschaffingswaarde				
Per einde van het vorige boekjaar	77.844.009	42.766.676	394.112.608	12.634.215.710
Mutaties tijdens het boekjaar:				
- Acquisities	36.564.827		202.018.049	2.606.643.106
- Overdrachten en buitengebruikstellingen	-17.964.726	-10.455.267	-138.686.038	-2.021.562.520
- Overboekingen van een post naar een andere	-38.739.359	-	-	-
- Overige mutaties	-	-	-	-183.253.577
Per einde van het boekjaar	57.704.751	32.311.409	457.444.619	13.036.042.719
b) Meerwaarden				
Per einde van het vorige boekjaar	5.560.612		-	
Mutaties tijdens het boekjaar:				
- Geboekt	-		-	
- Afgeboekt	-5.560.612		-	
Per einde van het boekjaar	-		-	
c) Afschrijvingen en waardeverminderingen				
Per einde van het vorige boekjaar	14.010.536	-	4.082.288	43.237.632
Mutaties tijdens het boekjaar:				
- Geboekt	82.218	-	6.289.287	27.090.635
- Teruggenomen want overtollig	-13.811	-	-3.898.174	-21.397.193
- Afgeboekt	-859.973	-	-1.482.659	-17.496.842
Per einde van het boekjaar	13.218.970	-	4.990.742	31.434.232
d) Niet-opgevraagde bedragen				
Per einde van het vorige boekjaar	2.177.090		4.400.750	
Mutaties tijdens het boekjaar:				
Per einde van het boekjaar	-200.000		-781.500	
Per einde van het boekjaar	1.977.090		3.619.250	
Netto boekwaarde per einde van het boekjaar	42.508.691	32.311.409	448.834.627	13.004.608.487

Nr. 2. Staat betreffende de deelnemingen en maatschappelijke rechten in andere ondernemingen

NAAM, volledig adres van de ZETEL en zo het een onderneming naar Belgisch recht betreft, het B.T.W.- of NATIONAAL NUMMER	Maatschappelijke rechten gehouden door			Gegevens geput uit de laatst beschikbare jaarrekening			
	rechtstreeks		door de dochter-ondernemingen	Jaar-rekeningen vastgelegd op	Munt-eenheid	Eigen vermogen	Nettoresultaat
	Aantal	%	%				
Air Properties s.a. Rue Léon Laval 12 L-3372 Leudelange B179.427	110.925	51,00	0,00	30/09/2017	EUR	5.432	-940
AME s.a. Rue des Croisiers, 24 B-4000 Liège BE 0466.883.467	200.000	100,00	0,00	31/12/2016	EUR	118	-15
Ankaret Invest s.a. Rue des Croisiers, 24 B-4000 Liège BE 0438.840.866	2.368.879	100,00	0,00	31/12/2016	EUR	17.445	-21
Archeion s.a. Rue des Croisiers 24 B-4000 Liège BE 0832.269.896	28.410	100,00	0,00	31/12/2016	EUR	2.085	87
Ariane Building s.a. Place Saint-Jacques, 11/104 B-4000 Liège BE 0862.467.382	8.050	25,00	0,00	31/12/2016	EUR	-5.644	-2.278
Ariane Real Estate s.a. Rue des Croisiers, 24 B-4000 Liège BE 0898.866.435	200	100,00	0,00	31/12/2016	EUR	8.949	-19
Assurcard nv Fonteinstraat, 1A/301 B-3000 Leuven NN 475.433.127	900	20,00	0,00	31/12/2016	EUR	2.946	124
Bedrijvencentrum Meetjesland-Kerkstraat 108 B- 9050 Gentbrugge BE 0452.586.063	32	27,59	0,00	31/12/2016	EUR	339	-46
Bedrijvencentrum Regio Geraardsbergen Herenveld, 2 B-9500 Geraardsbergen BE 0456.832.584	32	27,12	0,00	31/12/2016	EUR	786	97
Bora s.a. Rue des Croisiers, 24 B-4000 Liège BE 0444.533.281	484	100,00	0,00	31/12/2016	EUR	6.635	38
Brussels I3 Funds nv Witte Patersstraat, 4 B-1040 Etterbeek BE 0477.925.433	1.090	18,17	0,00	31/12/2016	EUR	8.808	7.924
Centrexperts NV Leuvensesteenweg,510/30 B-1930 Zaventem BE 0463.891.315	80	10,00	0,00	31/12/2016	EUR	49	-59
Cerep Loi 1 s.a. Arianelaan 5 B-1200 Sint-Lambrechts-Woluwe BE 0866.441.909	195.667	35,00	0,00	31/12/2016	EUR	4.073	-1.352
Crédit populaire Place Communale Hôtel de Ville, 1 B-4100 Seraing BE 0403.943.335	400	10,00	0,00	31/12/2016	EUR	237	-1
De Oostendse Haard VZW Nieuwpoortsesteenweg, 205 B-8400 Oostende BE 0405.277.282	1.400	16,16	0,00	31/12/2016	EUR	18.884	-2.341
E.D.A. s.a. Avenue de la Cokerie, 9 B-4030 Grivegnée BE 0823.162.982	10	10,00	0,00	31/12/2016	EUR	220	18
Epimède Rue Lambert Lombard, 3 B-4000 Liège BE 0634.750.380	2.080	20,00	0,00	30/06/2017	EUR	3.370	-1.312

NAAM, volledig adres van de ZETEL en zo het een onderneming naar Belgisch recht betreft, het B.T.W.- of NATIONAAL NUMMER	Maatschappelijke rechten gehouden door			Gegevens geput uit de laatst beschikbare jaarrekening			
	rechtstreeks		door de dochter-ondernemingen	Jaar-rekeningen vastgelegd op	Munt-eenheid	Eigen vermogen	Nettoresultaat
	Aantal	%	%				
Ethias Distribution Epargne Crédit s.a. Rue des Croisiers, 24 B-4000 Liège BE 0508.712.243	999	99,90	0,10	31/12/2016	EUR	241	-19
Ethias Patrimoine s.a. Rue des Croisiers, 24 B-4000 Liège NN 894.377.612	40	100,00	0,00	31/12/2016	EUR	21.328	1.214
Ethias Services nv Rue des Croisiers, 24 B-4000 Liège NN 825.876.113	999	99,90	0,00	31/12/2016	EUR	348	64
Ethias Sustainable Investment Fund s.a. (European Equities High Yield) Rue des Croisiers 24 B-4000 Liège NN 865.127.063	189.422	89,17	10,83	31/12/2016	EUR	104.658	2.532
Ethias Sustainable Investment Fund s.a. (Global Equities) Rue des Croisiers 24 B-4000 Liège NN 865.127.063	20.136	100,00	0,00	31/12/2016	EUR	19.678	440
Expertisebureau Bellefroid nv Kiewitstraat, 175,B-3500 Hasselt BE 0429.884.105	13	10,40	0,00	31/12/2016	EUR	751	25
Foncière du Berlaymont SPRL Rue des Croisiers, 24 B-4000 Liège BE 0833.012.640	1.000	100,00	0,00	31/12/2016	EUR	387	-368
Fonds d'économie solidaire du bassin industriel de Charleroi Bd Pierre Mayence,1 B-6000 Charleroi BE 0464.424.815	5.000	13,19	0,00	31/12/2016	EUR	803	-8
Het Gehucht nv Rue des Croisiers 24 B-4000 Liège BE 0808.840.636	500	100,00	0,00	31/12/2016	EUR	1.566	-117
Immo Hofveld s.a. Rue des Croisiers, 24 B-4000 Liège NN 889.535.233	1.000	100,00	0,00	31/12/2016	EUR	-75	205
Immovivegnis s.a. Rue des Croisiers, 24 B-4000 Liège BE 0463.660.394	10.500	100,00	0,00	31/12/2016	EUR	38	-111
Impulse Microfinance Investment Fund Sneeuwbeslaan, 20/2 B-2610 Antwerpen NN 870.792.160	1.200	10,54	0,00	31/12/2016	EUR	3.700	914
Jan Dockx s.a. Rue des Croisiers, 24 B-4000 Liège BE 0458.920.757	2.500	100,00	0,00	31/12/2016	EUR	2.460	-188
Koala s.a. Rue des Croisiers, 24 B-4000 Liège BE 0873.412.150	400	100,00	0,00	31/12/2016	EUR	4.602	-142
Les Hauts Pr�s s.a. Rue des Croisiers, 24 B-4000 Liège BE 0812.149.029	1.000	100,00	0,00	31/12/2016	EUR	6.394	-49
Lothian Developments IV Rue des Croisiers 24 B-4000 Liège BE 0463.648.518	1.012.873	100,00	0,00	31/12/2016	EUR	3.083	-141
L'Ouvrier Chez Lui s.a. Rue d'Amérique, 26/1 B-4500 Huy NN 401.465.578	15.000	63,58	0,00	31/12/2016	EUR	3.243	-46

NAAM, volledig adres van de ZETEL en zo het een onderneming naar Belgisch recht betreft, het B.T.W.- of NATIONAAL NUMMER	Maatschappelijke rechten gehouden door			Gegevens geput uit de laatst beschikbare jaarrekening			
	rechtstreeks		door de dochter-ondernemingen	Jaar-rekeningen vastgelegd op	Munt-eenheid	Eigen vermogen	Nettoresultaat
	Aantal	%	%			(+) of (-) (in duizenden munteenheden)	
Huis der Verzekeringen Brussel de Meessquare 29, B-1000 Brussel BE.0403.306.501	2.776	10,66	0,00	31/12/2016	EUR	2.800	104
NEB Foncière s.a. Rue Louvrex, 95 B-4000 Liège BE 0480.029.838	145	29,41	0,00	31/12/2016	EUR	151	-17
NEB Participations s.a. Rue Louvrex, 95 B-4000 Liège BE 0480.029.739	60.503	29,43	0,00	31/12/2016	EUR	64.232	4.408
Network Research Belgium s.a. Parc Industriel des Hauts-Sarts 2 ^e avenue, 65 B-4040 Herstal BE 0430.502.430	42.530	68,39	0,00	31/12/2016	EUR	99.168	8.172
Palais des Expositions de Charleroi s.c. Avenue de l'Europe, 21 B-6000 Charleroi NN 401.553.571	9.856	23,03	0,00	31/12/2016	EUR	1.370	-477
Sagitta s.a. Rue des Croisiers, 24 B-4000 Liège BE 0812.356.489	240	100,00	0,00	31/12/2016	EUR	3.368	274
Skarabee nv Nijverheidskaai,3/21 B-8500 Kortrijk BE 0468.210.684	25.000	31,25	0,00	31/12/2016	EUR	2.535	244
Real Goed Invest Rue des Croisiers, 24 B-4000 Liège BE 0872.354.157	1.046	100,00	0,00	31/12/2016	EUR	2.370	145
Theodorus II s.a. Joseph Wybranlaan, 40 B-1070 Brussel NN 879.436.147	600	11,11	0,00	31/12/2016	EUR	2.208	3.720
Vecquim s.a. Rue des Croisiers, 24 B-4000 Liège NN 459.183.449	600	100,00	0,00	31/12/2016	EUR	1.786	111
Veran Real Estate s.a. Rue des Croisiers, 24 B-4000 Liège BE 0894.106.012	100	100,00	0,00	31/12/2016	EUR	5.456	-43
Vital Building s.a. Place Saint-Jacques, 11/105 B-4000 Liège NN 875.171.810	5.000	50,00	0,00	31/12/2016	EUR	4.431	-34

Nr. 3. Actuele waarde van de beleggingen

Activaposten		Bedragen
C. Beleggingen		16.468.619.226
I. Terreinen en gebouwen		310.009.032
II. Beleggingen in verbonden ondernemingen en deelnemingen		575.725.081
- Verbonden ondernemingen		448.425.822
1. Deelnemingen		448.425.822
2. Bons, obligaties en vorderingen		-
- Overige ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat		127.299.259
3. Deelnemingen		94.987.850
4. Bons, obligaties en vorderingen		32.311.409
III. Overige financiële beleggingen		15.576.755.305
1. Aandelen, deelnemingen en andere niet-vastrentende effecten		565.224.620
2. Obligaties en andere vastrentende effecten		14.227.659.225
4. Hypothecaire leningen en hypothecaire kredieten		418.769.134
5. Overige leningen		359.795.158
6. Deposito's bij kredietinstellingen		5.137.883
7. Andere		169.285
IV Deposito's bij cederende ondernemingen		6.129.808

Nr. 3bis. Afgeleide financiële instrumenten niet gewaardeerd tegen reële waarde

Raming van de reële waarde van alle categorieën van afgeleide financiële instrumenten niet gewaardeerd tegen reële waarde in de rekeningen, met vermelding van de aard en het volume van de instrumenten	Netto boekhoudwaarde	Reële waarde
FWD H BO: Volume: 12.000.000 €, forward buy on bonds, renterisico	-	1.318.530
FWD H SW: Volume: 715.000.000 €, swap forward, renterisico	-	1.086.986

Nr. 4 Staat betreffende de overige overlopende rekeningen van het actief

Uitsplitsing van de actiefpost G.III indien daaronder een belangrijk bedrag voorkomt	Bedrag
Verworven, niet-vervallen interesten en huurgelden	223.319.581

Nr. 5. Staat van het kapitaal

	Bedragen	Aantal aandelen
A. Maatschappelijk kapitaal		
1. Geplaatst kapitaal (post A.I.1. van de passiva)		
- Per einde van het vorige boekjaar:	1.000.000.000	xxxxxxxxxxxxxxx
- Wijziging tijdens het boekjaar:		
- Per einde van het boekjaar	1.000.000.000	xxxxxxxxxxxxxxx
2. Samenstelling van het kapitaal		
2.1. Aandelen, deelnemingen en andere niet-vastrentende effecten		
Aandelen zonder aanduiding van de nominale waarde	1.000.000.000	20.000.000
2.2. Aandelen op naam of aan toonder		
Op naam	xxxxxxxxxxxxxxx	20.000.000
G. Structuur van het aandeelhouderschap van de onderneming op de datum van de jaarafsluiting		
Vitrufin nv	xxxxxxxxxxxxxxx	20.000.000

Nr. 6. Staat van de voorzieningen voor overige risico's en kosten - Andere voorzieningen

Uitsplitsing van de passiefpost E.III	Bedragen
Voorziening overdracht First A-portefeuille	106.000.000
Voorziening eindeloopbaanplan	57.496.213
Voorziening voor geschillen	29.846.537
Overige voorzieningen voor risico's en kosten	14.006.083

Nr. 7. Staat van de technische voorzieningen en schulden

Betrokken posten van de passiva	Bedragen
a) Uitsplitsing van de schulden (of een deel van de schulden) waarvan de resterende looptijd méér dan 5 jaar is.	
B. Achtergestelde schulden	462.472.403
II. Niet-converteerbare leningen	462.472.403
Totaal	462.472.403
b) Schulden (of gedeelte van de schulden) en technische voorzieningen (of gedeelte van de technische voorzieningen) gewaarborgd door zakelijke zekerheden gesteld of onherroepelijk beloofd op de activa van de onderneming.	
D. Technische voorzieningen met betrekking tot de verrichtingen verbonden aan een beleggingsfonds van de activiteitengroep "Leven" wanneer het beleggingsrisico niet gedragen wordt door de onderneming	810.549.539
G. Schulden	334.908.479
IV Schulden ten aanzien van kredietinstellingen	334.908.479
Totaal	1.145.458.018
c) Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten.	
1. Belastingen (post G .V.1.a) van de passiva	
b) Niet-vervallen belastingschulden	24.419.433
2. Bezoldigingen en sociale lasten (post G.V.1.b) van de passiva	
b) Overige schulden met betrekking tot bezoldigingen en sociale lasten	39.006.407

Nr. 8. Staat van de overlopende rekeningen van het passief

Uitsplitsing van de passiefpost H	Bedragen
Over te dragen financiële opbrengsten	605.968
Toe te schrijven financiële lasten (Obligatielening en REPO)	21.967.957

Nr. 10. Inlichtingen betreffende de technische rekeningen

I. Activiteiten Niet-Leven

Naam	Totaal	Rechtstreekse zaken			
		Totaal	Ongevallen en ziekte	Motorrijtuigen Burgerlijke Aansprakelijkheid	Motorrijtuigen Andere takken
			(takken 1 en 2)	(Tak 10)	(takken 3 en 7)
1) Brutopremies	1.333.968.213	1.219.671.080	369.477.495	253.036.696	186.623.364
2) Verdiende brutopremies	1.331.939.218	1.217.610.070	369.043.940	253.446.665	187.254.888
3) Brutoschaden	921.850.702	778.743.146	269.628.857	200.441.936	74.013.422
4) Brutobedrijfskosten	244.391.334	220.610.299	43.045.453	51.572.971	35.870.956
5) Herverzekeringssaldo	-24.921.994	-23.599.615	-5.027.386	-4.235.515	-1.737.325
6) Commissielonen (art. 37)		26.869.121			

Naam	Rechtstreekse zaken				
	Scheepvaart Luchtvaart Transport	Brand en andere schade aan goederen	Algemene Burgerlijke aansprakelijkheid	Krediet en Borgtocht	Diverse geldelijke verliezen
	(takken 4, 5, 6, 7, 11 en 12)	(takken 8 en 9)	(Tak 13)	(takken 14 en 15)	(Tak 16)
1) Brutopremies	353.375	200.145.931	114.801.035	80.342	17.641.638
2) Verdiende brutopremies	356.766	199.406.220	114.470.206	83.546	16.399.790
3) Brutoschaden	130.675	89.247.714	94.787.949	957	8.257.821
4) Brutobedrijfskosten	133.096	43.422.853	21.830.469	52.701	3.327.518
5) Herverzekeringssaldo	-	-15.878.242	3.278.853	-	-
6) Commissielonen (art. 37)					

Naam	Rechtstreekse zaken		Aangenomen zaken
	Rechtsbijstand	Assistance	
	(Tak 17)	(Tak 18)	
1) Brutopremies	39.337.818	38.173.386	114.297.133
2) Verdiende brutopremies	39.321.169	37.826.880	114.329.148
3) Brutoschaden	17.438.741	24.795.074	143.107.556
4) Brutobedrijfskosten	8.016.289	13.337.993	23.781.035
5) Herverzekeringssaldo	-	-	-1.322.379
6) Commissielonen (art. 37)			

II. Levensverzekeringen

Naam		Bedragen
A. Rechtstreekse zaken		
1) Brutopremies:		1.150.432.090
a) 1. Individuele premies		58.997.058
2. Premies betreffende groepsverzekeringsovereenkomsten		1.091.435.032
b) 1. Periodieke premies		975.903.458
2. Enige premies		174.528.632
c) 1. Premies van overeenkomsten zonder winstdeling		22.819.208
2. Premies van overeenkomsten met winstdeling		1.127.173.338
3. Premies van overeenkomsten waarbij het beleggingsrisico niet gedragen wordt door de onderneming		439.544
2) Herverzekeringssaldo		1.049.072
3) Commissielonen (art. 37)		2.094.927
B. Aangenomen zaken		
Brutopremies		26.637

III. Niet-levensverzekering en levensverzekering, rechtstreekse zaken

Naam	Bedragen
Brutopremies:	
- In België	2.350.495.638
- in de andere lidstaten van de EEG	19.607.532

Nr. 11. Staat betreffende de personeelsleden in dienst

Categorieën	2017		
	Totaal aantal op afsluitdatum	Gemiddeld personeelsbestand (*)	Aantal gepresteerde uren
Personeel onder arbeids- of stageovereenkomst (**)	1.799	1.671,55	2.096.249
Uitzendkrachten of personen ter beschikking gesteld van de onderneming	0	0,43	757
Totaal	1.799	1.671,98	2.097.006

Categorieën	2016		
	Totaal aantal op afsluitdatum	Gemiddeld personeelsbestand (*)	Aantal gepresteerde uren
Personeel onder arbeids- of stageovereenkomst (**)	1.769	1.691,90	2.369.814
Uitzendkrachten of personen ter beschikking gesteld van de onderneming	0	0,40	698
Totaal	1.769	1.692,30	2.370.513

(*) Het gemiddeld personeelsbestand wordt berekend in voltijdse equivalenten overeenkomstig artikel 12, § 1 van het koninklijk besluit van 12 september 1983 tot uitvoering van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding en de jaarrekening van de ondernemingen.

(**) Het personeel onder arbeids- of stageovereenkomst bestaat uit de werknemers ingeschreven in het personeelsregister en verbonden met de onderneming door een arbeidsovereenkomst of een stageovereenkomst zoals bedoeld door het koninklijk besluit nr. 230 van 21 december 1983.

Met betrekking tot het personeel:

A. De volgende gegevens over het boekjaar en over het vorige boekjaar met betrekking tot de werknemers ingeschreven in het algemeen personeelsregister, en verbonden met de onderneming door een arbeidsovereenkomst of een startbaanovereenkomst	2017	2016
a) Hun volledige aantal op de afsluitdatum van het boekjaar	1.799	1.769
b) Het gemiddelde personeelsbestand tewerkgesteld door de onderneming tijdens het vorige boekjaar, berekend in voltijdse equivalenten overeenkomstig artikel 15, §4 van het Wetboek van Vennootschappen, en opgesplitst op basis van de volgende categorieën: - leidinggevend personeel - bedienden	26 1.646	18 1.674
c) Het aantal gepresteerde uren	2.096.249	2.369.814

B. De volgende gegevens over het boekjaar en over het vorige boekjaar met betrekking tot de uitzendkrachten en de ter beschikking van de onderneming gestelde personen	2017	2016
d) Hun volledige aantal op de afsluitdatum van het boekjaar	-	0
e) Het gemiddelde personeelsbestand berekend in voltijdse equivalenten naar analogie met deze van de werknemers ingeschreven in het personeelsregister	0,43	0,4
f) Het aantal gepresteerde uren	757	698

Nr. 12. Staat betreffende het geheel van de administratie- en beheerskosten, uitgesplitst volgens aard

Benaming	Bedragen
I. Personeelskosten	187.970.931
a) Bezoldigingen	101.897.744
b) Pensioenen	-
c) Andere rechtstreekse sociale voordelen	56.042.527
2. Patronale bijdragen voor sociale verzekeringen	36.663.822
3. Patronale toelagen en premies voor buitenwettelijke verzekeringen	163.516
4. Overige personeelsuitgaven	1.131.953
5. Voorzieningen voor pensioenen, bezoldigingen en sociale lasten	-7.928.631
a) Dotatie (+)	-
b) Bestedingen en terugnemingen (-)	-7.928.631
II. Diverse goederen en diensten	145.118.940
III. Afschrijvingen en waardeverminderingen op andere immateriële en materiële activa dan de beleggingen	50.174.354
IV Voorzieningen voor overige risico's en lasten	-13.350.000
1. Dotatie (+)	-2.550.000
2. Bestedingen en terugnemingen (-)	-10.800.000
V. Overige lopende lasten	8.652.776
1. Fiscale bedrijfskosten	1.450.112
a) Onroerende voorheffing	1.153.204
b) Overige	296.908
2. Bijdragen gestort aan openbare instellingen	4.874.334
4. Andere	2.328.330
VI. Teruggewonnen administratiekosten en overige lopende opbrengsten (-)	-22.680.085
1. Teruggewonnen administratiekosten	22.680.085
b) Overige	22.680.085
Totaal	355.886.916

Nr. 13. Overige opbrengsten, overige kosten

	Bedragen
A. Uitsplitsing van de overige opbrengsten (post 7. van de niet-technische rekening)	
Terugneming van waardeverminderingen op betwistingen	8.250.300
Opbrengsten van activa andere dan beleggingen	184.435
Meerwaarden op de realisatie van activa andere dan beleggingen	32.835
Ontvangen commissielonen	1.137.710
Andere	219.862
B. Uitsplitsing van de overige kosten (post 8. van de niet-technische rekening)	
Afschrijvingen	757.035
Waardeverminderingen op vorderingen	10.009.776
Minderwaarde op de realisaties van activa	2.054.239
Voorziening voor risico's en lasten	141.120.746
Lasten betreffende het eigen vermogen / commissies	2.631.679

Nr. 15. Belastingen op het resultaat

	Bedragen
A. Uitsplitsing van de post 15 a) 'Belastingen':	3.400.000
1. Belastingen op het resultaat van het boekjaar:	3.400.000
a) Voorafbetalingen en terugbetaalbare voorheffingen	1.461.692
d) Geraamde belastingsupplementen (opgenomen onder post G.V.1a) van de passiva	1.938.308
2. Belastingen op het resultaat van vorige boekjaren:	-
a) Verschuldigde of gestorte belastingsupplementen:	-
B. Belangrijkste oorzaken van de verschillen tussen de winst, voor belastingen, zoals deze blijkt uit de rekeningen en de geraamde belastbare winst	
Belastbaar tegen de normale aanslagvoet	
Afschrijvingen op herwaarderingsmeerwaarden:	600.000
Belastbare technische voorzieningen (wijzigingen):	-9.100.000
Belaste en financiële waardeverminderingen (wijziging):	-21.800.000
Belaste financiële voorzieningen (wijzigingen):	-27.100.000
Overige belaste voorzieningen en waardeverminderingen (wijziging):	650.000
Terugneming van waardeverminderingen op aandelen:	-5.900.000
Verworpen uitgaven (zonder ISOC):	19.100.000
Definitief belaste inkomsten:	-24.700.000
DNA voertuigen	-600.000
Meerwaarden op effecten van meer dan één jaar	-20.700.000
Aftrek van de vroegere verliezen:	-11.400.000
Aftrek voor risicokapitaal	-1.200.000
Belastbaar tegen de afzonderlijke aanslagvoeten	
Gerealiseerde meerwaarden op effecten van meer dan één jaar	20.700.000
Fairness tax	1.400.000
D. Bronnen van belastinglatenties:	
1. Actieve latenties:	1.547.600.000
Gecumuleerde fiscale verliezen die aftrekbaar zijn van latere belastbare winsten	466.600.000
Belaste technische voorzieningen	1.042.900.000
Belaste waardeverminderingen en financiële voorzieningen	20.700.000
Overige voorzieningen	16.300.000
Overige reserves (buitenbalans)	1.100.000
2. Passieve latenties:	8.500.000
Gerealiseerde meerwaarden (Gespreide taxatie)	8.500.000

Nr. 16. Andere taksen en belastingen ten laste van derden

	2017	2016
A. Taksen:		
1. Taksen op de verzekeringsovereenkomsten ten laste van derden	239.521.271	238.276.217
2. Andere taksen ten laste van de onderneming	1.772.200	2.762.925
B. De ingehouden bedragen ten laste van derden bij wijze van:		
1. Bedrijfsvoorheffing	265.894.536	274.428.017
2. Roerende voorheffing (op dividenden)	3.860.676	9.643.212

Nr. 17. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

	Bedragen
B. Persoonlijke zekerheden gesteld of onherroepelijk beloofd voor rekening van derden:	-
C. Zakelijke zekerheden door de onderneming gesteld of onherroepelijk beloofd op haar eigen middelen als zekerheid van de rechten en verplichtingen:	
a) van de onderneming:	352.409.527
D. Ontvangen zekerheden (andere dan in baar geld):	
a) effecten en waarden van de herverzekeraars:	78.607.882
b) overige:	753.679.995
H. Overige:	3.670.934.681
ACQUISITIEVERBINTENISSEN	1.660.146
OVERDRACHTSVERBINTENIS	8.372.165
CAPS/FLOOR	60.000.000
SWAPTIONS	2.795.000.000
BOND FORWARDS VERBINTENISSEN	14.510.400
VERBINTENISSEN FORWARD SWAP	715.000.000
LENINGSVERBINTENISSEN INFRA	12.137.500
VERBINTENISSEN OBLIGATIEFONDS	24.674.985
VERBINTENISSEN EQUITYFONDS	20.199.949
VERBINTENISSEN INFRA FONDS	2.791.996
LENINGSVERBINTENISSEN IMMOLENINGEN	1.300.000
VERBINTENISSEN INFORMATICAPROJECTEN	15.287.440

Nr. 18. Betrekkingen met verbonden ondernemingen en met ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat

Betrokken balansposten	Verbonden ondernemingen		Ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	
	2017	2016	2017	2016
C. II. Beleggingen in verbonden ondernemingen en deelnemingen	341.497.326	314.046.007	74.820.100	109.983.671
1 + 3 Deelnemingen	305.500.326	314.046.047	42.508.691	67.216.995
2 + 4 Bons, obligaties en vorderingen	35.997.000	-	32.311.409	42.766.676
- overige	35.997.000	-	32.311.409	42.766.676
D. II. Beleggingen in verbonden ondernemingen en deelnemingen	152.289	-	547	574
1 + 3 Deelnemingen	152.289	-	547	574
E. Vorderingen	7.836	656.319	-	635.468
I. Vorderingen uit hoofde van rechtstreekse verzekeringsverrichtingen	7.761	45.494	-	-
III. Overige vorderingen	75	610.825	-	635.468
B. Achtergestelde schulden	3.500.000	3.500.000	-	1.000.000
G. Schulden	9.446.114	13.204.512	-	535
I. Schulden uit hoofde van rechtstreekse verzekeringsverrichtingen	-	-	-	-
V. Overige schulden	9.446.114	13.204.512	-	535

Betrokken balansposten	Verbonden ondernemingen	
	2017	2016
- Door de onderneming gestelde of onherroepelijk beloofde persoonlijke en zakelijke zekerheden als waarborg voor schulden of verplichtingen van verbonden ondernemingen	-	62.550.000

Nr. 18bis. Relaties met verbonden ondernemingen

Relaties met verbonden ondernemingen (*)		
	2017	2016
1. Bedrag van de financiële vaste activa	24.127.203	46.645.398
- Deelnemingen	24.127.203	46.645.398
- Achtergestelde vorderingen		
- Overige vorderingen		
2. Vorderingen op verbonden ondernemingen	-	1.027.360.061
- Op meer dan één jaar	-	28.108.027
- Op hoogstens één jaar	-	999.252.034
3. Schulden ten aanzien van de verbonden ondernemingen	-	1.001.753.073
- Op meer dan één jaar	-	-
- Op hoogstens één jaar	-	1.001.753.073
4. Persoonlijke en reële waarborgen		
- Samengesteld of onherroepelijk beloofd door de onderneming als zekerheidsstelling voor de schulden of verbintenis van verbonden ondernemingen	-	-
- Samengesteld of onherroepelijk beloofd door verbonden ondernemingen als zekerheidsstelling voor de schulden of verbintenis van de onderneming	-	-
5. Overige belangrijke financiële verbintenissen	-	-
(*) Verbonden ondernemingen in de zin van artikel 12 van het Wetboek van Vennootschappen	-	-

Nr. 19. Financiële betrekkingen met:

	Bedragen
A. bestuurders en zaakvoerders:	
1. Uitstaande vorderingen op deze personen	656.571
4. Rechtstreekse en onrechtstreekse bezoldigingen en ten laste van de resultatenrekening toegekende pensioenen - aan bestuurders en zaakvoerders *	338.690

* Voor de niet-uitvoerende bestuurders en zonder vergoedingen en overige voordelen van het directiecomité (door toepassing van artikel 11 van de statuten wordt het mandaat van de uitvoerende bestuurders onbezoldigd uitgeoefend)

Nr. 19bis. Financiële betrekkingen met:

De commissaris en de personen met wie hij verbonden is	Bedragen
1. Bezoldiging van de commissaris:	625.000
2. Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door de commissaris:	345.050
- Andere controleopdrachten	236.625
- Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten	108.425
3. Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door de personen met wie de commissaris verbonden is:	103.191
- Belastingadviesopdrachten	44.426
- Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten	58.765

Nr. 20. Waarderingsregels:

De waarderingsregels die van toepassing zijn op de jaarrekening worden hieronder vermeld.

Activa van de balans

Immateriële activa (rubriek B)

De immateriële activa worden op de actiefzijde geboekt tegen hun aanschaffingswaarde of kostprijs.

De afschrijvingen van de immateriële vaste activa gebeuren volgens de lineaire methode aan 20 %, uitgezonderd de afschrijving van de kosten voor ontwikkeling en de afschrijving van de goodwill, wanneer hun gebruiksduur niet met zekerheid kan worden geraamd, die worden afgeschreven over een periode van ten hoogste tien jaar. De periode waarover goodwill wordt afgeschreven, wordt verantwoord in de toelichting 23.

Beleggingen (rubriek C)

Terreinen en gebouwen (onderrubriek C.I.)

Zij worden op de actiefzijde geboekt tegen hun aanschaffingswaarde of kostprijs, met inbegrip van de bijkomende kosten.

De terreinen worden niet afgeschreven.

De onroerende goederen verworven vóór 1 januari 2011 worden afgeschreven volgens de lineaire methode tegen de volgende percentages:

- Onroerende goederen: 2 %
- Aanpassingswerken: 10 %

De onroerende goederen verworven sinds 1 januari 2011 zijn onderverdeeld in de volgende categorieën:

- Ruwbouw
- Dak
- Buitenschrijnwerk
- Speciale technieken
- Afwerking

Deze onroerende goederen worden lineair afgeschreven over de verwachte gebruiksduur van elk onderdeel, na aftrek van hun restwaarde, voor zover ze betrouwbaar kunnen worden bepaald.

Beleggingen in verbonden ondernemingen en deelnemingen (onderrubriek C.II.)

In geval van duurzame ontwaarding maken deze beleggingen het voorwerp uit van waardeverminderingen. Op voorstel van het Directiecomité kunnen er aanvullende of uitzonderlijke waardeverminderingen worden geboekt.

Overige financiële beleggingen (onderrubriek C.III.)

Aandelen, deelnemingen en andere niet-vastrentende effecten (C.III.1)

In geval van duurzame minderwaarde maken deze beleggingen het voorwerp uit van waardeverminderingen. Het bestaan van een significante latente minderwaarde ten aanzien van de aanschaffingswaarde, bepaald op basis van de gewogen gemiddelde prijs over een periode van 12 opeenvolgende maanden voorafgaand aan de afsluiting, vormt een criterium van duurzame ontwaarding. De minderwaarde wordt als significant gekwalificeerd wanneer ze hoger is dan 20 % van de aanschaffingswaarde in een normale marktcontext. Dit criterium kan aan de beoordeling van het Directiecomité worden voorgelegd wanneer de markten volatieler zijn.

Op voorstel van het Directiecomité kunnen er aanvullende of uitzonderlijke waardeverminderingen worden geboekt. Voor zover het een aanzienlijk bedrag betreft, wordt de impact van deze waardeverminderingen opgenomen in de toelichting bij de jaarrekening.

In geval van overdracht van effecten wordt de boekwaarde, die gebruikt wordt om de gerealiseerde meer- of minderwaarde te berekenen, bepaald op basis van de gemiddelde gewogen prijs.

Obligaties en andere vastrentende effecten (C.III.2)

Deze beleggingen worden tegen hun aanschaffingswaarde in de balans opgenomen.

Wanneer echter hun actuair rendement, berekend bij de aankoop (rekening houdend met hun terugbetalingswaarde op vervaldag) verschilt van hun nominale opbrengst, wordt het verschil tussen de aanschaffings- en terugbetalingswaarde in resultaat genomen, pro rata temporis voor de resterende looptijd van de effecten als rentecomponenten op deze effecten en toegevoegd aan of afgetrokken van hun aanschaffingswaarde. Rekening houdend met het actuair rendement bij aankoop wordt dit verschil op geactualiseerde basis in het resultaat genomen.

Op de vastrentende effecten vermeld in post C.III.2. aan de actiefzijde worden systematisch waardeverminderingen toegepast om overeenkomstig de principes van artikel 19, 1ste alinea, rekening te houden met het risico dat de tegenpartijen van die effecten en vorderingen hun desbetreffende verplichtingen niet of niet volledig nakomen, waaronder begrepen, maar niet beperkt tot, de kans dat de terugbetaling van die effecten en vorderingen geheel of gedeeltelijk onzeker of in gevaar is. Wanneer de marktwaarde van die effecten en vorderingen duurzaam lager ligt dan de netto boekwaarde ervan, wordt dit behoudens bewijs van het tegendeel beschouwd als een duurzaam waardeverlies waarmee rekening moet worden gehouden voor de toepassing van deze bepaling.

Bij iedere afsluiting van de rekeningen wordt er een analyse gemaakt m.b.t. de toepassing van voornoemde regels en de beslissing

om een waardevermindering al dan niet te boeken. In deze analyse houden wij rekening met de volgende criteria om enerzijds de duurzame minderwaarden te identificeren en anderzijds om te evalueren of de boeking van een waardevermindering nodig is:

Criteria voor de bepaling van de duurzame minderwaarden

- De betreffende verzekeringsportefeuille / het betreffende afzonderlijke beheer;
- Het vermogen van de onderneming om die effecten tot hun maturiteit te houden;
- De duur van de vastgestelde latente minderwaarde.

Criteria die in aanmerking worden genomen om te bepalen of er een waardevermindering moet worden geboekt

- Een aanzienlijke stijging van de credit spreads voor beursgenoteerde emittenten;
- Een significante verslechtering in rating;
- Een vrijwillige of opgelegde herstructurering van de schuld;
- Het voorkomen van een credit event volgens de ISDA-regels;
- Belangrijke financiële moeilijkheden;
- In gebreke zijn met betrekking tot de betaling van de interesten of de hoofdsom;
- Het verdwijnen van een actieve markt voor dit financiële activa naar aanleiding van financiële moeilijkheden;
- Een aanzienlijke daling in de waarde van de collateral of van de onderliggende activa.

Voor de eeuwigdurende leningen moet het verschil tussen hun aanschaffingswaarde en hun lagere marktwaarde beschouwd worden als een duurzame ontwaarding zodat deze effecten gewaardeerd worden op de laagste waarde tussen hun boekwaarde en hun marktwaarde.

In geval van overdracht van effecten wordt de boekwaarde, die gebruikt wordt om de gerealiseerde meer- of minderwaarde te berekenen, bepaald op basis van de gemiddelde gewogen prijs.

In het kader van een arbitrageverrichting wordt de gerealiseerde meer- of minderwaarde op de balans behouden en in de resultaten opgenomen, gespreid over de duur van de wederbeleggingsinvestering.

Hypothecaire leningen en hypothecaire kredieten - Overige leningen (C.III.4 & C.III.5)

Op deze leningen worden waardeverminderingen toegepast volgens dezelfde regel als degene die wordt toegepast op de post C.III.2. hierboven.

Beleggingen met betrekking tot de verrichtingen verbonden aan een beleggingsfonds van de activiteitengroep "Leven" en waarvan het beleggingsrisico niet gedragen wordt door de onderneming (rubriek D - tak 23)

Deze beleggingen worden tegen hun huidige waarde (marktwaarde) in de balans opgenomen.

Deposito's bij kredietinstellingen (onderrubriek C.III.6)

Vorderingen (rubriek E)

Beschikbare waarden (onderrubriek F.II)

Deze posten worden tegen hun nominale of aanschaffingswaarde geboekt.

Er worden waardeverminderingen opgetekend om rekening te houden met de onzekerheden van hun terugwinning.

Deel van de herverzekeraars in de technische voorzieningen (rubriek D. bis)

Deze post bevat de verbintenis van de herverzekeraars. De opgetekende bedragen worden bekomen conform de verschillende herverzekeringsverdragen die van toepassing zijn.

Overige activabestanden (rubriek F)

Materiële activa (onderrubriek F.I.)

De materiële activa worden op het actief geboekt tegen hun aanschaffingswaarde of kostprijs, met inbegrip van de bijkomende kosten.

De afschrijvingen gebeuren volgens de lineaire methode tegen de volgende percentages:

- installaties, machines, elektronische uitrusting: 33 1/3 %
- rollend materieel: 25 %
- meubilair en kantoomateriaal: 10 %

Het meubilair en kantoomateriaal waarvan de aanschaffingswaarde minder dan 250,00 EUR bedraagt, wordt het eerste jaar afgeschreven.

- medisch materiaal: 20 %

Passiva van de balans

Technische voorzieningen (rubriek C)

Deze voorzieningen worden met voorzichtigheid berekend, rekening houdend met de wettelijke en reglementaire bepalingen vastgesteld door de verschillende controleorganen.

De voorziening voor egalisatie en catastrofes wordt geëvalueerd volgens de actuariële methode.

Technische voorzieningen met betrekking tot de verrichtingen verbonden aan een beleggingsfonds van de activiteitengroep "Leven" en waarvan het beleggingsrisico niet gedragen wordt door de onderneming (rubriek D - tak 23)

Deze voorzieningen worden geschat op basis van de huidige waarde van de activa van rubriek D.

Voorzieningen voor overige risico's en lasten (rubriek E)

De voorzieningen die moeten worden aangelegd om de voorzienbare risico's en kosten te dekken, worden met voorzichtigheid, oprechtheid en te goeder trouw bepaald.

De voorzieningen met betrekking tot voorgaande boekjaren worden regelmatig herzien en in het resultaat opgenomen als ze zonder voorwerp zijn.

Deposito's ontvangen van de herverzekeraars (rubriek F) en schulden (rubriek G)

Deze posten worden tegen hun nominale waarde ingeschreven.

Andere bijzondere regels

Rekeningen in deviezen

De monetaire bestanddelen worden in euro gevaloriseerd tegen de contante koers op de afsluitingsdatum van het boekjaar.

De niet-monetaire bestanddelen worden behouden in euro tegen hun aanschaffingskoers.

Het saldo van de negatieve verschillen uit de omrekening van monetaire bestanddelen, andere dan de technische voorzieningen, wordt in de resultatenrekening opgenomen. Het saldo van de positieve verschillen wordt opgenomen in de overlopende rekeningen als over te dragen opbrengst.

Afgeleide producten

De afgeleide producten, aangewend ten speculatieve titel, volgen het voorzichtigheidsprincipe. Dit betekent dat de latente minderwaarden het voorwerp uitmaken van waardeverminderingen of worden gebruikt om voorzieningen voor financiële risico's mee aan te leggen. De latente meerwaarden worden evenwel niet in het resultaat opgenomen.

De termijnrenteverrichtingen tot microdekking of afgesloten in het kader van het ALM-beheer worden symmetrisch gewaardeerd met de toerekening van kosten of opbrengsten van de gedekte bestanddelen over de resterende looptijd van deze bestanddelen. Onder als afdekking bestemde termijnrenteverrichting moet worden verstaan de termijnverrichting die tot doel of gevolg heeft het risico te compenseren of te beperken op een actief, een passief, een recht, een verplichting buitenbalansstelling of een geheel van bestanddelen met homogene kenmerken ten aanzien van hun renteschommelingsgevoeligheid.

Tot slot: de afdeckingsverrichtingen of de verrichtingen afgesloten in het kader van het ALM-beheer moeten van bij het begin als zodanig worden gekwalificeerd.

Nr. 22. Verklaring met betrekking tot de geconsolideerde jaarrekening

A. Inlichtingen te verstrekken door alle ondernemingen:

- De onderneming stelt op en publiceert, overeenkomstig het koninklijk besluit betreffende de geconsolideerde jaarrekening van verzekeringsondernemingen en herverzekeringsmaatschappijen, een geconsolideerde jaarrekening en een geconsolideerd jaarverslag:
ja/nee (*): Ja

Nr. 23. Bijkomende inlichtingen die de onderneming op basis van het besluit van 17/11/94 moet verstrekken

De onderneming, in voorkomend geval, somt de bijkomende inlichtingen op, vereist:

Art 27 bis § 3, laatste alinea	Bedragen
2. Obligaties en andere vastrentende effecten	-20.501.744

Gebruikte afgeleide instrumenten	
Swaptions	13 aankooptransacties en 17 maturiteitstransacties
Forward Bonds	geen enkele aankooptransactie, 2 oefentransacties en 21 verkooptransactie
Forward swaps	17 aankooptransacties
Cap/floor	Geen enkele aankooptransactie en geen enkele vervroegde maturiteitstransactie

Boekhoudkundige resultaten	Resultaat	Terugneming van waardeverminderingen	Dotatie aan de waardeverminderingen
Swaptions	- 4.107.650	-	-29.799.644
Forward bonds	-16.790.991	-	-
Cap/floor	-	-	-22.770

Acquisitie van de totaliteit van Whestia:

In 2017 heeft Ethias nv, die al 25 % van het kapitaal van Whestia in bezit had, de totaliteit van de aandelen verworven. Na akkoord van de NBB hebben de overdracht van de aandelen en de betaling van de overdrachtprijs plaatsgevonden op 3 april 2017. De fusie door overname van Whestia door Ethias vond plaats op 23 juni 2017, met terugwerkende kracht op 1 januari 2017. Deze aankoop genereerde een goodwill van 26,4 miljoen euro, afgeschreven op 10 jaar in overeenstemming met de waarderingsregels en wat overeenstemt met de duur van de verworven verbintenissen. De impact van de afschrijving in 2017 bedraagt 2,6 miljoen euro.

Wijziging van de verdeling van de algemene kosten

De evolutie van de algemene kosten wordt beïnvloed door een herziening van de activering van de informaticaprogramma's die leidt tot de boeking van een bijkomende afschrijving van 31,5 miljoen euro en een last van 13,5 miljoen euro voor de projecten waarvan de afschrijving nog niet is gestart. De totale impact van deze herziening op de rekeningen van 2017 bedraagt dus 45 miljoen euro.

De verdeling van de beheerkosten binnen de 4 processen werd in 2017 gewijzigd om de definities in de Solvency II-norm beter weer te geven.

De belangrijkste verschillen zijn:

- 1) de productiekosten van de verzekeringscontracten werden tot beloop van 67 miljoen euro geherklasseerd van de acquisitiekosten naar de administratieve kosten;
- 2) de kosten voor sponsoring en de tarifiering werden voor om en bij de 6 miljoen euro geherklasseerd van de interne administratieve kosten naar de interne acquisitiekosten;
- 3) de ondersteunende activiteiten werden in 2016 voornamelijk opgenomen in de administratieve kosten, maar een deel had betrekking op de 3 andere processen.

Knipperlichtdotatie

Op 22 november 2017 bevestigde de Nationale Bank, in toepassing van artikel 34quinquies, §4 van het koninklijk besluit van 1 juni 2016 tot wijziging van het koninklijk besluit van 17 november 1994 op de jaarrekening van de verzekerings- en herverzekeringsondernemingen dat zij Ethias nv vrijstelt van de verplichting om bijkomende voorzieningen te doteren voor het boekjaar 2017 aangezien de vereiste solvabiliteitsvoorwaarden vervuld werden.

14.4 Sociale balans

Nummer van het paritaire comité dat bevoegd is voor de onderneming: 306

Staat van de tewerkgestelde personen

Werknemers waarvoor de onderneming een Dimona-verklaring heeft ingediend of die zijn ingeschreven in het algemeen personeelsregister.

2017	Totaal	Mannen	Vrouwen
Gemiddeld aantal werknemers			
Voltijds	1.425,44	811,16	614,28
Deeltijds	355,05	89,16	265,89
Totaal in voltijdse equivalenten (VTE)	1.671,5	870,6	800,9
Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren			
Voltijds	1.798.039,07	1.032.796,70	765.242,37
Deeltijds	298.209,44	64.892,82	233.316,62
Totaal	2.096.248,51	1.097.689,52	998.558,99
Personeelskosten			
Voltijds	158.281.444,46	96.911.734,83	61.369.709,63
Deeltijds	29.689.485,81	9.805.133,58	19.884.352,23
Totaal	187.970.930,27	106.716.868,41	81.254.061,86
Bedrag van de voordelen bovenop het loon	282.913,92	160.618,92	122.295,00

2016	Totaal	Mannen	Vrouwen
Gemiddeld aantal werknemers	1.678,46	872,58	805,88
Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren	2.369.814,02	1.264.618,03	1.105.195,99
Personeelskosten	195.984.328,15	112.559.859,52	83.424.468,63
Bedrag van de voordelen bovenop het loon	239.058,28	137.298,56	101.759,72

2017	Voltijds	Deeltijds	Totaal (VTE)
Aantal werknemers	1.482	317	1.700,2
Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst			
Overeenkomst voor een onbepaalde tijd	1.406	317	1.624,2
Overeenkomst voor een bepaalde tijd	74	-	74,0
Vervangingsovereenkomst	2	-	2,0
Volgens het geslacht en het studieniveau			
Mannen	845	68	887,7
lager onderwijs	-	-	-
secundair onderwijs	147	35	166,6
hoger niet-universitair onderwijs	440	20	454,8
universitair onderwijs	258	13	266,3
Vrouwen	637	249	812,5
lager onderwijs	-	-	-
secundair onderwijs	93	74	140,8
hoger niet-universitair onderwijs	322	130	419,7
universitair onderwijs	222	45	252,0
Volgens de beroepscategorie			
Directiepersoneel	26	-	26,0
Bedienden	1.456	317	1.674,2

Uitzendkrachten en ter beschikking van de onderneming gestelde personen

2017	Uitzendkrachten
Gemiddeld aantal tewerkgestelde personen	0,43
Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren	757,49
Kosten voor de onderneming	22.802,98

Tabel van het personeelsverloop tijdens het boekjaar

Ingetreden	Voltijds	Deeltijds	Totaal (VTE)
Aantal werknemers waarvoor de onderneming tijdens het boekjaar een Dimona-verklaring heeft ingediend of die tijdens het boekjaar werden ingeschreven in het algemeen personeelsregister	95	0	95,0
Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst			
Overeenkomst voor een onbepaalde tijd	46	-	46,0
Overeenkomst voor een bepaalde tijd	49	-	49,0
Vervangingsovereenkomst	-	-	-

Uitgetreden	Voltijds	Deeltijds	Totaal (VTE)
Aantal werknemers waarvoor de onderneming tijdens het boekjaar een Dimona-verklaring heeft ingediend of die tijdens het boekjaar werden ingeschreven in het algemeen personeelsregister	60	5	64,1
Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst			
Overeenkomst voor een onbepaalde tijd	36	5	40,1
Overeenkomst voor een bepaalde tijd	23	-	23,0
Vervangingsovereenkomst	1	-	1,0
Volgens de reden van beëindiging van de overeenkomst			
Pensioen	5	-	5,0
Werkloosheid met bedrijfstoelag	6	1	6,5
Ontslag	6	1	7,0
Andere reden	43	3	45,6

Inlichtingen over de opleidingen voor de werknemers tijdens het boekjaar

2017	Mannen	Vrouwen
Formele voortgezette beroepsopleidingsinitiatieven ten laste van de werkgever		
Aantal betrokken werknemers	403	460
Aantal gevolgde opleidingsuren	4.228,78	4.394,70
Nettokosten voor de onderneming	843.174,04	934.222,52
waarvan brutokosten rechtstreeks verbonden met de opleidingen	763.268,95	843.015,71
waarvan betaalde bijdragen en stortingen aan collectieve fondsen	79.905,09	91.206,81
waaronder subsidies en andere ontvangen financiële voordelen (in mindering te brengen)	-	-
Minder formele of informele voortgezette beroepsopleidingsinitiatieven ten laste van de werkgever		
Aantal betrokken werknemers	913	886
Aantal gevolgde opleidingsuren	3.929	3.607
Nettokosten voor de onderneming	256.413	235.429

Bijlage: verklaring met betrekking tot de niet-financiële informatie

NIET-FINANCIËEL VERSLAG

2017

ethias

INLEIDING

Als mutualistisch geïnspireerde verzekeringsonderneming en speler in de sociale economie heeft Ethias altijd al de principes van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) toegepast, vaak zonder het te (laten) weten.

MVO is voor Ethias namelijk veel meer dan een populair concept of een louter communicatiemiddel. Het is in de eerste plaats een managementtool die de onderneming niet enkel toelaat haar activiteiten te positioneren in overeenstemming met haar waarden en haar eigenheden, maar ook - in het kader van een permanente dialoog met alle stakeholders - de geboekte vooruitgang op sociaal, maatschappelijk en ecologisch vlak te evalueren.

In dat opzicht werd in 2003 een paritair Ethisch Comité opgericht. Dit orgaan houdt zich bezig met het begeleiden van de ontwikkeling, de opvolging en de evaluatie van de acties, initiatieven en projecten inzake MVO binnen Ethias. MVO is bovendien een transversale competentie die al onze activiteiten aanbelangt.

Het niet-financieel verslag past volkomen binnen deze aanpak. Het is tot stand gekomen dankzij de medewerking van de leden van het Ethisch Comité, en meer algemeen, van alle Ethias-medewerkers, en dankzij de goede relaties met de verschillende stakeholders.

In het belang van een betere wereld - die rechtvaardiger, ecologischer, billijker en solidairder is - belicht het verslag de resultaten van Ethias als

- Vertrouwensvolle verzekeraar
- Duurzame onderneming
- Verantwoorde belegger

Bij Ethias willen we MVO laten leven in alle geledingen van de onderneming. Wij willen het dynamisme en de creativiteit van onze medewerkers bundelen opdat we van onze onderneming een blijvend succes kunnen maken ten dienste van onze verzekerden, voortbouwend op onze nieuwe ondernemingswaarden: menselijk, engagement, klanttevredenheid en enthousiasme.

De verzekeraar van morgen is de partner die extra toegevoegde waarde weet te creëren voor de samenleving en die zich inzet voor sociale, ethische en ecologische aangelegenheden.

De missie van Ethias is dan ook duidelijk: de verzekering vereenvoudigen om u zekerheid, gemoedsrust en ondernemingsvrijheid te bieden, met innovatieve producten en diensten. Als partner van uw dagelijkse leven stellen wij onze expertise en ons dynamisme tot uw dienst.

Wij wensen u veel leesplezier.

Philippe LALLEMAND

Voorzitter van het Directiecomité
Chief Executive Officer

Myriam VAN VARENBERGH

Voorzitster van de
Raad van bestuur

INHOUD

1. ALGEMEEN KADER	7
1.1 Grote tendensen	7
1.2 Het Ethias-model.....	8
1.3 De strategische bouwstenen van Ethias	9
1.4 Risico's en opportuniteiten	12
1.5 Methodologie.....	13
2. ETHIAS ALS VERTROUWENSVOLLE VERZEKERAAR	15
2.1 Verzekeringsproducten met duurzame impact	15
2.2 Partnerships	16
2.3 Cliënten	16
• Preventie	17
• Digitale transformatie	18
• Digitale dienstverlening	18
• Nabijheid	18
2.4 Risicobeheer	19
2.5 Klachtenbeheer	19
3. ETHIAS ALS DUURZAME ONDERNEMING	21
3.1 Sociale cohesie	21
3.2 Ethias 2.0	21
3.3 Diversiteit	22
3.4 Operationele uitmuntendheid voor iedereen	23
3.5 Enthousiasmering	24
3.6 Preventie van psychosociale risico's	25
• Sociale Cel	25
• De vertrouwenspersonen.....	25
• De EHBO'ers	25
3.7 Integriteit.....	26
• Integriteitsbeleid	26
• Mondiaal Pact van de Verenigde Naties.....	26
• Sociaal-ethische code	27
• Gedragscode van de Directie Financiën.....	28
• Ethisch Comité	28
3.8 Bescherming van het milieu	29
• Bestuur met aandacht voor het milieu	29
• VERMINDERING VAN DE CO ² -UITSTOOT	29
• Afvalvermindering.....	29
• Verantwoorde leveranciers.....	30
• Mobiliteit.....	31
• Green Movement.....	32
3.9 sponsoring.....	33
4. ETHIAS ALS VERANTWOORDE BELEGGER	35
4.1 Ethische investeringscode van Ethias	35
4.2 Verantwoorde investeringen	36
5. CONCLUSIES	39
5.1 Reikwijdte van het verslag	39
5.2 Beginselen van het verslag	39
5.3 Toetreding.....	40

1. ALGEMEEN KADER

1.1 GROTE TENDENSEN

De verzekeringssector wordt geconfronteerd met tal van uitdagingen.

Als voorbeelden vermelden we:

Evolutie in de consumptiegewoonten van de cliënten

- Nieuwe risico's
- Nieuwe distributiemodellen
- Prijsvergelijkers
- Klantervaring
- Zoektocht naar de meest nabije en eenvoudige relatie
- Deeleconomie
- ...

Regelgevend kader

- Solvabiliteit II
- Europese Verordening Gegevensbescherming (GDPR)
- Richtlijn voor de distributie van verzekeringen (Insurance Distribution Directive – IDD)
- Boekhoudkundige normen IFRS 17
- Richtlijn betreffende de markten voor financiële instrumenten (MiFID)
- ...

Technologische en digitale evolutie

- Internet of Things (IoT)
- Big data
- Sociale netwerken
- Digitalisering
- Robotisering
- Nieuwe verzekeringsmodellen
 - » P2P
 - » Micro-segmentering
 - » On-demand insurance
 - » ...
- ...

Macro-economische en demografische omgeving

- Lagerentemgeving
- Nieuwe spelers
- Vergrijzende bevolking
- ...

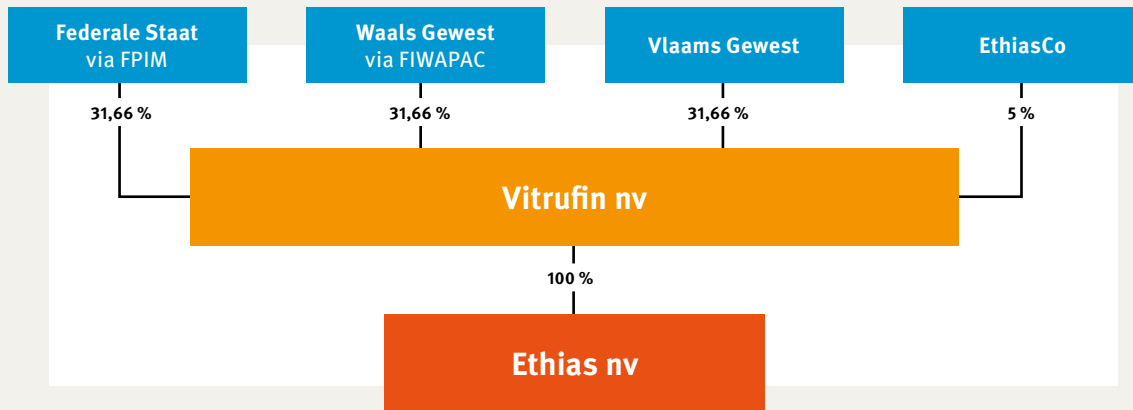

Het gaat hier om tal van opportuniteiten en uitdagingen die Ethias zorgvuldig en doordacht wil opnemen.

In dat kader is het Directiecomité in 2017 gestart met het programma “Ethias 2.0” dat betrekking heeft op de gehele onderneming. Het doel van dit programma bestaat erin onze structuren, onze organisatie, onze governance en onze processen te versterken ten gunste van de **tevredenheid van de klant**.

1.2 HET ETHIAS-MODEL

Ethias is een Belgische verzekeringsmaatschappij die in 1919 werd opgericht door een groep van gemeente- en provinciebesturen.

Ethias is de **4de verzekeraar** van het land voor alle takken samen, met een marktaandeel van 9 %.

Ethias is een **multitakkenverzekeraar**, Leven en Niet-Leven, zowel voor **collectiviteiten** (publieke, socialprofit- en corporate sector) als voor **particuliere cliënten**.

Ethias is de verzekeraar nr. 1 van de overheidssector en zijn werknemers.

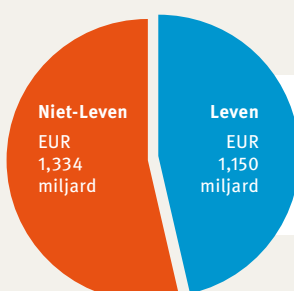
Tot haar verzekerden behoren: de **Federale Staat**, de **Gewesten** en **Gemeenschappen**, de **lokale overheden** (provincies, steden en gemeenten, OCMW's ...), de **openbare ondernemingen** alsook duizenden **intercommunales**, **scholen**, **ziekenhuizen**, **diensten van algemeen nut**, **verenigingen** ...

Meer dan een miljoen mannen en vrouwen stellen hun vertrouwen in Ethias.

Ethias is de enige belangrijke directe verzekeraar in België.

Zij heeft de volgende distributiekanaalen:

- Een netwerk van **42 regionale kantoren** verspreid over België
- Twee **customer centers**
- De **website** www.ethias.be en haar **digitale toepassingen**
- Een team van **inspecteurs, technico-commerciële medewerkers** en **preventiespecialisten** voor de collectiviteiten
- Een **netwerk van makelaars** voor het bedrijfsleven

INCASSO

Het incasso van Ethias op 31/12/2017 bedraagt **EUR 2,484 miljard**.

1.3 DE STRATEGISCHE BOUWSTENEN VAN ETHIAS

2017 was een scharnierjaar voor Ethias!

Nieuwe organisatie Ethias 2.0

Ethias 2.0 vertaalt de nieuwe, interne organisatie van Ethias, met als doel meer coherentie, meer efficiëntie en meer wendbaarheid, om zo de cliënt volledig centraal in onze activiteiten te plaatsen.

(zie punt 3.2)

Akkoord van de aandeelhouders

De aandeelhouders van Ethias sluiten een akkoord om het aandeelhouderschap te stabiliseren voor een periode van 2 jaar. Dit akkoord laat Ethias toe om zich opnieuw te focussen op het verzekeringsberoep door haar businessmodel nog verder te versterken, in het voordeel van alle stakeholders en ten dienste van haar cliënten.

Nieuwe governance

Nieuwe organisatie, versterking en vereenvoudiging van de beheerorganen en -structuren.

Het Directiecomité telt vandaag 4 mannen en 2 vrouwen.

Philippe Lallemand

Voorzitter van het Directiecomité - Chief Executive Officer

Benoît Verwilghen

Vice-CEO - Chief Client Officer

Brigitte Buyle

Chief Digital Transformation Officer

Cécile Flandre

Chief Financial Officer

Frank Jeusette

Chief Risk Officer

Luc Kranzen

Chief Services Officer

De raad van bestuur kreeg eveneens een nieuwe samenstelling:

Myriam Van Varenbergh

Voorzitster

Jacques Braggaar

Bestuurder

Marc Descheemaeker

Bestuurder

Kathleen Desmedt

Bestuurster

Philippe Donnay

Bestuurder (onafhankelijk)

Olivier Henin

Bestuurder

Ingrid Loos

Bestuurder (onafhankelijk)

Marc Meurant

Bestuurder

Philip Neyt

Bestuurder

Anne-Marie Seeuws

Bestuurder (onafhankelijk)

Karl Van Borm

Bestuurder

Bruno van Lierde

Bestuurder (onafhankelijk)

Philippe Lallemand

Bestuurder

Benoît Verwilghen

Bestuurder

Cécile Flandre

Bestuurder

Frank Jeusette

Bestuurder

Op 20/03/2017 stelde de raad van bestuur een **nieuwe CEO**, Philippe Lallemand, aan.

Het directiecomité werd ook versterkt via de benoeming van een **nieuwe CFO**, Cécile Flandre.

Binnen de onderneming is er een evenwichtige man/vrouw-verdeling.

Sinds 2017 bestaat minstens een derde van het Directiecomité en van de Raad van bestuur uit vrouwen. Voor de eerste keer zit een vrouw de raad van bestuur voor.

Binnen dit veranderingskader van onze interne en externe werkomgeving zijn wij gestart met het herbekijken én versterken van onze strategische fundamenten. Dit omvat een actualisering van:

- onze **waarden**
- onze **missie**
- onze **visie**
- onze **strategie**

De **missie** is de bestaansreden van de onderneming. Zij illustreert wat de onderneming doet, wat zij te bieden heeft en hoe zij zich positioneert.

Onze missie:

De verzekering vereenvoudigen om u zekerheid, gemoedsrust en ondernemingsvrijheid te bieden, met innovatieve producten en diensten.

Als partner van uw dagelijkse leven stellen wij onze expertise en ons dynamisme tot uw dienst.

De **visie** van de onderneming wordt momenteel geactualiseerd en zal in de loop van 2018 worden afgewerkt. Die visie zal vervolgens worden uitgedragen via de actualisering van het strategisch plan.

#TrotsOpOnzeWaarden

De **waarden** vormen de identiteit van de onderneming, van haar cultuur en van haar persoonlijkheid. Zij moeten voor alle medewerkers een leidraad zijn in hun dagelijkse taken, ongeacht hun type van activiteit.

Voor het actualiseren van die waarden hebben wij beslist om alle medewerkers aan het woord te laten via een online enquête over de waarden van de onderneming en over hun omzetting in verschillende eigenschappen of kenmerken.

Dit zijn de **geactualiseerde waarden** die uit de peiling naar voren kwamen:

#Menselijk

Het menselijke aspect staat centraal in al onze relaties die wij met respect en met empathie behandelen.

Wij zijn een daadwerkelijke partner voor elk van onze gesprekspartners. Bij ons zijn nabijheid en solidariteit geen loze woorden.

#Empathie #Respect
#Nabij #Team #Solidariteit

#Engagement

Sinds bijna 100 jaar engageren wij ons dag in dag uit, op een efficiënte manier, voor onze klanten, voor onze collega's en voor de samenleving. Wij zijn betrouwbaar, schenken vertrouwen en gaan proactief te werk. Dit engagement heeft ook betrekking op de ethiek, die aan de basis van al onze acties blijft liggen, en op onze maatschappelijke verantwoordelijkheid.

#Vertrouwen #Betrouwbaar #Verantwoordelijk #100jaar
#MaatschappelijkEngagement #Ethiek #Proactief

#Klanttevredenheid

Dit is de motor van onze activiteit en van al onze acties. Vanuit onze mutualistische achtergrond benadrukken wij de contactcultuur met de cliënt en de kwaliteitsvolle dienstverlening die als voorbeeld geldt. Onze toegankelijkheid, onze efficiëntie, onze flexibiliteit spreken voor zich en dragen duidelijk bij aan de tevredenheid van onze klanten.

#Toegankelijk #Partner #Flexibiliteit #Eenvoud
#Aanpassingsvermogen #Efficiëntie #Wendbaar

#Enthousiasme

Wat er ook gebeurt, Ethias heeft een hart voor de zaak. Wij geven dagelijks blijk van energie, vitaliteit, optimisme en dynamisme. Dit enthousiasme maakt ons creatief en laat ons innovatieve projecten ondernemen.

#Innovatie #Vitaliteit #Creativiteit
#Energie #Dynamisme #Optimisme

1.4 RISICO'S EN OPPORTUNITEITEN

Enkele voorbeelden van niet-financiële risico's:

Cybercriminaliteitsrisico's

Het risico op hacking of een cyberaanval vormt een van de belangrijkste risico's van de 21e eeuw.

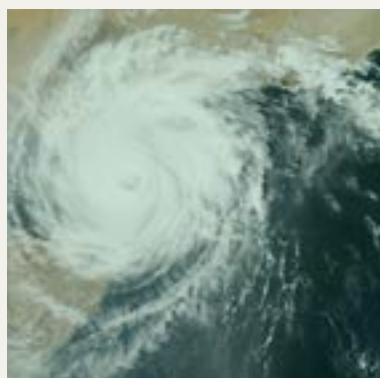
Om de maatschappij te wapenen tegen dit type van risico's heeft Ethias een nieuw verzekeringsproduct tegen cybercriminaliteit ontwikkeld. Deze volledige en innovatieve verzekering dekt de burgerlijke aansprakelijkheid en de gegevensbescherming. Zij is bovendien gekoppeld aan preventie, monitoring en tussenkomst bij schade.

Net als elke verzekeringsmaatschappij die een massa persoonsgegevens verwerkt, is Ethias uiteraard betrokken bij de nieuwe **regelgeving voor de bescherming van persoonsgegevens** die de Europese Unie heeft aangenomen (GDPR*). In 2017 is een GDPR-opleidingsprogramma van start gegaan. Diverse communicatieacties en opleidingssessies staan gepland voor het voltallige personeel in 2018. Ethias onderneemt ook stappen voor het sensibiliseren van haar cliënten in Collectiviteiten opdat zij zich ten volle bewust zou worden van het gevaar van cyberrisico's en van het nut om zich ertegen te wapenen via passende verzekeringsdekkingen die Ethias aanbiedt.

Milieurisico's

Bij de ontwikkeling van haar continuïteitsplan voert Ethias op regelmatige tijdstippen continuïteitstests voor haar bedrijfsactiviteiten uit om zo haar weerstandsvermogen te bepalen ten aanzien van een natuurramp risico dat zich zou kunnen voordoen.

Risico op bedreiging van de energievoorziening

In het kader van haar continuïteitsplan voert Ethias op regelmatige tijdstippen black-outtests uit om haar weerstandsvermogen te bepalen op basis van haar zelfvoorziening op energievlak.

* **De Algemene Verordening inzake Gegevensbescherming** (afgekort als "GDPR" in het Engels) vormt de Europese referentietekst inzake bescherming van de persoonsgegevens. Deze regelgeving versterkt en verenigt de gegevensbescherming voor individuen binnen de Europese Unie. De bepalingen zijn vanaf 25 mei 2018 rechtstreeks van toepassing op alle 28 lidstaten van de Europese Unie.

Andere niet-financiële risico's worden besproken in de hiernavolgende tekst.

1.5 METHODOLOGIE

Voor Ethias is de opmaak van het niet-financieel verslag meer dan een wettelijke verplichting.

Het is een zaak van continuïteit aangezien Ethias sinds 2007 een verslag over maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO-verslag) heeft opgesteld, maar ook een opportuniteit om een stand van zaken op te maken over de aanpak als toonaangevende verzekeraar in maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Dit verslag biedt namelijk de gelegenheid om een balans op te maken, de eventuele tekortkomingen te identificeren en de MVO-strategie te updaten door het vastleggen van de doelstellingen die Ethias in 2018 wil bereiken en de elementen om deze te meten (KPI's). Dit document werkt overkoepelend aangezien het uiting geeft aan de samenwerking tussen de verschillende entiteiten om een gemeenschappelijk doel te bereiken: een maatschappelijk verantwoorde verzekeraar zijn én blijven.

Eind 2017 kregen de verschillende bedrijfsentiteiten (HR, Finance, Sales & Customer, Risk, Facilities, Vendor Management, IT ...) de uitnodiging deel te nemen aan workshops om de MVO-gerelateerde aspecten van hun businessactiviteiten en -verantwoordelijkheden te beschrijven.

Tijdens iedere workshop onderzochten de vertegenwoordigers van de deelnemende entiteiten een reeks van voorgestelde onderwerpen. De te ontwikkelen punten werden geïdentificeerd en zullen worden opgenomen in een meerjarenactieplan.

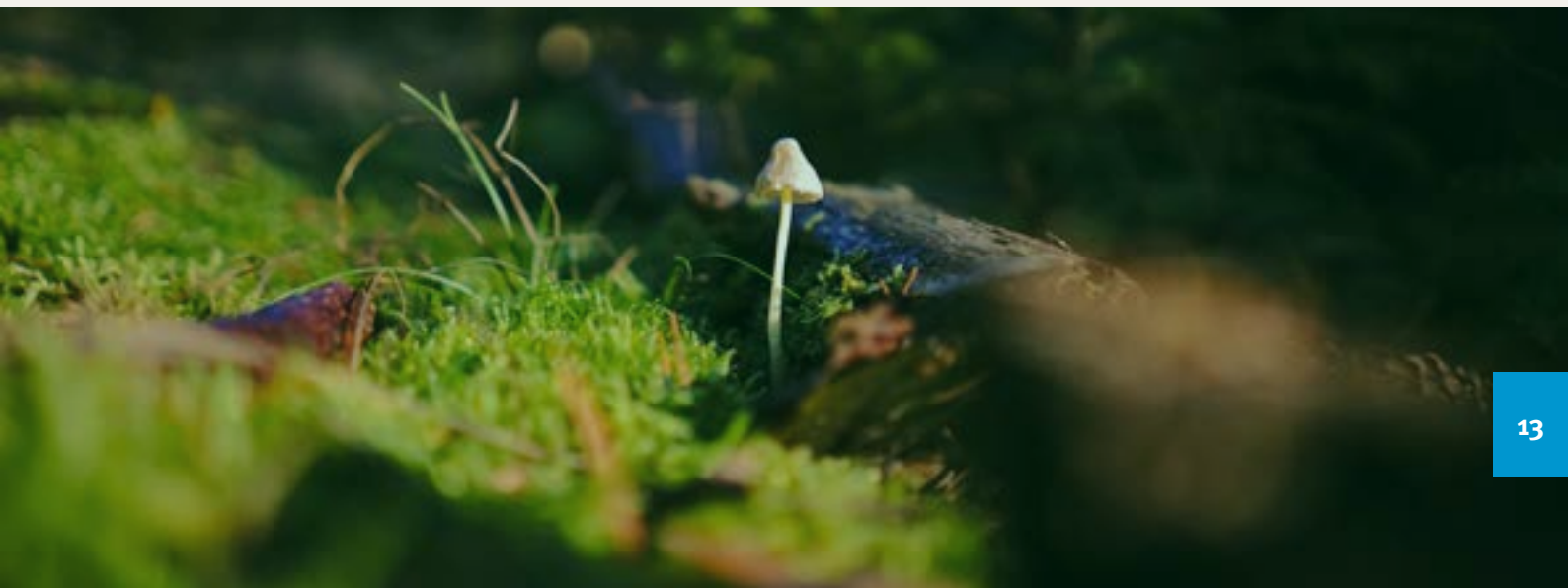
Naar aanleiding van die workshops werden de **drie taken van Ethias binnen de samenleving als volgt opgebouwd:**

- Ethias als **vertrouwensvolle verzekeraar**
- Ethias als **duurzame onderneming**
- Ethias als **verantwoorde belegger**

Op basis van dat proces werd het verslag opgemaakt onder auspiciën van het Ethisch Comité, dat sinds 2003 actief is binnen Ethias. Het **Ethisch Comité** heeft als eigenheid een paritair orgaan te zijn, bestaande uit evenveel vertegenwoordigers van de werkgever als van de werknemers. De opdracht van dit orgaan bestaat erin de MVO-strategie binnen de onderneming uit te rollen en te waken over de naleving van de sociaal-ethische regels.

Voor de verwezenlijking van dit verslag heeft Ethias zich gebaseerd op de **10 principes uit het Mondiaal Pact van de Verenigde Naties**. Elk van de Ethias-acties wordt gestuurd door een globale strategie die gebaseerd is op deze verantwoordelijkheid en op de verbintenissen die eruit voortvloeien. Het Mondiaal Pact van de Verenigde Naties is de leidraad in de MVO-aanpak van de onderneming.

Aan het einde van dit document vindt u een overzicht van de Ethias-acties die inspelen op de 10 principes uit het Mondiaal Pact.

2. ETHIAS ALS VERTROUWENSVOLLE VERZEKERAAR

De voorbije jaren werden voor Ethias gekenmerkt door tal van innovaties, zowel ten dienste van de collectiviteiten als van de particulieren.

Deze innovaties beantwoorden allen aan eenzelfde behoefte: een betere dienstverlening aan de verzekerden, in een optiek van algemeen belang, bescherming van het milieu en maatschappelijke verantwoordelijkheid. Dat is de beleidslijn van Ethias als vertrouwensvolle verzekeraar.

Dit beleid resulteert in een zeer hoge tevredenheidsgraad bij de Ethias-cliënten

(93% van de particuliere cliënten en 98% van de cliënten in Collectiviteiten zeggen tevreden te zijn). Hieruit blijkt het vertrouwen dat cliënten schenken aan de onderneming.

(zie punt 2.3)

2.1 VERZEKERINGSPRODUCTEN MET DUURZAME IMPACT

Het MVO-initiatief van Ethias wil niet enkel de handelwijze van de onderneming, van haar stakeholders en van haar personeelsleden beïnvloeden, maar ook een verantwoordelijk gedrag op duurzame wijze promoten.

Zo besliste Ethias om het verantwoordelijke gedrag van haar verzekerden te belonen dankzij de ontwikkeling van specifieke voordeeltarieven, de **eco-tarieven**.

- **De verzekering “minder dan 10.000 km”:** bestuurders die weinig rijden en waarvan de bonus-malusgraad tussen 0 en 2 ligt, genieten een voordeeltarief voor hun Autoverzekering.
- **Specifiek tarief voor groene voertuigen:** bestuurders van elektrische of hybride voertuigen waarvan de CO₂-uitstoot niet hoger is dan 100 gram genieten eveneens een verminderingstarief.
- **Beloning voor verantwoordelijk gedrag achter het stuur:** systeem van commerciële kortingen en “jokers” voor bestuurders die sinds meerdere jaren geen ongeval in fout hebben gehad.
- **Contract starter 29/29:** bestuurders jonger dan 26 jaar, met een rijbewijs sinds minstens 3 jaar, die zich ertoe verbinden blijf te geven van een verantwoord rijgedrag worden beloond.
- **Verzekering elektrische fietsen:** eind 2017 is Ethias gestart met een onderzoek naar het aanbieden van nieuwe producten in “Zachte Mobiliteit”. In het voorjaar van 2018 zullen er nieuwe producten worden gecommmercialiseerd.
- **Dekking van zonnepanelen** inbegrepen in de woningverzekering. Het gaat om een unieke dekking op de markt.
- **Ethias Cyber Protection:** de risico's op een cyberaanval behoren tot de belangrijkste bedreigingen van de 21e eeuw. Dit product koppelt verzekeringsdekkingen aan preventie.
- **Autonomia:** verzekering met als doel zelfstandigheid te bevorderen, via een kadercontract voor de ondernemingen ter attentie van hun medewerkers. Dit product is ontwikkeld voor personen tussen 50 en 70 jaar die vandaag beschikken over een zeker kapitaal voor investering. Autonomia biedt die personen de gelegenheid om dit kapitaal op een later moment in hun leven te ontvangen in de vorm van een lijfrente.
- **Gewaarborgd Inkomen Ambtenaren:** verzekering in geval van ziekte of privéongeval voor het contractuele en/of statutaire overheidspersoneel.
- **Een Hart voor Sport:** dekt cardio- en cerebrovasculaire ongevallen die tijdens de sportbeoefening gebeuren.
- ...

2.2 PARTNERSHIPS

Ethias is sinds 2015 partner van **Bluebike**. Het gaat om fietsen die in de stations van de NMBS kunnen worden gehuurd. Ethias verzekert de fietsen en levert bijstand aan personen die de fietsen huren. Dit partnership werd in 2017 hernieuwd.

2.3 CLIËNTEN

Ethias identificeerde drie grote tendensen die zich aftekenen in de nieuwe behoeften van cliënten:

- **Beter doen met minder:** cliënten zien hun middelen afnemen (personeel, budget ...) en zijn op zoek naar efficiëntie. Zij verwachten van Ethias, als historische partner van de openbare sector, win-winoplossingen (co-creatie) tegen een juiste prijs. Nieuwe technologieën en digitalisering kunnen eveneens helpen om het hoofd te bieden aan die problematiek.
- **Weten:** cliënten willen sneller geïnformeerd worden, en dit via een proactieve communicatie die mee is met haar tijd en die zich rechtstreeks richt tot de juiste persoon. Dit impliceert de toegankelijkheid tot duidelijke informatie en adviezen op ieder moment en via om het even welk kanaal.
- **Begrijpen:** cliënten willen hun omgeving beter begrijpen en verwachten een vereenvoudiging van de materie door hun partner. Een meer vormende en pedagogische aanpak zou dan ook worden gewaardeerd.

Ethias geeft een antwoord op die behoeften via een strategie van dienstverlening, digitalisering, nabijheid en preventie.

Bij het zien van die cliënttevredenheid lijkt deze aanpak adequaat te zijn.

Particulieren

Uit de in 2017 gevoerde studies blijkt een algemene tevredenheidsgraad van 93%¹.

Collectiviteiten

De algemene tevredenheid van de Ethias-clieënten is zeer hoog en bereikt 98%².

¹ Die indicatoren komen uit het NPS-project (Net Promoter Score), een tool die in 2014 werd ingevoerd om de tevredenheids- en aanbevelingsgraad te meten van particuliere cliënten en prospects die een contact met Ethias hebben gehad. Steekproefgroep: 23.344 cliënten.

² Studie uitgevoerd in het laatste kwartaal van 2016 bij cliënten in Collectiviteiten.

PREVENTIE

Het hoofddoel voor Ethias is duidelijk: de gezondheid en de fysieke integriteit van personen beschermen en de goederen van haar cliënten vrijwaren.

Om dat doel te bereiken zet Ethias tal van preventieacties op:

- [Adviezen](#)
- [Tools](#)
- [Applicaties](#)

Ethias biedt ook een **gepersonaliseerde begeleiding door preventiedeskundigen** in verschillende domeinen:

- bescherming van personen (arbeidsongevallen, welzijn op het werk, schoolongevallen)
- bescherming van goederen en diensten (auto, diefstal, brand, overstroming ...)
- bescherming van gegevens (cyberrisico)

Enkele preventiediensten

KMI/IRM Prévention: gratis dienst voor lokale besturen: waarschuwingen per sms over de belangrijkste meteorologische risico's: wind, regen, sneeuwbuien/ijzel en onweer. Tips en adviezen inzake preventie voor een optimale bescherming.

Ethias Prevention Reporter: applicatie die digitale bijstand biedt om de preventierapportering te verbeteren (geolokalisatie, classificering van risico's/schadegevallen, dictafon/stemherkenning, foto's/video's ...). De Ethias Prevention Reporter steekt sinds 2017 in een nieuw kleedje en biedt nu een snelle preventierapportering on site.

Fleet Reporting: deze tool analyseert de schadegevallen van de vloot en zorgt voor een bewustmaking van de vlootverantwoordelijke en van de begunstigden van een wagen zodat een aangepast preventiebeleid kan worden uitgerold.

De **website** voor Collectiviteiten en Ondernemingen bevat ook online magazines, een actualiteitenblog (preventie, pensioenen, financiën ...) en getuigenissen van cliënten. Op die manier ontstaat een directe band met de verzekerden en houdt Ethias de vinger aan de pols. Enkele besproken thema's:

- Colloquium over welzijn op het werk
- 5 tips om meer te bewegen op het werk
- Zich veilig gedragen in het verkeer
- Verkeersveiligheid in de schoolomgeving
- Veiligheid van huishoudhulp
- Welke kosten kan je vermijden als je investeert in preventie?

BLOG

Een blog over preventie is te vinden op de Ethias site:

www.ethias.be/blog-nl

DIGITALE TRANSFORMATIE

Ethias startte met een omvangrijk technologisch transformatieprogramma ter ondersteuning van haar ambities.

Dit programma omvat de aankoop van **nieuwe informaticatools** die toelaten een **antwoord te bieden op de toekomstige behoeften van onze cliënten** en de **prestaties in het algemeen te verbeteren**.

Deze tools zullen met name de uitrol van de **omnichannel-strategie** (e-commerce, social media, enz.) ondersteunen.

Dit programma omvat ook de **modernisering van de informatica-architectuur**, die de activiteit Niet-Leven ondersteunt, via de Guidewire-toepassing, de ontwikkeling van robots voor de automatisering van bepaalde taken en de uitbouw van bijkomende CRM-tools.

Om de integratie en het gebruik van Guidewire binnen Ethias voor te bereiden ging in december 2015 het implementeringsprogramma **Century** van start.

Century heeft als doel alles in het werk te stellen opdat Guidewire volledig operationeel zou zijn in 2019. Dit programma besteedt ook aandacht aan de noodzakelijke opleiding en begeleiding bij een dergelijk transformatieproces.

DIGITALE DIENSTVERLENING

Ethias ging in 2017 van start met **myethias gezondheidszorg**, een gratis en beveiligde online dienst waarmee medewerkers en hun gezinsleden hun gezondheidszorgdossiers online kunnen opvolgen en beheren.

AssurPharma: een partnership tussen verzekeraars en apothekers om het leven van hun cliënten te vergemakkelijken. BVAC-attesten voor farmaceutische kosten worden via elektronische weg verzonden, zowel voor dossiers in gezondheidszorg als in arbeidsongevallen!

AssurKINE: deze dienstverlening, die in 2017 is gelanceerd, omvat een derdebetalersysteem voor kinesiotherapieverzorging bij een arbeidsongeval. Ethias betaalt op die manier rechtstreeks terug.

Ethias Pension Corner dit onlineplatform gespecialiseerd in informatie over pensioenen, biedt nu ook artikels over de 2de pensioenpijler.

NABIJHEID

Ethias heeft de bijzonderheid een **directe verzekeraar** te zijn.

Verzekerden kunnen een **kantoor** bezoeken (eveneens op afspraak) en, via **telefoon** of **e-mail**, met Ethias contact opnemen (Contact & Services Center).

Voor de openbare sector, de socialprofitsector en de private sector staat een **netwerk van inspecteurs** ter beschikking van de (openbare) collectiviteiten en zijn er de **grote makelaars** voor de ondernemingen.

Op Ethias.be helpt **Mathias**, een virtuele assistent, de bezoekers bij hun online zoektocht.

2.4 RISICOBEEHER

Voor de **particulieren** voeren de medewerkers bij onderschrijving een controle op de niet-financiële risico's uit, op basis van een overzicht dat op het intranet beschikbaar is.

De weigering van een autopolis gebeurt bijvoorbeeld omwille van een te hoge schadelast, een te krachtig voertuig voor een jonge bestuurder, een wanbetaling ...

Voor de **Collectiviteiten** bestaan er onderschrijvingsgidsen binnen elke tak.

Na de onderschrijving worden er op periodieke basis diverse controles uitgevoerd (type "Underwriting Files Review").

Risico's die verband houden met corruptie en mensenrechten worden niet in aanmerking genomen.

2.5 KLACHTENBEEHER

Ethias stemt zich af op de gedragscode van Assuralia voor klachtenbeheer.

Iedere belanghebbende - een kandidaat-verzekeringnemer, een verzekerde, een begunstigde of een derde schadelijder - kan zijn ongenoegen over een verzekeringscontract of -dienst uiten.

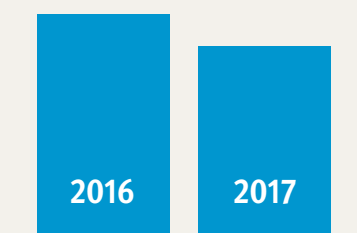
Klachten kunnen worden gemeld:

- via het formulier online
- via e-mail
- via de post

Een onafhankelijke klachtencorrespondent zal het dossier in alle objectiviteit onderzoeken.

Die correspondent zal een definitief antwoord opstellen dat hij binnen de 20 werkdagen na ontvangst van de klacht zal versturen naar de klager. Als die termijn niet kan worden nagekomen, zal de klager een gemotiveerde brief ontvangen. recevra un courrier circonstancié.

GEMELDE KLACHTEN

In 2017 werden 1.348 klachten gemeld tegenover 1.574 in 2016

Er wordt jaarlijks een verslag over het klachtenbeheer opgemaakt.

3. ETHIAS ALS DUURZAME ONDERNEMING

3.1 SOCIALE COHESIE

Ethias beschouwt de sociale cohesie en het welzijn van haar personeel als een absolute prioriteit, rechtstreeks gekoppeld aan haar waarden en in het verlengde van haar MVO-verbintenissen.

1.799

DE ONDERNEMING TELDE
1.799 MEDEWERKERS
OP 31/12/2017
(886 vrouwen / 913 mannen)

Een respectvolle, collaboratieve en verantwoordelijke dialoog is steeds een kenmerk geweest van de bedrijfscultuur bij Ethias. Dankzij die sociale cohesie heeft de onderneming al een eeuw kunnen overspannen. De kwaliteit van de sociale dialoog is een van de troeven voor de stabiliteit, de groei en de toekomst van de onderneming geworden.

Net als alle verzekeringsmaatschappijen wordt Ethias geconfronteerd met tal van uitdagingen die voortvloeien uit de wereldwijde veranderingen. De doelstellingen van de onderneming zijn dan ook afgestemd op de verdere ontwikkelingen in deze situatie, op de noden van onze samenleving en op de noden van de arbeidsmarkt.

3.2 ETHIAS 2.0

Als ondersteuning van de strategie Ethias 2.0, die Ethias meer dynamiek, meer wendbaarheid en een nog grotere klantenfocus wil geven, gingen in 2017 belangrijke transformaties van start binnen de directie human resources. Die transformaties worden vanaf 2018 uitgerold. Ze hebben de ambitie om voor elke medewerker een stimulerende werkomgeving te scheppen.

De transformaties op HR-vlak omvatten in het bijzonder:

- Een **nieuw remuneratiebeleid** (Reward) dat eenvoudiger, billijker en federerend is. Dit beleid streeft ernaar de bezoldiging van iedere collega correct vast te leggen ten aanzien van het marktreferentieloon en zowel de individuele als collectieve prestaties van iedere medewerker te valoriseren.
- Een **nieuw en vereenvoudigd evaluatieproces** (Review) dat voor meer dynamisme, objectiviteit en reactiviteit zal zorgen.
- Een **systeem voor administratie en loonbeheer**, met een vereenvoudiging van de administratieve processen.
- Flex: het cafetariaplan Flex@Ethias, dat **flexibiliteit** brengt **in het loonpakket** van iedere medewerker.

3.3 DIVERSITEIT

In 2006 heeft Ethias een intern diversiteitscharter gesloten. Dit bedrijfsinitiatief werd in 2007 bekroond met een Diversiteitslabel.

Het charter wil **elke vorm van directe of indirecte discriminatie verbannen**, maar ook een **proactieve houding op dat vlak promoten** (aanwerving, loopbaanbeheer, weerspiegeling van de Belgische samenleving onder het personeel, verrijking van de sociale dialoog in de onderneming door de verschillende actoren aan te moedigen om zich uit te drukken over het discriminatiethema in een geest van vertrouwen, tolerantie en openheid).

Het diversiteitscharter blijft actueel en is gepubliceerd op het bedrijfsintranet.

De diversiteit vertaalde zich in tal van concrete acties:

- Het project **“Top skills”**, dat vrouwen aanmoedigde om te solliciteren voor managementfuncties (meerdere sessies van 2012 tot 2014).
- **Intergenerationele dynamiek:** solidariteit tussen generaties (intranetreportages over medewerkers ouder dan 50 jaar, “45 Plus Days” met een praktische toolkit om de resterende loopbaan op een enthousiaste en optimistische manier in te zetten).
- **Peterschap over nieuwe medewerkers** door medewerkers vanaf 45 jaar om zo de bedrijfscultuur over te brengen en integratie te bevorderen.
- **Onthaal van nieuwe medewerkers.**
- Drie edities van de **Duo Day** (integratie van personen met een arbeidshandicap op de werkvloer).
- **Integratie van jongeren uit kansengroepen** als jobstudenten.

Diversiteit dekt meerdere aspecten:

- gender
- personen met een handicap
- etnische en culturele diversiteit
- ...

In het kader van een verdere en versterkte MVO-aanpak voor Ethias gaf het Directiecomité in 2017 groen licht om nieuwe projecten rond diversiteit in 2018 op te zetten:

- **On Boarding:** onthaal van nieuwe medewerkers en omkadering door de Talent Managers + peterschap (met opleiding van toekomstige meters en peters).
- **Care4Vitality:** begeleiding van personen in eindloopbaan.
- **Organisatie van de werktijd en eindloopbaan.**
- In 2015 werd **Flexitime** (met flexibele werktijden tijdens de werkdag) uitgebreid voor een betere harmonie tussen werk- en privéleven.
- **Homeworking** zit nog in een testfase en zal in 2018 toegankelijk zijn voor sommige medewerkers.
- **Duo for a job:** peterschap over studenten uit kansengroepen door vrijwillige senior-medewerkers.
- **BeFace:** peterschap over studenten uit kansengroepen en werkzoekenden door vrijwillige medewerkers.

95

IN 2017 WERDEN 95 PERSONEN AANGEWORVEN

47 vrouwen en 48 mannen

3.4 OPERATIONELE UITMUNTENDHEID VOOR IEDEREEN

Die aanpak focust bovendien op de dienstverlening aan de cliënt.

Deze berust op:

- **Performantiebeheer:** de kwaliteit van de dienstverlening wordt permanent gemonitord en verbeterd.
- **Procesverbetering:** om de doeltreffendheid te verhogen, de activiteiten te standaardiseren, de tevredenheid bij de cliënten te verhogen ...
- **Competentieorganisatie** bij de managers en de medewerkers: om efficiënt te zijn en hun uitdagingen op te nemen, vandaag en morgen.
- **Stimuleren van de mindset:** alle teams werken samen voor de tevredenheid van de verzekerden.

Om te zorgen voor een maximale coherentie in die aanpak werden er standaardtools uitgerold binnen de verschillende entiteiten, afgestemd op de noden van elk team: dashboard/capaciteitsmanagement, whiteboard, platform voor uitwisseling van goede praktijken, cascade meetings (opeenvolgende vergaderingen voor vlotte infodoorstroming) ...

Het proces zal in 2018 worden voortgezet, met als streefdoel een uitbreiding van de operationele uitmuntendheid naar de gehele onderneming.

Talentmanagementbeleid

Een beleid rond talentmanagement werd in 2017 opgezet en zal in 2018 worden geformaliseerd.

142

Dankzij het talentmanagementbeleid waren er **142 MUTATIES** (met inbegrip van de reorganisatie Ethias 2.0) om zo beter te beantwoorden aan de behoeften van Ethias en aan de noden van haar cliënten.

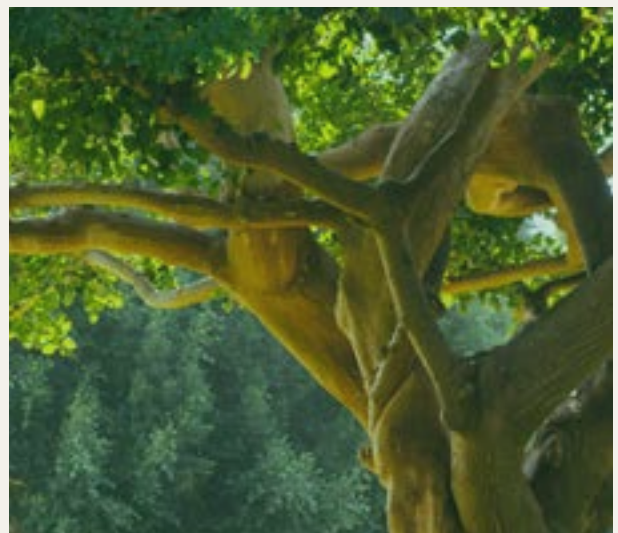
De investeringen in opleiding worden geïntensifieerd: een **specifiek begeleidingsprogramma voor verandering** ging in 2017 van start zonder daarbij de technische opleidingen uit het oog te verliezen.

Gelet op de ontwikkelingen op de markt is het namelijk belangrijk om een zeer hoge expertise op verzekerings-, commercieel en managementvlak te behouden en tevens attractief te blijven om jonge talenten aan te trekken die beantwoorden aan de nieuwe verzekeringsactiviteiten.

863

863 MEDEWERKERS HEBBEN EEN OPLEIDING GEVOLGD (niet alleen voor operationele uitmuntendheid), wat neerkomt op 8.623,48 uren.

Alle Ethias-medewerkers (1.799) volgden een informele opleiding voor een totaal van 7.535,5 uren.

3.5 ENTHOUSIASMERING

In 2017 is in het kader van het **Change Management** een initiatief rond “enthousiasmering” in het leven geroepen om het **welzijn** en het **groepsgevoel** van de medewerkers binnen de onderneming te versterken.

Medewerkers konden deelnemen aan verschillende acties, waaronder de **Casual Fridays** (vrijdagen in de zomerperiode met casual dresscode, ontbijtje in het personeelsrestaurant ...).

Het **personeelsfeest** (Get2gether) in juni 2017 was een bevoorrecht moment van info-uitwisseling over de visie van Ethias en gaf uiting aan de hernieuwde en toekomstgerichte teamspirit van de onderneming. >>>

3.6 PREVENTIE VAN PSYCHOSOCIALE RISICO'S

In 2017 volgden de Managers een opleiding over **burn-outpreventie**. Psychosociale risico's worden permanent gemonitord bij Ethias.

103

Dankzij de procedure konden **103 PERSONEN IN 2017 WORDEN GERE-INTEGREERD**. De procedure zal in 2018 worden voortgezet.

Een formele en informele procedure voor **re-integratie van langdurig zieke personen** (de "win-win-win" genaamd) werd opgestart, met de steun van de vakbondsorganisaties.

SOCIALE CEL

De sociale cel bestaat sinds 1997. Zowel de zetel van Hasselt als de zetel van Luik beschikken over een eigen cel. Haar hoofdopdrachten zijn: een luisterend oor bieden voor personeelsleden met privéproblemen, de opvolging en begeleiding van personen die langdurig ziek zijn (bezoek en contact) en de facilitering van hun re-integratie bij werkhervatting, de organisatie van bloedinzamelingsacties, enz.

129

In 2017 werd de sociale cel gecontacteerd door **72 PERSONEN VOOR 129 GESPREKKEN**

DE VERTROUWENSPERSONEN

De vertrouwenspersonen zijn bevoegd om alle psychosociale risico's te beheren die verband houden met het werk. Zij hebben een ruime opdracht aangezien zij werknemers kunnen bijstaan voor alle problemen die verband houden met **geweld, pesterijen of ongewenst seksueel gedrag op het werk**, maar ook problemen die betrekking hebben op **stress, burn-out, conflicten ... Een team van 5 personen** (Hasselt en Luik) **staat ter beschikking van het personeel.**

87

In 2017 **DEDEN 87 PERSONEN EEN BEROEP OP DE VERTROUWENSPERSONEN.**

DE EHBO'ERS

Er zijn ongeveer vijftig opgeleide EHBO'ers binnen de onderneming: een veertigtal aan Franstalige kant en een tiental in Hasselt. Zij komen tussen om de eerste zorgen te verlenen bij ziekte, verwonding ... Zij volgen jaarlijks een opfrissingscursus om hun kennis als hulpverlener op peil te houden.

101

In 2017 **VERLEENDE HET EHBO-TEAM HULP AAN 101 PERSONEN.**

Tijdens de zomer van 2017 verschenen een reeks van EHBO-artikels op het bedrijfsintranet (opsporing van cardio- of cerebrovasculaire ongevallen, brandwonden, wondverzorging, vergiftiging ...).

283

283 PERSONEN WERDEN KOSTELOOS INGEËNT tegen de griep

336

336 BLOEDGEVERS

Twee extra AED-toestellen (Automatische Externe Defibrillator) **werden in 2017 geïnstalleerd in de Ethias-gebouwen.**

3.7 INTEGRITEIT

Het deugdelijk bestuur van een onderneming beperkt zich niet tot de organisatiestructuren, de procedures en controlemechanismen.

Good governance is ook gebaseerd op de onberispelijke houding en het engagement van al haar medewerkers.

Integriteit en eerlijkheid vormen een essentieel onderdeel van de bedrijfsvoering: ze zijn de kern van het vertrouwen dat onze stakeholders in ons stellen.

INTEGRITEITSBELEID

Het integriteitsbeleid van Ethias, goedgekeurd door de raad van bestuur, omvat de strategische doelstellingen, de ondernemingswaarden en de gedragsregels die de medewerkers van de onderneming zullen naleven en die richting geven aan hun dagelijkse houding.

In het integriteitsbeleid komen diverse onderwerpen aan bod, zoals corruptie, belangenconflicten, toekenning en aanvaarding van geschenken, gedragscode van de directie Financiën ...

MONDIAAL PACT VAN DE VERENIGDE NATIES

Sinds 2006 sluit Ethias zich aan bij het Mondiaal Pact van de Verenigde Naties. In 2017 verloor Ethias haar lidmaatschap wegens een gebrek aan rapportering over de gerealiseerde vooruitgang. In 2018 zal de onderneming de nodige stappen zetten om opnieuw formeel toe te treden. De principes van het Mondiaal Pact blijven integraal deel uitmaken van de ondernemingsstrategie.

Dit pact legt een globaal kader vast in termen van ethiek, naleving van de Rechten van de Mens, naleving van het Recht op Arbeid en qua milieubeleid (zie de tabel achteraan).

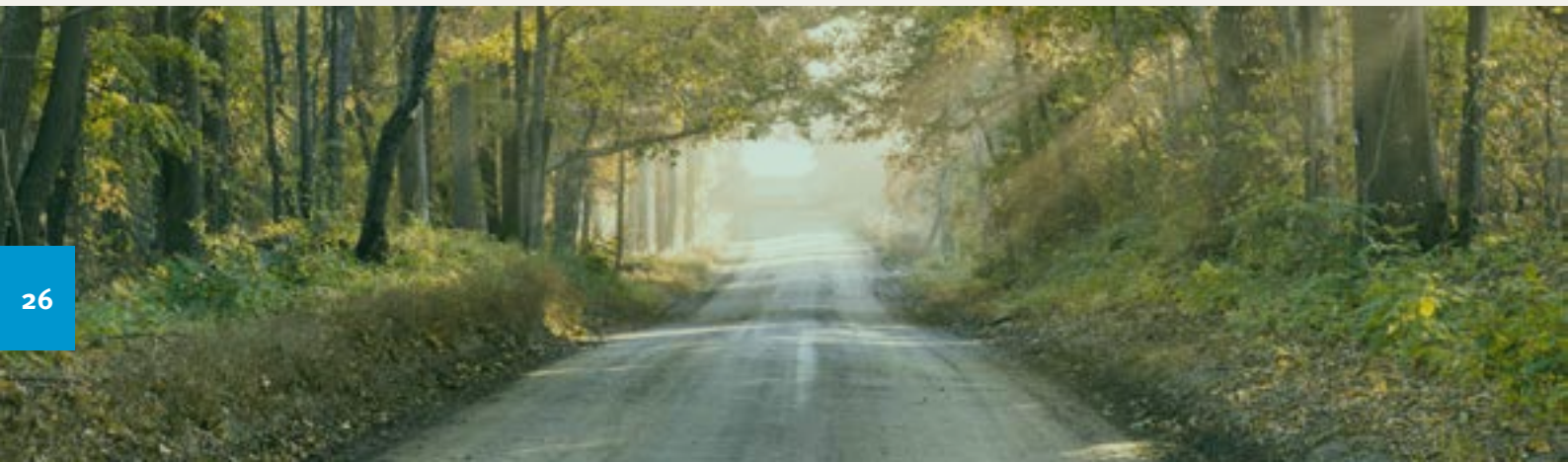
Ethias vertaalt dit globale kader dagelijks in concrete acties, met de betrokkenheid van al haar stakeholders en met aandacht voor haar waarden.

Rechten van de Mens: de bescherming van de Rechten van de Mens promoten en naleven binnen de competentiedomeinen van Ethias.

Recht op arbeid

De volgende vier principes rond het Recht op arbeid vinden een concrete toepassing in:

- de Sociaal-ethische code
- de Ethische investeringscode
- de contracten van Ethias met haar leveranciers.

SOCIAAL-ETHISCHE CODE

Deze code verwijst naar de waarden en engagementen van de onderneming, waaronder de basisprincipes van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) en voorziet in de installatie van het Ethisch Comité. De sociaal-ethische code herbevestigt de verbondenheid van Ethias, op het vlak van arbeidsrelaties, met de basiswaarden van de sociale economie die een rendabele, economische activiteit wil koppelen aan een beleid gericht op de mens, aan wie voorrang wordt gegeven.

Er bestaat een procedure voor het melden van een inbreuk op de sociaal-ethische code.

Basiswaarden van de ondernemingen in de sociaal-ethische code:

- Respect voor menselijke waardigheid en privacy
- Vrijheid van vereniging en recht op collectieve onderhandeling
- Verbod, in de arbeidsrelatie, op elke vorm van discriminatie op basis van geslacht, ras, nationaliteit, (geloofs-, filosofische of politieke) overtuiging of, sociale origine, individuele fysieke kenmerken of gezondheidstoestand.
- Gelijke behandeling en gelijke kansen
- Beroepsopleiding en ontwikkeling van kwalificaties bij medewerkers
- Aanmoediging van een intern communicatiebeleid
- Verbod op pesterijen, ongewenst seksueel gedrag en elke vorm van geweld
- Naleving van wetten en reglementen, van individuele en collectieve arbeidsovereenkomsten
- Naleving van de procedures en richtlijnen in de onderneming
- Vrijwaring van uitstekende omstandigheden qua veiligheid, hygiëne en welzijn op het werk.

Charter voor het engagement van Ethias in de sociale economie

Bouwend op de waarden van solidariteit en sociale vooruitgang wil Ethias ten volle haar maatschappelijke, sociale en ecologische verantwoordelijkheden opnemen.

Dit charter omvat onder meer de volgende beschouwingen:

- Naleving van het recht op vereniging en erkenning van het recht op collectieve onderhandeling
- Afschaffing van alle vormen van dwangarbeid
- Afschaffing van kinderarbeid
- Afschaffing van discriminatie inzake tewerkstelling en beroep
- Corruptiebestrijding
- Actie tegen corruptie in al haar vormen, met inbegrip van geldafpersing en smeergeld.

GEDRAGSCODE VAN DE DIRECTIE FINANCIËN

Deze gedragscode heeft een geheel van beroepsdeontologische regels en specifieke procedures vastgelegd om ervoor te zorgen dat de personeelsleden van de Directie Financiën hun opdracht uitvoeren in naleving van de Ethias-waarden.

ETHISCH COMITÉ

Dit comité werd opgericht in 2003 in het kader van de sociaal-ethische code. Zijn doel bestaat erin ethische tools en instrumenten voor maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) in te voeren, de opvolging en toetsing ervan te verzekeren en eventuele correcties door te voeren.

Samen met de Compliance staat het Ethisch Comité garant voor de naleving van de beroepsdeontologische codes. Zo bestaat er onder meer een reglementering voor bedrijfsgeschenken en aspecten m.b.t. misbruik van voorkennis.

Het Ethisch Comité is de gesprekspartner voor de vertegenwoordigers van de stakeholders in de onderneming bij alle vragen, voorstellen of klachten die betrekking hebben op zijn toepassingsgebied. Dit comité is paritair samengesteld uit 25 leden, met vertegenwoordigers van de werknemers en van de werkgever.

3.8 BESCHERMING VAN HET MILIEU

BESTUUR MET AANDACHT VOOR HET MILIEU

Ook al lijken de dienstverlenende activiteiten van Ethias op zich niet vervuilend, de onderneming en haar medewerkers vertegenwoordigen toch een «milieu-impact» via hun verplaatsingen, energieverbruik, afvalproductie, CO₂-uitstoot en water-/papierverbruik.

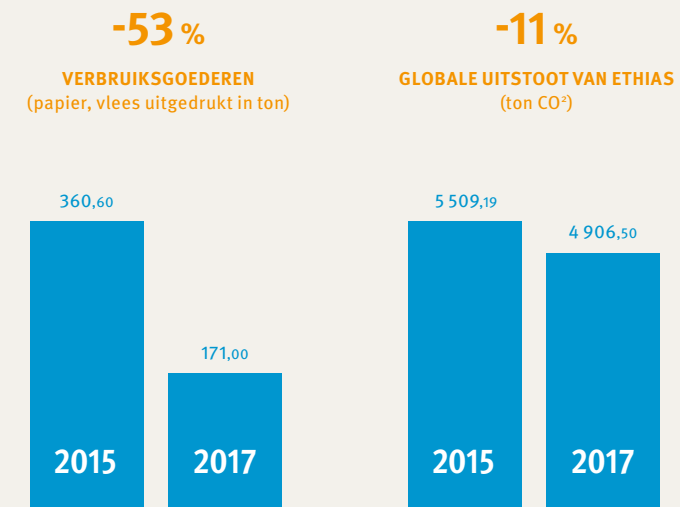
Ethias nam het voortouw en besliste deze ecologische impact te kwantificeren voor een betere beperking ervan dankzij talrijke acties op het terrein.

Sinds 2009 heeft Ethias een daadkrachtig beleid ingevoerd op de volgende 4 domeinen:

- Vermindering van de CO₂-uitstoot
- Afvalvermindering
- Verantwoorde leveranciers
- Mobiliteit

VERMINDERING VAN DE CO₂-UITSTOOT

Om de twee jaar meet CO₂logic de koolstofvoetafdruk van Ethias. Zo heeft zij het volgende kunnen aantonen:

De hieronder vermelde acties, die in 2012-2013 werden ondernomen, blijven voortduren in 2017:

- Ondertekening van contracten voor groenstroomlevering waarbij voorrang wordt gegeven aan het «garantielabel van groene oorsprong». Dit label waarborgt de levering van energie die is opgewekt door hydro-elektriciteit, windkracht, cogeneratie of zonne-energie (energie 2030).
- In partnership met het bedrijf CO₂logic resulteert de meting van de koolstofvoetafdruk in actievoorstellen om de voetafdruk te verminderen.
- Partnership met Bpost voor de CO₂-compensatie van mailings.
- Modernisering van de productie-uitrustingen en van het verwarmings-/airco-beleid.
- Invoering van corrigerende en/of innoverende maatregelen om onze uitstoot te verminderen (plaatsing van energiemetingsmodules en aanwezigheidsdetectoren).

AFVALVERMINDERING

De acties van Ethias hebben betrekking op:

- Beheer van afval, verpakkingen en gebruikte goederen.
- Leveranciersbeheer afgestemd op criteria inzake ethiek, duurzaamheid en nabijheid.
- Kwantificering van de verbruiksdaling (energie, water, papier, afval) met name bij het afsluiten van een Collectieve Arbeidsovereenkomst (CAO 90). Hierdoor kon het verbruik van wit papier en kartonnen drinkbekertjes met 5 % worden verminderd over een periode van 3 maanden in 2017 (ten opzichte van dezelfde periode in 2015).
- Invoering van een «slowfood» beleid in het personeelsrestaurant (98.000 maaltijden/jaar) en keuze voor lokale leveranciers die zich aansluiten bij het restaurantcharter van Ethias en de duurzaamheids-/duurzame landbouw-/biolabels. Ons bedrijfsrestaurant geeft voorrang aan lokale seizoensgroenten die biologisch worden geteeld. Via het bestelsysteem voor maaltijden (de avond voorafgaand aan de lunch) kan een «zero afval»-principe worden nagestreefd. Organisch afval wordt bovendien gesorteerd.

VERANTWOORDE LEVERANCIERS

In 2017 voerde Ethias een dienst “Vendor Management” in die belast is met de aankoop van materiële goederen en diensten om zo de beste waarborgen tegen de beste voorwaarden te verkrijgen.

Ethias ziet erop toe dat de algemene voorwaarden van alle bestelbonnen een artikel bevatten waarmee de leverancier zich ertoe verbindt de basisprincipes van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) na te leven en te doen naleven door zijn eventuele onderaannemers:

- verbod op kinderarbeid
- naleving van de syndicale vrijheid
- afschaffing van iedere vorm van dwangarbeid
- verbod op discriminatie inzake tewerkstelling en beroepsuitoefening

Zo sensibiliseert de onderneming ook haar onderaannemers voor deze problematiek.

Sinds 2014 zet Ethias deze koers voort door in haar aanbestedingen voor werkzaamheden de product- en technische varianten met een ecologisch duurzaam label te integreren. Deze denkoefening moet toelaten een echt verantwoord alternatief aan te bieden. In 2018 zal dit worden doorgevoerd voor alle leveranciers van Ethias.

Strategische keuzes op het vlak van renovatie

- Bij de keuze van haar leveranciers en partners op het vlak van uitrusting en infrastructuur neemt Ethias op natuurlijke wijze de ecologische criteria in aanmerking (keuze voor recycleerbaar en energiezuinig materiaal, ecologische en bioafbreekbare producten).
- Invoering van het concept van «duurzame» commerciële agentschappen: met haar “Concept Store” wil Ethias een verzekeraar zijn die letterlijk dicht bij haar cliënten staat. De gebruikte producten voor de bouw/renovatie en meubilering van haar kantoren zijn gerecycleerde of recycleerbare materialen. Er werd een kaderovereenkomst ondertekend met het designbureau om die milieugedachte verder te ontwikkelen.
 - » In 2017 werden 6 agentschappen met “New Office»-concept geopend
 - » Voor 2018 staan er 7 andere nieuwe kantoren op de planning

Aankopen

- Bepaling van de selectiecriteria voor de leveranciers (nabijheidsaspect, duurzame/ethische criteria, IAO ...).
- In haar aankoopbeleid op het vlak van uitrusting en infrastructuur integreert Ethias op natuurlijke wijze de ecologische criteria bij de keuze van haar leveranciers en partners (keuze voor recycleerbaar en energiezuinig materiaal, ecologische en bioafbreekbare producten).
- Introductie van «duurzame, maatschappelijke en lokale» keuzecriteria bij de selectie van goederen en leveranciers.
- Aankopen via leveranciers uit de eerlijke handel met het «Fair Trade-label» of uit de biologische/lokale keten **voor de personeelsrestaurants**.
- **Voeding en gezondheid:** Ethias is een van de weinige ondernemingen die dagelijks in haar personeelsrestaurant maaltijden aanbiedt met ingrediënten uit de biologische en eerlijke handel. Dit beleid leverde Ethias een «Fairtrade@work-Award» van Max Havelaar op. Parallel met dit bedrijfsrestaurant promoot Ethias een gezonde, biologische, duurzame en eerlijke voeding bij haar personeel.
- **Buy-Aid Coffee Week:** Ethias neemt deel aan deze jaarlijkse actie. In 2012 sloot Ethias zich aan bij de actie van UNICEF ten voordele van kinderen in ontwikkelingslanden. Dit initiatief wordt jaarlijks herhaald.

MOBILITEIT

De CO₂-uitstoot van het woon-werkverkeer heeft een zeer aanzienlijke milieu-impact:

Ethias heeft daarom een mobiliteitsplan ontwikkeld dat berust op meerdere pijlers.

Een werkgroep met vertegenwoordigers uit diverse diensten en vakbondsafgevaardigden is sinds 2013 actief op dat vlak.

Ethias, pionier in zachte mobiliteit

- Zowel openbaar vervoer als carpooling worden via sensibiliseringscampagnes gepromoot onder het personeel. Ethias past het “derdebetalerssysteem” toe (trein-/tram-/busabonnement is volledig gratis voor de werknemers).
- Bovendien verleende Ethias, in partnership met Bike To Work, haar steun en medewerking aan het project “**Friday Bikeday**” om andere alternatieven voor het woon-werkverkeer te promoten. Met haar fietsactie in Wallonië behaalde Ethias in 2017 (en dit voor het twee jaar op rij) het 5-sterrenlabel “Tous Vélos Actifs”. In 5 jaar tijd is het aantal fietspendelaars bij Ethias vervijfvoudigd (14,12% van de personeelsleden in 2016, een percentage dat een stuk boven het nationale gemiddelde ligt).
- Ethias heeft ook haar steun verleend aan alternatieve mobiliteitsprogramma’s die uitgaan van de openbare overheden, zoals “**Covoit-stop**”.
- Sinds 2014 kunnen personeelsleden voor hun persoonlijke verplaatsingen (tijdens de middagpauze, na het werk) gebruikmaken van één van de 10 bedrijfsfietsen (waaronder één elektrische). Ethias heeft een deel van die fietsvloot in 2017 vernieuwd.
- Een twintigtal medewerkers beschikken sinds 2013 over een elektrische fiets voor hun woon-werkverplaatsingen (gesubsidieerd pilootproject).
- Tevens werd een gratis oplaadpunt voor elektrische fietsen geïnstalleerd in de parkeergarage.
- Sinds 2015 organiseert Ethias de actie “**Lenteweer, fietsweer**” en biedt zij de fietspendelaars onder de medewerkers een gratis onderhoud/nazicht van hun fiets aan: een belangrijk preventiegebaar voor een verzekeraar.
- In 2017 kreeg Ethias de uitnodiging om haar strategie rond het promoten van zachte mobiliteit voor te stellen aan de Europese Vereniging van Onderlinge en Coöperatieve Verzekeringen (AMICE), aan de “Interface Entreprises” van de Universiteit Luik en aan het netwerk van Mobility Managers en mobiliteitsbeheerders in Wallonië.
- In 2017 heeft Ethias de brochure “**(Zelf)verzekerd op de fiets!**” uitgegeven. Die publicatie biedt een eenvoudig overzicht van de dekkingen voor fietsers, in de meest courante situaties die zich dagelijks kunnen voordoen, als privépersoon, lid van een collectiviteit (school, jeugdbeweging) of werknemer (bedrijf). **De brochure is een primeur** en speelt in op vragen die fietsers en collectiviteiten zich vaak stellen. Ze is ook beschikbaar in het Frans: «A vélo, ne manquez pas d’assurance(s)” (in samenwerking met de SPW-Mobilité en “Tous Vélos Actifs”).
- De onderneming past sinds 2008 een milieumaatregel toe voor haar bedrijfsvoertuigen: er werd een maximale CO₂-uitstoot vastgelegd voor ieder type van bedrijfsvoertuig. De beheersing van de koolstofuitstoot is dan ook een belangrijk actiepoint voor Ethias.
- Sinds 2015 plaatst Ethias - van de lente tot de herfst - een “groene kilometerteller” op haar intranet: voetgangers en fietsers worden dan gevraagd om hun afgelegde CO₂-neutrale kilometers in te geven. In 2017 hebben zij samen 68.030 kilometers afgelegd. Dit komt symbolisch neer op 13,6 ton aan uitgespaarde CO₂.

FIETSNAZICHT CONTROLEKAART

DONDERDAG 27 APRIL 2017

LENTEWEER, FIETS WEER

ethias

CONTROLE IN ORDE

Stuur	☐
Bel	☐
Remmen	☐
Remblokjes	☐
Voorband	☐
Achterband	☐
Spaken	☐
Trappers	☐
Zadel (vast)	☐
Ketting	☐
Achterreflector	☐
Reflectoren wielen	☐
Reflectoren trappers	☐
Koplamp	☐
Achterlicht	☐
Dynamo	☐

Opmerkingen

Het mobiliteitsbeleid van Ethias is niet geformaliseerd in een algemeen mobiliteitsplan. Een specifieke sectie van het bedrijfsintranet staat evenwel in het teken van mobiliteit en wordt regelmatig bijgewerkt. Alle acties en initiatieven ter promotie van zachte mobiliteit worden zowel op het bedrijfsintranet als op de interne tv-schermen in de kijker gezet.

GREEN MOVEMENT

In 2016 hebben medewerkers van Ethias de “Green Movement” in het leven geroepen.

De ambities van deze beweging zijn:

- Fungeren als centraal platform voor maatregelen en ideeën, als referentiepunt en vooral als drijvende kracht achter de veranderingen in de gewoonten en handelingen van iedere Ethias-medewerker.
- Alle Ethias-collega’s van vandaag en morgen laten beschikken over tools, tips, adviezen en informatie om «ecologisch verantwoordelijk» te worden/blijven, zowel op privévlak als professioneel.

Acties van de “Green Movement” in 2017:

- Twee keer per maand milieutips publiceren op het intranet (promotie van Repair Cafés, gescheiden inzameling van afval, lokale producenten, de Challenge Fairtrade, enz.).
- Inzameling van lege batterijen.

3.9 SPONSORING

Ethias voert al sinds vele jaren een eigen sponsoringbeleid. **Het doel bestaat erin de waarden van de onderneming te vertalen in acties.**

Zo is Ethias als sponsor vooral actief op 4 domeinen:

- **Sport:** via sportfederaties en overkoepelende sportorganisaties
- **Cultuur:** in essentie muziek plus enkele aantal belangrijke, culturele actoren
- **Human intrest:** vorming rond burgerschap, duurzame projecten en organisaties
- **Preventie:** verkeersveiligheid, preventie op sportvlak, enz.

Ethias sponsort met geld of met publicitaire ondersteuning (via haar eigen communicatiekanalen). **Ze vindt het belangrijk om nauw betrokken te worden bij de invulling van haar rol als sponsor in het project.**

Ethias sluit iedere vorm van sponsoring uit aan organisaties die haar naam zouden associëren

- doping
 - corruptie
 - geweld
 - racisme
 - aanzet tot haat
 - discriminatie op grond van ras, sekse, leeftijd, geaardheid of geloof (bijv. homofobie, antisemitisme, islamofobie ...)
- of die de goede orde en zeden verstoren.

Haar partners op die domeinen delen dan ook haar waarden van menselijkheid, engagement, klanttevredenheid en enthousiasme.

Zo steunt Ethias bijvoorbeeld:

- **Article 27**, een vzw die de toegang tot cultuur vergemakkelijkt voor personen in een moeilijke sociale/ economische situatie.

- **Mnema** (project "Cité Miroir"), een vormingscentrum rond tolerantie en burgerschap.

- Het **Belgische Rode Kruis:** de "Sociale Kruideniers" en de "Veertiendaagse".

- Meer dan twintig **sportfederaties**, waaronder tennis, volleybal, handbal, judo, en overkoepelende instellingen (Sport Vlaanderen, Adeps, Vlaams Instituut voor Sportbeheer en Recreatiebeleid (ISB), AES en Franstalige Interfederaal Sportvereniging (AISF)).

- **Cultuur:** Gent Jazz Festival, Brussels Summer Festival, Waalse Patrimoniumdagen, grote filharmonische orkesten (Belgian National Orchestra, Koninklijk Filharmonisch Orkest van Luik, Antwerp Symphony Orchestra).

- **Vorming rond verantwoordelijk burgerschap** en **promotie van democratische waarden** (Creccide - Regionaal en Communautair Kruispunt voor Burgerschap en Democratie).

- Sensibilisering voor de **Rechten en Plichten van het Kind** (Houtopia).

4. ETHIAS ALS VERANTWOORDE BELEGGER

In het kader van haar financiële beleggingen vindt Ethias het haar plicht om de langetermijnbelangen van haar verzekerden te behartigen.

Deze langetermijnvisie is essentieel in het beheer van dossiers zoals de wettelijke en aanvullende pensioenen. Alle beleggingen (uitgezonderd beleggingen in externe fondsen die niet door Ethias worden beheerd) zijn onderworpen aan de ethische investeringscode.

Het verantwoord investeringsbeleid van Ethias is gebaseerd op **twee pijlers**:

- uitsluiting van beleggingen in ondernemingen en landen (voor overheidsobligaties) **op basis van sociale, ecologische en governancecriteria.**
- beleggen met een **sociale, maatschappelijke en ecologische** impact.

4.1 ETHISCHE INVESTERINGSCODE VAN ETHIAS

De ethische investeringscode ging in 2005 van kracht en wordt sinds 2012 jaarlijks herzien met de hulp van een externe partner. Deze ethische code bevat een lijst van verboden investeringen die gevalideerd werd door het Ethisch Investeringscomité en door het Directiecomité van Ethias. De code is een troef ten aanzien van de verzekerden en is van toepassing op alle directe investeringen van Ethias. De methodologie en reikwijdte van de code evolueren voortdurend om zo in te spelen op de maatschappelijke tendensen.

Bovendien bant Ethias sinds 2017 energiekolen (stoomkolen) uit haar investeringen. Deze fossiele energie is namelijk het meest schadelijk voor de klimaatopwarming.

De ethische investeringscode bestaat uit 2 lijsten met verboden beleggingen (de zogenaamde “zwarte lijsten”): een zwarte lijst voor bedrijfsaandelen en -obligaties en een zwarte lijst voor overheidsobligaties:

- **Zwarte lijst van ondernemingen:** lijst van ondernemingen die niet in lijn zijn met de tien principes van het Mondiaal Pact van de Verenigde Naties inzake de rechten van de mens, het recht op arbeid, milieu en corruptiebestrijding en/of die betrokken zijn bij controversiële bewapening en/of energiekolen.
- **Zwarte lijst van landen:** twee begrippen worden in aanmerking genomen voor overheidsobligaties.
 - » de **fiscaal voordelige** landen zoals bedoeld in het Wetboek der inkomstenbelastingen van 1992.
 - » de landen met de minst goede notering op basis van **ecologische, sociale en institutionele dimensies**, zoals bepaald door het niet-financiële ratingagentschap Vigeo Eiris (de landen die het minst rekening houden met de internationale normen voor de rechten van de mens, het recht van de werknemers en de bescherming van het milieu).

4.2 VERANTWOORDE INVESTERINGEN

Ethias wil haar verbondenheid met de sociale economie bevestigen en steunt actief de ondernemingen van deze sector.

Ethias heeft financiële participaties op die verschillende domeinen: sociale leningsmaatschappijen, huisvestingsmaatschappijen, instellingen voor microfinanciering (Incofin, Impulse Microfinance), opvangstructuren, fondsen voor sociale economie (Netwerk Rentevrij, Carolidaire), fondsen voor wetenschappelijk onderzoek, enz.

Ethias knoopte ook geprivilegieerde relaties aan met verenigingen of instellingen voor alternatieve financiering.

Zie hier een niet-exhaustieve lijst van de financiële producten en de financiële participaties waarin Ethias stakeholder is:

Via het Fonds Global 21 Ethical

Het multicollectiviteitenfonds **Ethias Global 21 Ethical** is bestemd voor het beheer van de reserves van pensioenverzekeringen en groepsverzekeringen. Dit fonds draagt het label “**Ethibel Excellence**” en is voorzien van twee solidaire mechanismen ten gunste van het **Réseau Financité** en **Fairfin**. Naargelang de keuze van de cliënt stort Ethias 0,05 % van het gemiddeld geïnvesteerde kapitaal terug aan een van deze partners op het einde van het jaar. De aangeslotene die het wenst kan ook een deel of het geheel van zijn rendement retrocederen aan een vereniging van zijn keuze.

Via financiële participaties

- **Impulse Microfinance Investment Fund:** het 1ste Belgische, private beleggingsfonds gespecialiseerd in microfinanciering.
- **Triodos:** Ethias is houder van Triodos aandelencertificaten om de opdracht van deze ethische en duurzame bank te ondersteunen.

Via investeringen met maatschappelijke meerwaarde

- **Ziekenhuizen en zorgcentra:** Ethias steunt een zeer groot aantal instellingen zoals psychiatrische en revalidatiecentra voor ouderen en onderzoekscentra
- **Wetenschappelijk onderzoek** (universiteitsfonds, spin-offs)
- **Gimv Health & Care Fund:** Ethias is een strategische partner van de Gimv Health & Care Fund. Dit fonds focust vooral op ondernemingen actief in de sectoren “Health & Care Services” (gezondheidsdiensten en medische zorg) en “Medtech” (medische technologie). Het fonds zal investeren in innovatieve zorgconcepten binnen deze sectoren. Op die manier helpt het fonds mee te zoeken naar een antwoord op sommige uitdagingen waarmee onze samenleving wordt geconfronteerd: vergrijzing van de bevolking, groter aantal chronisch zieken, stijgende gezondheidszorgkosten en groeiend aantal vragen van patiënten naar kwaliteitsvolle informatie.

Via investeringen in passief en duurzaam vastgoed

- **SWECO** (Mechelen): investering in een 100 % passief kantoorgebouw. Het nieuwe, centrale kantoor van de maatschappij Sweco is een van de meest ecologische en duurzame renovaties in België. Dit vroegere RTT-gebouw uit de jaren '50 is nu een toonbeeld van duurzame renovatietechnologie.
- **Staatsarchieven** (Namen en Gent): Ethias is eigenaar van de Staatsarchiefgebouwen in Namen en Gent. Beide nieuwe constructies, die werden gebouwd door de Regie der Gebouwen, nemen de strengste ecologische kwaliteitsnormen in acht. Het gebouw in Namen ontving een Valideo-certificaat.
- De nieuwe zetel van **BDO** (Luxemburg): Ethias heeft geïnvesteerd in een Luxemburgs kantoorgebouw dat in 2015 het "Interim Certificate – Design Stage BREEAM" ontving. Er werd beslist de certificatieprocedure voort te zetten om zo in 2016 het BREEAM-certificaat "Post Construction" te ontvangen. Het uiteindelijke certificaat voor het gebouw draagt de vermelding "Very Good" (Renovatie).

Via investeringen in hernieuwbare energie

Via haar aandeelhouderschap van 13,33 % in de Vlaamse Energie Holding (VEH) participeert Ethias in de vennootschap **ASPIRAVI** (www.aspiravi.be). Aspiravi investeert niet alleen, maar realiseert en exploiteert ook projecten voor duurzame energiewinning (windenergie, biomassa en biogasmotoren) in gans België. Via een coöperatieve voor groene energiewinning biedt Aspiravi de inwoners van sommige gemeenten ook de kans om te participeren in de financiering en exploitatie van windmolenparken.

5. CONCLUSIES

5.1 REIKWIJDTE VAN HET VERSLAG

Dit verslag beschrijft de situatie van Ethias in 2017 op sociaal, maatschappelijk en ecologisch vlak, zoals bepaald door de Europese richtlijn 2014/95/EU, en vormt een aanvulling op het jaarverslag.

Via de inzameling van informatie konden op verschillende vlakken verbeterpistes worden geïdentificeerd die zullen worden opgenomen als doelstellingen voor 2018 in de strategie rond maatschappelijk verantwoord ondernemen.

5.2 BEGINSELEN VAN HET VERSLAG

De gegevens in dit verslag werden aangeleverd en gevalideerd door de voornaamste verantwoordelijken op de respectievelijke domeinen.

Het gaat hier om een objectieve beschrijving van de activiteiten en verbintenissen van Ethias sinds meerdere jaren en meer bepaald in 2017, in overeenstemming met de wetgeving.

Het verslag biedt de gelegenheid om doelstellingen voor 2018 te bepalen die Ethias zal nastreven als duurzame onderneming, als vertrouwensvolle verzekeraar en als verantwoorde belegger.

5.3 TOETREDING

Van 2006 tot 2017 was Ethias aangesloten bij het Mondiaal Pact van de Verenigde Naties (UN Global Compact). In 2017 verloor Ethias haar lidmaatschap wegens een gebrek aan rapportering over de gerealiseerde vooruitgang. In 2018 zal de onderneming de nodige stappen zetten om opnieuw formeel toe te treden.

De principes van het Mondiaal Pact blijven evenwel integraal deel uitmaken van de ondernemingsstrategie.

10 PRINCIPES VERENIGDE NATIES	ANTWOORDEN VAN ETHIAS
Bedrijven moeten internationaal uitgevaardigde mensenrechten bevorderen en eerbiedigen	<ul style="list-style-type: none">• Paritair Ethisch Comité• Integriteitsbeleid• Sociaal-ethische code• Ethische investeringscode
Bedrijven moeten er zich van vergewissen dat zij niet medeplichtig worden aan schending van de Mensenrechten	<ul style="list-style-type: none">• Ondertekening van een IAO-overeenkomst door alle leveranciers• Ethische investeringscode
Bedrijven moeten de vrijheid van vakvereniging en het recht op collectieve onderhandelingen handhaven	<ul style="list-style-type: none">• Bestuur met aandacht voor de sociale relaties
De uitbanning van iedere vorm van verplichte en gedwongen arbeid	<ul style="list-style-type: none">• Ondertekening van een IAO-overeenkomst door alle leveranciers
De effectieve afschaffing van kinderarbeid	<ul style="list-style-type: none">• Ondertekening van een IAO-overeenkomst door alle leveranciers
De bestrijding van iedere vorm van discriminatie in arbeid en beroep	<ul style="list-style-type: none">• Diversiteitscharter• Talentmanagementbeleid
Bedrijven moeten het principe van voorzorg nastreven bij hun benadering van milieu-uitdagingen	<ul style="list-style-type: none">• Bestuur met aandacht voor het milieu• Ethische investeringscode
Initiatieven ondernemen om een groter milieubesef te bevorderen	<ul style="list-style-type: none">• ISAE 3000 financieel beheer• CO2-balans• Mobiliteit
De ontwikkeling en de verspreiding van milieuvriendelijke technologieën stimuleren	<ul style="list-style-type: none">• Verantwoorde leveranciers• Strategische keuzes op het vlak van renovatie
Bedrijven moeten elke vorm van corruptie tegengaan, inclusief afpersing en omkoping	<ul style="list-style-type: none">• Integriteitsbeleid• Ethische investeringscode

NATIONALE ZETEL

Rue des Croisiers 24 4000 LUIK

Tel. + 32 (0)4 220 31 11

Fax + 32 (0)4 220 30 05

ZETEL VOOR VLAANDEREN

Prins-Bisschopssingel 73 3500 HASSELT

Tel. + 32 (0)11 28 21 11

Fax + 32 (0)11 28 20 20

ZETEL VOOR HET DUISTALIGE GEWEST

Paveestrasse 5 4700 EUPEN

Tel. + 32 (0)87 59 10 00

Fax + 32 (0)87 59 10 09

www.ethias.be

NIET-FINANCIËEL VERSLAG

In het belang van een betere wereld
- die rechtvaardiger, ecologischer,
billijker en solidairder is - belicht het
verslag de resultaten van Ethias als

- Vertrouwensvolle verzekeraar
- Duurzame onderneming
- Verantwoorde belegger

ethias

www.ethias.be

ethias